

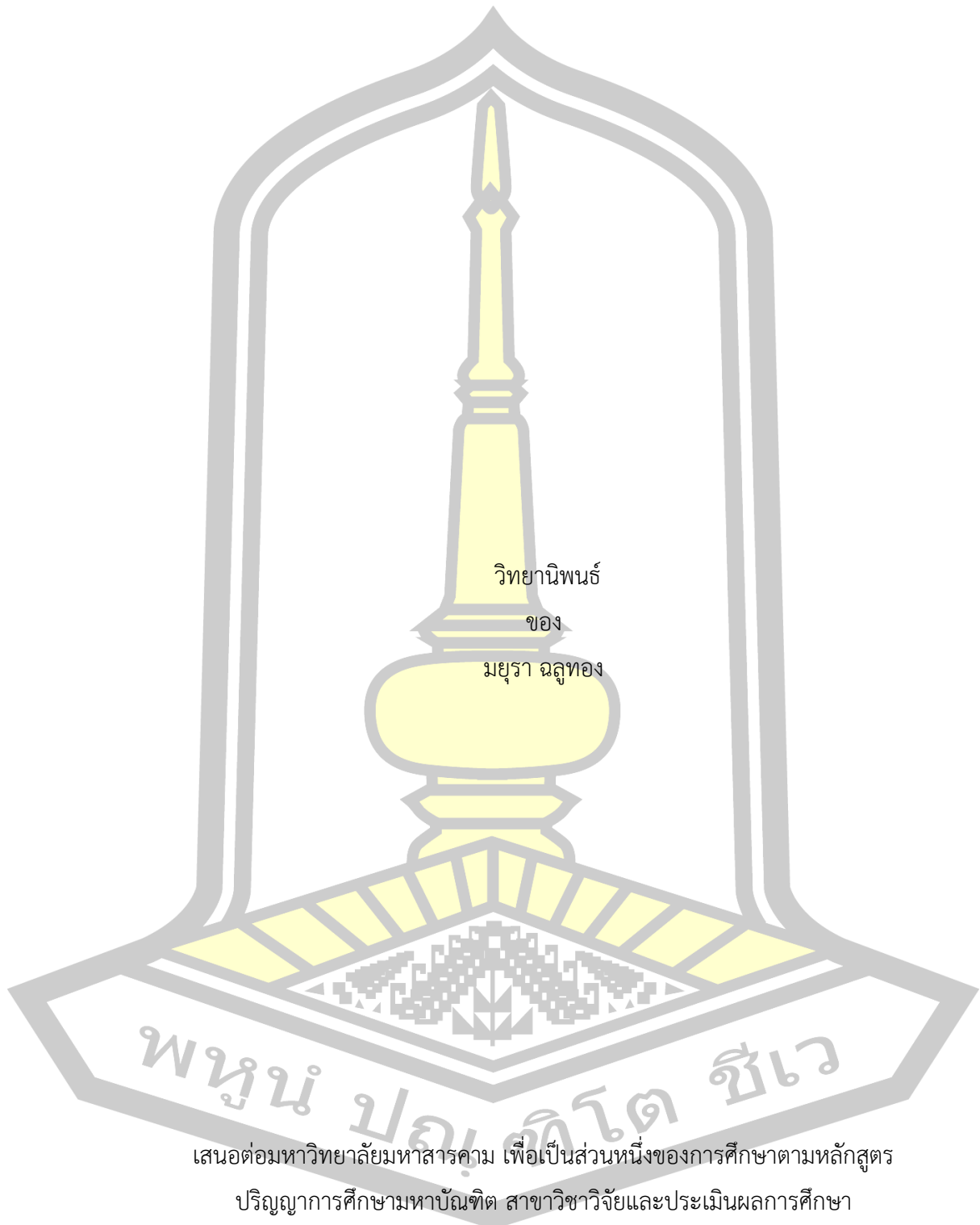
การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ โดยการวิเคราะห์อภิमान

วิทยานิพนธ์
ของ
มยุรา ฉลุทอง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
สิงหาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ โดยการวิเคราะห์อภิमान

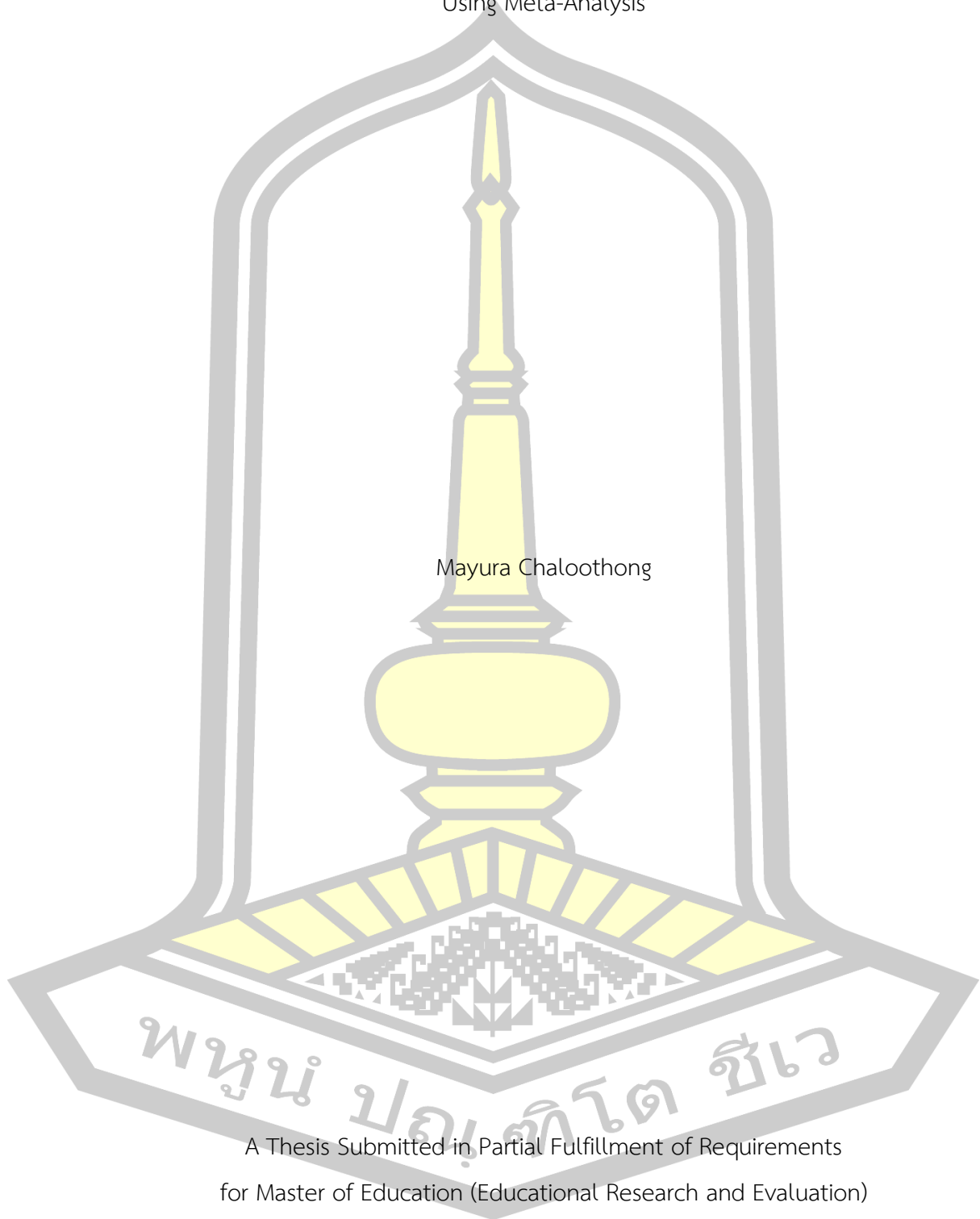
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

สิงหาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

A Synthesis of Researches on Learning Management that Promotes Public Mind by
Using Meta-Analysis

Mayura Chaloothong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Research and Evaluation)

August 2020

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางมยุรา ฉลุทอง แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย และประเมินผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. วราพร เอรารวรรณ)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. ญาณภัทร สีหะมงคล)

กรรมการ

(ผศ. ดร. ทศน์ศิริรินทร์ สว่างบุญ)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. ไพศาล วรรค้ำ)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ โดยการวิเคราะห์อภิमान		
ผู้วิจัย	มยุรา ฉลุตทอง		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ญาณภัทร สีหะมงคล		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	วิจัยและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2563

บทคัดย่อ

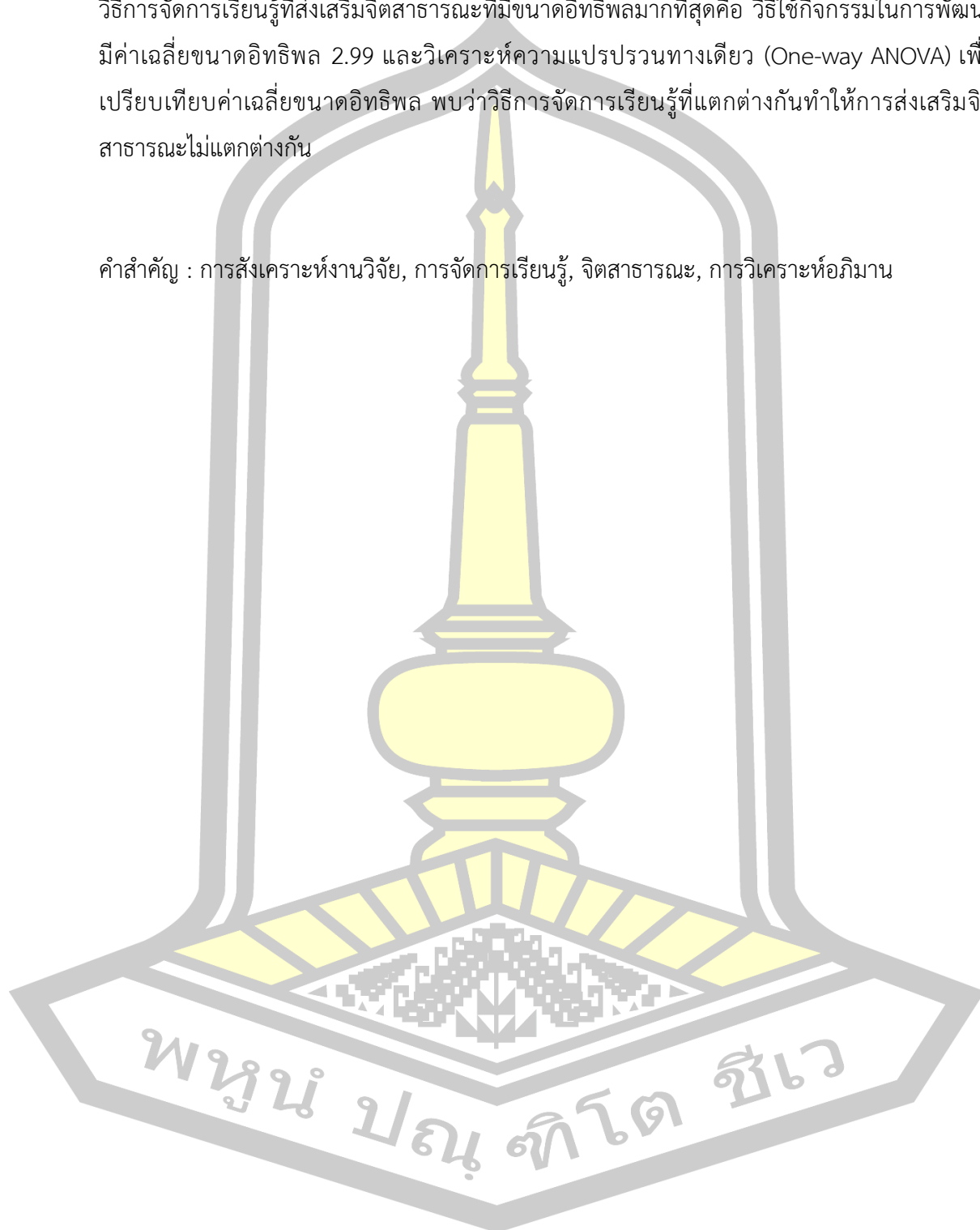
มีการศึกษาวิจัยจำนวนมากได้รายงานการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ ซึ่งข้อค้นพบของงานวิจัยมีทั้งที่สอดคล้องและขัดแย้งกัน เพื่อให้ได้ข้อสรุปของงานวิจัยดังกล่าว การวิจัยครั้งนี้จึงมีความมุ่งหมาย เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะโดยการวิเคราะห์อภิमान งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นปริยฐานิพนธ์ หรือวิทยานิพนธ์ ที่พิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2561 จำนวน 57 เล่ม

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนนักศึกษา จำนวน 57 เรื่อง พบว่าสถาบันที่ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะมากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สาขาวิชาที่ทำการวิจัยมากที่สุดคือสาขาหลักสูตรและการสอน ปีที่พิมพ์เผยแพร่งานวิจัยที่มากที่สุดคือ ปี พ.ศ. 2557 และประเภทงานวิจัยเป็นปริยฐานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ทุกเล่ม เครื่องมือที่ใช้การจัดการเรียนรู้ใช้โปรแกรมพัฒนา หรือใช้รูปแบบการพัฒนา มากที่สุด มีการใช้แนวคิดทฤษฎีในงานวิจัยมากที่สุดคือ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา แหล่งข้อมูลที่ใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย มาจากกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด ลักษณะการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้มากที่สุดคือการเลือกแบบเจาะจง ระดับชั้นของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างการที่มากที่สุดระดับมัธยมศึกษา การตั้งสมมติฐานของการวิจัยเป็นแบบมีทิศทางมากที่สุด แบบแผนการทดลองที่ใช้มากที่สุดคือ Randomized One Group Pretest-Posttest Design จำนวนกลุ่มประชากร/กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้มากที่สุดคือ 1 กลุ่มประชากร หรือ 1 กลุ่มตัวอย่าง จำนวนตัวอย่างของกลุ่มทดลองที่ใช้มากที่สุด คือ ช่วง 20-30 คน จำนวนตัวอย่างของกลุ่มควบคุมมากที่สุดคือช่วง 0-10 คน จำนวนตัวแปรอิสระที่มากที่สุดคือ จำนวนตัวแปร 1 ตัว จำนวนตัวแปรตามทีมากที่สุดคือ จำนวน 1 ตัวแปร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมากที่สุดคือ แบบวัด ส่วนสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัยที่ใช้

มากที่สุดคือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐานที่ใช้มากที่สุดคือ t-test วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะที่มีขนาดอิทธิพลมากที่สุดคือ วิธีใช้กิจกรรมในการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล 2.99 และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล พบว่าวิธีการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันทำให้การส่งเสริมจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การสังเคราะห์งานวิจัย, การจัดการเรียนรู้, จิตสาธารณะ, การวิเคราะห์ถ้อยนิมิต

TITLE	A Synthesis of Researches on Learning Management that Promotes Public Mind by Using Meta-Analysis		
AUTHOR	Mayura Chaloothong		
ADVISORS	Assistant Professor Yannapat Seehamongkon , Ed.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Research and Evaluation
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2020

ABSTRACT

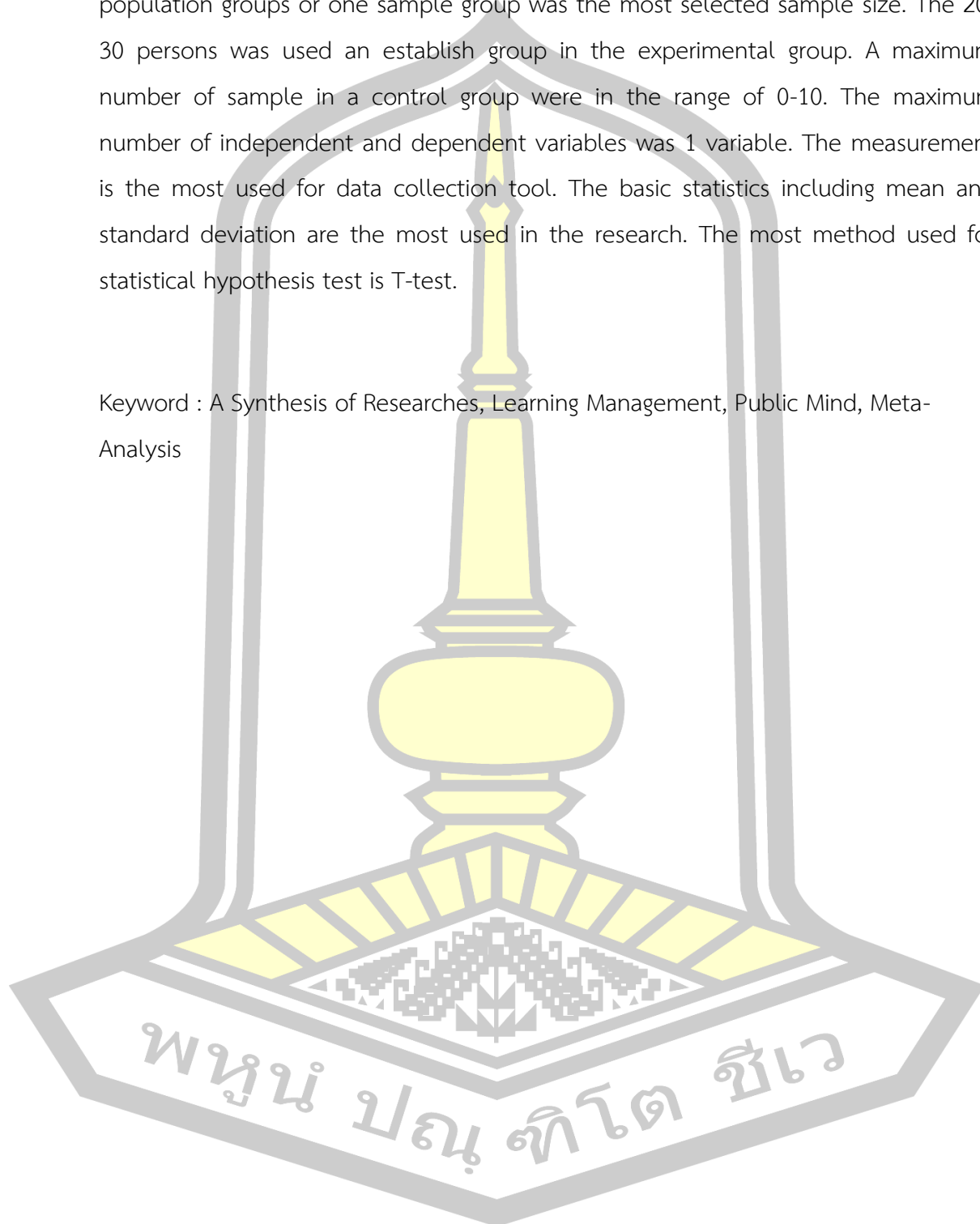
Many research studies have reported the learning management to enhance public mind. The findings of the researches are found to have both consistent and conflicting. In order to reach conclusions, the purpose of this research is to synthesize of research on the learning management to enhance public mind using a meta-analysis approach. 57 copies of thesis and dissertation published during 2003-2018 were used for the synthesis.

The results of the study were as follows :

The result of the research characteristics about learning management to enhance public mind for students found that, the institution conducts a number of research on learning management which promotes the public mind is Maharakham University. The most research area is curriculum and instruction. In 2014, there are the most published research. and all researches is all thesis or dissertation. The most instruments used in learning management were development program or development model. Bandura's Social Learning Theory was the most of concepts that used for theoretical research. The most source for data were collected from the samples. The specific sampling method was the most method for selected a sample and the most chosen populations is secondary education level. A directional hypothesis was the most method which used to state research hypothesis. The most

experimental method was the Randomized One Group Pretest-Posttest Design. One population groups or one sample group was the most selected sample size. The 20-30 persons was used an establish group in the experimental group. A maximum number of sample in a control group were in the range of 0-10. The maximum number of independent and dependent variables was 1 variable. The measurement is the most used for data collection tool. The basic statistics including mean and standard deviation are the most used in the research. The most method used for statistical hypothesis test is T-test.

Keyword : A Synthesis of Researches, Learning Management, Public Mind, Meta-Analysis

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราพร เอรารวรรณ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนศิริรินทร์ สว่างบุญ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ กรรมการทรงคุณวุฒิภายนอก

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน อาจารย์ ดร.วิภาณีสุขเอิบ อาจารย์ ดร.ชัยพร พงษ์พิสันต์รัตน์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรือนนงการ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ช่วยตรวจเครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะครูโรงเรียนบ้านหัวหนอง ที่ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือ ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณเจ้าของผลงานวิจัยทุกท่านที่ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์ และขอน้อมระลึกพระคุณ ของคุณครูทุกท่านที่ได้ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดามารดา ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

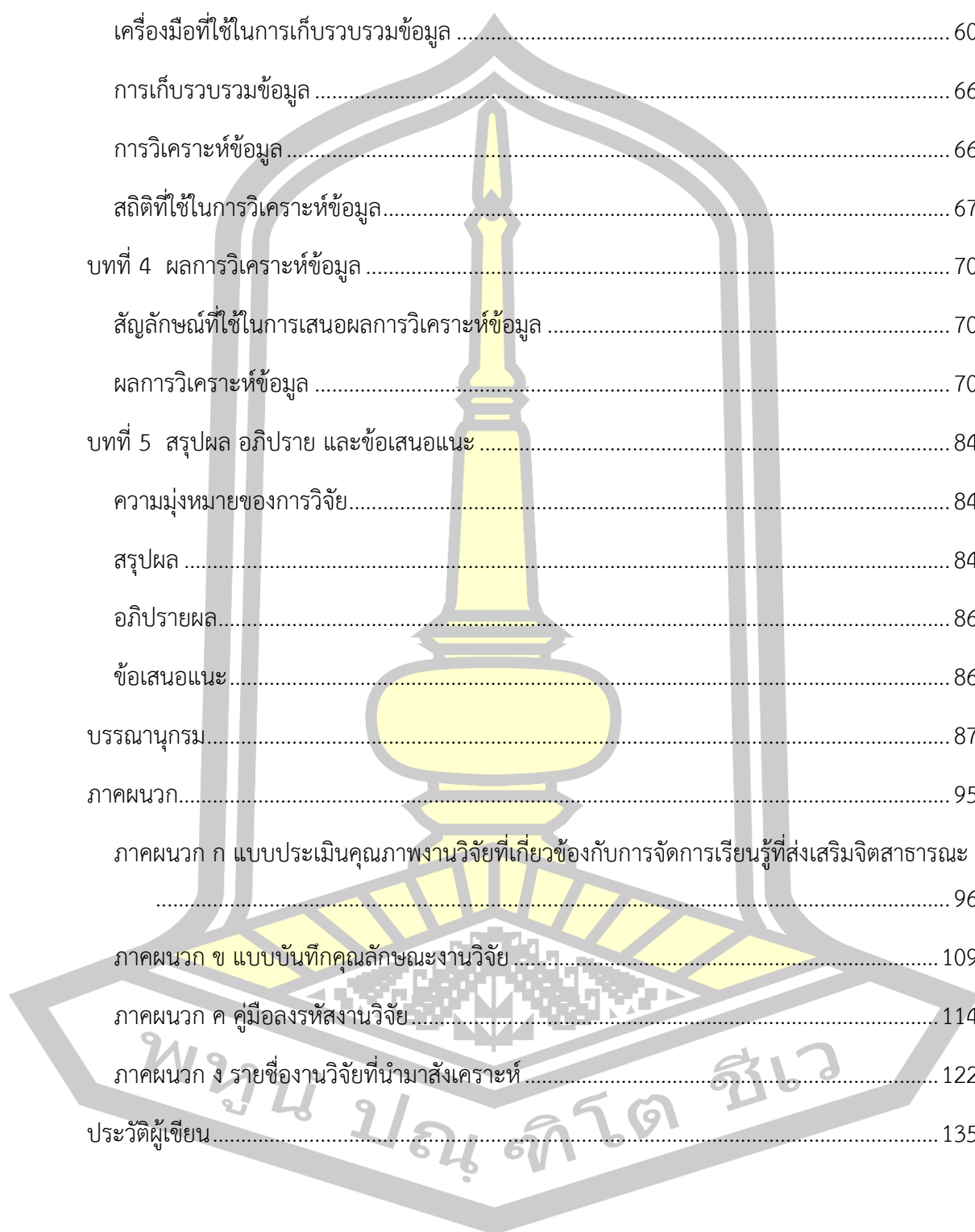
มยุรา ฉลุทอง

สารบัญ

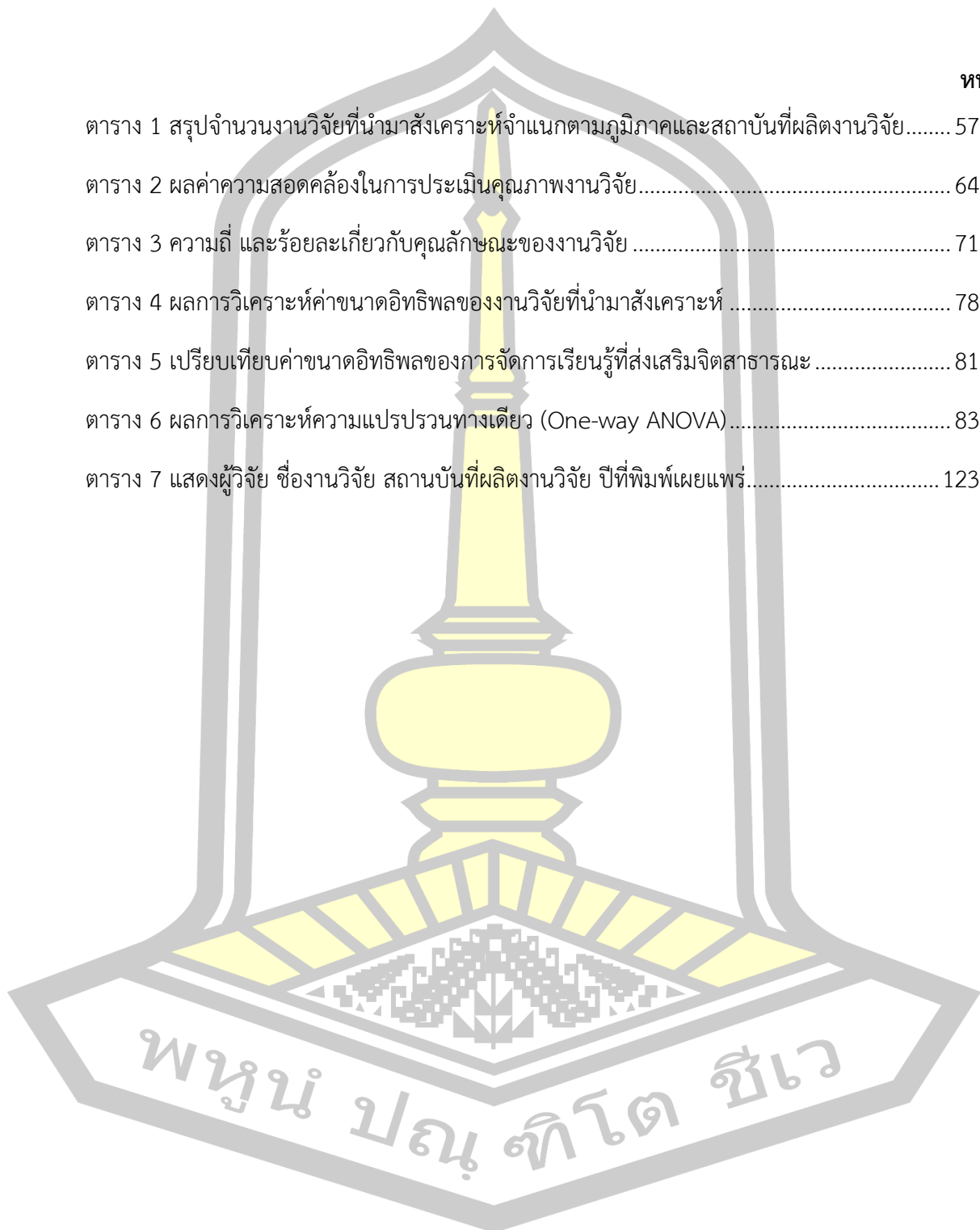
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะ.....	8
เอกสารที่เกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัย.....	30
เอกสารที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ห่อภิมาน.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
งานวิจัยในประเทศ.....	48
งานวิจัยต่างประเทศ.....	52
การพัฒนากรอบแนวคิด.....	53
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	56

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	56
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล	66
การวิเคราะห์ข้อมูล	66
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	67
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	84
ความมุ่งหมายของการวิจัย	84
สรุปผล	84
อภิปรายผล	86
ข้อเสนอแนะ	86
บรรณานุกรม	87
ภาคผนวก	95
ภาคผนวก ก แบบประเมินคุณภาพงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ	96
ภาคผนวก ข แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย	109
ภาคผนวก ค คู่มือลงรหัสงานวิจัย	114
ภาคผนวก ง รายชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์	122
ประวัติผู้เขียน	135

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 สรุปจำนวนงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำแนกตามภูมิภาคและสถาบันที่ผลิตงานวิจัย.....	57
ตาราง 2 ผลค่าความสอดคล้องในการประเมินคุณภาพงานวิจัย.....	64
ตาราง 3 ความถี่ และร้อยละเกี่ยวกับคุณลักษณะของงานวิจัย	71
ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์	78
ตาราง 5 เปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ	81
ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA).....	83
ตาราง 7 แสดงผู้วิจัย ชื่องานวิจัย สถาบันที่ผลิตงานวิจัย ปีที่พิมพ์เผยแพร่.....	123

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 แสดงลักษณะการวิเคราะห์ห่อภิมาณ.....	54
ภาพประกอบ 2 ภาพแสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริม จิตสาธารณะ	55

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 1 กล่าวว่า การศึกษาต้องพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” ตามตัวบ่งชี้ที่ 5 คือ มีคุณธรรม จิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก คนไทยดำเนินชีวิตโดยกายสุจริต วาจาสุจริต และมโนสุจริต มีความรับผิดชอบทางศีลธรรมและสังคม มีจิตสำนึกในเกียรติภูมิของความเป็นคนไทย มีความภูมิใจในชนชาติไทยรักแผ่นดินไทย และปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตย เป็นสมาชิกที่ดี เป็นอาสาสมัครเพื่อชุมชนและสังคมในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548)

จิตสาธารณะ หมายถึง ความตระหนักรู้ของบุคคล ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม และพร้อมที่จะช่วยเหลือช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม รับผิดชอบที่จะสร้างสรรค์สังคมส่วนรวม เพื่อการอยู่ร่วมกันแบบเกื้อกูล ความสำคัญของจิตสาธารณะเป็นคุณธรรมหนึ่งของพลเมือง เป็นจิตสำนึกเป็นจิตวิญญาณของสังคม ถ้าไม่มีจะทำให้ขาดพลังในการสร้างสรรค์แต่เมื่อเกิดจิตสาธารณะกับคนในสังคมจะทำให้เกิดความเข้มแข็งของสังคม ซึ่งทำให้การเมือง เศรษฐกิจ ศีลธรรมดีขึ้น (ชัยยศ เดชสุระ, 2557) อีกทั้ง ยุทธนา วรอุณหิติกุล (2542) กล่าวว่า จิตสาธารณะ คือ การแสดงออกถึงความ รับผิดชอบต่อส่วนรวม พร้อมทั้งจะเสียสละอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม สอดคล้องกับ อัญชลี ยิ่งรักษพันธ์ุ (2550) ได้สรุปความหมายของจิตสาธารณะ คือ การมีจิตใจที่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อเรื่องของส่วนรวม มีการใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างรับผิดชอบ มีการแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้สมบัติของส่วนรวมนั้น และการไม่ยึดสมบัติส่วนรวมมาเป็นสมบัติของตนเองหรือของกลุ่ม นอกจากนี้ คราฟ (Kraft, 1992) กล่าวถึงจิตสาธารณะเป็นจิตสำนึกทางสังคม คือ ความสามารถของบุคคลในการรับรู้ถึงความไม่ยุติธรรม ให้ความสำคัญกับความต้องการที่หลากหลายของบุคคลอื่น และมีการกระทำเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคม

จิตสาธารณะจึงเป็นเรื่องที่สถานศึกษาควรให้ความสำคัญ ซึ่งจากการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะจากโครงการพัฒนาเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (Thailis) พบว่ามีจำนวน 40 สถาบันการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 18 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี 3 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 2 เรื่อง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 31 เรื่อง มหาวิทยาลัยทักษิณ

5 เรื่อง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 7 เรื่อง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 12 เรื่อง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 11 เรื่อง มหาวิทยาลัยขอนแก่น 8 เรื่อง มหาวิทยาลัยบูรพา 6 เรื่อง มหาวิทยาลัยศิลปากร 4 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 4 เรื่อง มหาวิทยาลัยนเรศวร 7 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 6 เรื่อง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 15 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด 2 เรื่อง มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 2 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 3 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 2 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ 3 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลย์สงคราม 2 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ 2 เรื่อง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 9 เรื่อง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล อีสาน 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 3 เรื่อง ซึ่งมีผู้วิจัยไว้อย่างหลากหลาย และเป็นงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาที่พิมพ์เผยแพร่ตามสถาบันต่าง ๆ จากการสืบค้นจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2546-2561 พบว่าประเทศไทยมีงานวิจัยที่เกี่ยวกับวิธีการพัฒนา การส่งเสริม จิตสาธารณะที่หลากหลาย เช่น งานวิจัยของ ภัทนะ จันท์เจริญสุข (2554) ศึกษาเรื่อง การใช้ภาพยนตร์แบบปฏิสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวชิรวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่ งานวิจัยของพลับพลึง วงศ์คำมูล (2555) ศึกษาการใช้กิจกรรมสมุดบันทึกความดีเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน งานวิจัยของสุคนธรส หุตะวัฒน์ (2550) ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการพัฒนา จิตสาธารณะด้วยเทคนิคการเสนอตัวแบบผ่านการบูรณาการกับการชี้แนะแนวทางวาจาที่มีต่อ จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวได้ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ต่างกัน ในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ และผลการวิจัยที่ผ่านมายังให้ผลที่ต่างกัน ดังนั้นเราจึง ต้องการศึกษาวาวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใดที่ส่งเสริมจิตสาธารณะมากที่สุด โดยใช้วิธีการสังเคราะห์ อภิमान ดังนั้นจึงมีความสำคัญในการศึกษาผลงานวิจัยดังกล่าว โดยการหาวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยที่ เชื่อถือได้ มีระเบียบวิธีการสังเคราะห์ที่น่ามาใช้ได้

การศึกษาผลงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์และผลงานวิจัยในลักษณะอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุป เป็นสภาพและพรมแดนขององค์ความรู้ นั้น จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาศาสตร์ การสังเคราะห์ งานวิจัย (Research Synthesis) จึงถือกำเนิดขึ้น เพื่อประโยชน์ในการสังเคราะห์งานวิจัย โดยใช้ระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาเป็นวิธีวิทยาในการแสวงหาคำตอบปัญหาวิจัย

เรื่องใดเรื่องหนึ่งจากแหล่งข้อมูลเอกสารงานวิจัย วิธีการศึกษาก็อาจจะเป็นวิธีการทางสถิติหรือวิธีการเชิงคุณภาพ จะเห็นได้ว่า การสังเคราะห์งานวิจัยเป็นวิธีวิทยาการวิจัยหนึ่งที่ใช้กระบวนการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ที่นำผลการวิจัยจากหลาย ๆ งานวิจัยที่ศึกษาในประเด็นปัญหาวิจัยเดียวกันมาศึกษาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ หรือวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและนำเสนอข้อสรุปอย่างมีระบบ ทำให้ได้คำตอบปัญหาวิจัยที่ต่อการ ซึ่งมีลักษณะที่กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยการสังเคราะห์งานวิจัยมีข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญ คือ งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์แต่ละเรื่องให้ข้อค้นพบแต่ละมุมของปรากฏการณ์ที่นักวิจัยต้องการศึกษา และเมื่อนำผลการวิจัยมาสังเคราะห์รวมกัน ผลการสังเคราะห์ที่ได้รับจะมีความกว้างขวางและลุ่มลึกมากกว่าที่จะได้รับจากงานวิจัยแต่ละเรื่อง (นงลักษณ์ วิรัชชัย และทิตา แชมณี, 2546)

การวิเคราะห์อภิมานเป็นประเภทหนึ่งของการสังเคราะห์งานวิจัยมีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการ คือ (1) เป็นการประมาณค่าดัชนีมาตรฐานจากงานวิจัยแต่ละเรื่อง และวิเคราะห์ แจกแจง ตรวจสอบความแปรปรวนของดัชนีมาตรฐาน ถ้ามีความแปรปรวนน้อยจะสามารถสังเคราะห์ดัชนีมาตรฐานให้ได้ผลสรุปรวมที่ชัดเจน แต่ถ้ามีความแปรปรวนมากก็ต้องเพิ่มการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ (2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีมาตรฐานกับตัวแปรปรับ (Moderator variable) ต่อมาความก้าวหน้าการวิเคราะห์อภิมานระยะหลังสามารถพิจารณากระบวนการวิเคราะห์ที่ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จนสามารถอธิบายอิทธิพลของตัวแปรปรับ (Moderator variable) และตัวแปรตัวกลาง (Mediator variable) ที่มีต่อดัชนีมาตรฐานได้ (วรรณิ อริยะสินสมบูรณ์, 2544) ค่าดัชนีมาตรฐานมีความสำคัญกับการวิเคราะห์อภิมาน ได้แก่ ค่าขนาดอิทธิพล (d) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของงานวิจัย ซึ่งในการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะโดยการวิเคราะห์อภิมานในครั้งนี้จะใช้ค่าขนาดอิทธิพล (d)

การวิเคราะห์อภิมานในปัจจุบันมีรูปแบบแตกต่างกันเป็น 6 วิธี วิธีแรก คือ วิธีของ Glass, McGaw และ Smith (1981) วิธีที่สอง คือ วิธีของ Hunter, Schmidt และ Jackson (1982) วิธีที่สาม คือ วิธีของ Rosenthal (1991) วิธีที่สี่ คือ วิธีของ Hedges และ Olkin (1985) วิธีที่ห้า คือ วิธีของ Slavin (1986) และวิธีที่หก คือ วิธีของ Mullen (1989)

การวิเคราะห์อภิมานด้วยวิธีการของ Glass เป็นอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งเป็นวิธีที่พยายามสังเคราะห์งานวิจัยเชิงทดลองรวมกับงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ด้วย โดยมีสูตรให้คำนวณค่าขนาดอิทธิพลจากค่าสหสัมพันธ์ได้ สูตรที่ใช้คำนวณค่าดัชนีมาตรฐานทั้งค่าขนาดอิทธิพลและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากงานวิจัยที่มีแบบการวิจัยต่างกัน โดยสามารถคำนวณได้จากค่าสถิติโดยตรงและคำนวณจากค่าสถิติในการทดสอบสมมติฐาน จุดเด่นของการประมาณค่าดัชนีมาตรฐานสำหรับการวิเคราะห์อภิมานตามวิธีนี้คือ การมีสูตรในการประมาณค่าขนาดอิทธิพลจากงานวิจัยที่มีรูปแบบการทดลองต่างกันทุกแผนแบบการวิจัย และมีสูตรในการปรับเปลี่ยนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบอื่น ๆ

มาเป็นสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน สำหรับการวิเคราะห์เพื่ออธิบายความแปรปรวนในดัชนีมาตรฐาน Glass เสนอให้ใช้การวิเคราะห์การถดถอย และการวิเคราะห์ความแปรปรวน รวมทั้งสถิติวิเคราะห์ขั้นสูง โดยมีดัชนีมาตรฐานเป็นตัวแปรตาม และตัวแปรปรับเป็นตัวแปรต้น (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกการสังเคราะห์งานวิจัยโดยการวิเคราะห์อภิมานตามวิธีการของ Glass ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอริยา ทองกร (2550) ได้ทำการศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพจากการสังเคราะห์งานวิจัย โดยวิธีการวิเคราะห์อภิมาน และจිරศักดิ์ ยาโน (2553) ได้ศึกษาสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์อภิมาน ซึ่งเลือกใช้การวิเคราะห์อภิมานตามวิธีการของ Glass เช่นกัน

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อให้ได้ข้อสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะนำงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับจิตสาธารณะมาสังเคราะห์เพื่อสร้างข้อสรุปรวมเป็นองค์ความรู้ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนา ส่งเสริมจิตสาธารณะให้กับนักเรียน นักศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียน นักศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบขนาดอิทธิพลของผลการวิจัยตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย โดย
 - 2.1 เปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยแต่ละเล่ม
 - 2.2 เปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ

ความสำคัญของการวิจัย

ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ โดยการวิเคราะห์อภิมานกับข้อมูลงานวิจัยด้านจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อครู อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำให้ทราบถึงวิธีการดำเนินการ ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการสังเคราะห์งานวิจัยด้านจิตสาธารณะต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้ เป็นวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา จากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม จิตสาธารณะ ในช่วงปี พ.ศ. 2546–2561 ซึ่งสืบค้นรายชื่อวิจัยจากฐานข้อมูล Thailis ซึ่งเป็น ฐานข้อมูลที่จัดเก็บเอกสารฉบับเต็มในรูปอิเล็กทรอนิกส์ (Digital Collection) จำนวน 57 เรื่อง โดยการคัดเลือกงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ทุกสถาบัน ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ คุณลักษณะงานวิจัย ได้แก่

1. ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย ได้แก่ ชื่อผู้วิจัย ชื่อเรื่อง สถาบันที่ทำวิจัย สาขาวิจัย ปีที่พิมพ์เผยแพร่ และประเภทงานวิจัย

2. ข้อมูลด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย ได้แก่ วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิต สาธารณะ และ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการส่งเสริมจิตสาธารณะ

3. ข้อมูลด้านระเบียบวิธีวิจัยของงานวิจัย ได้แก่ แหล่งข้อมูลงานวิจัย การกำหนด สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ระดับชั้นของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง การตั้งสมมติฐานของการวิจัยแบบแผนการวิจัย จำนวนประชากร/กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวนตัวแปรในงานวิจัย ประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติพื้นฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรตาม คือ ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยด้านการส่งเสริมจิตสาธารณะ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสังเคราะห์งานวิจัย (Synthesis of Research) หมายถึง ระเบียบวิธีการศึกษา ข้อเท็จจริงโดยใช้วิธีการทางสถิติหรือวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อตอบปัญหาใดปัญหาหนึ่ง โดยการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้น ๆ หลาย ๆ เรื่องมาศึกษาวิเคราะห์และนำเสนอย่อ มาประกอบเข้าด้วยกันจนเกิดเป็นข้อสรุป

2. จิตสาธารณะ หมายถึง การแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เป็นการกระทำ ด้วยจิตวิญญาณที่มีความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทรต่อคนอื่นและสังคมโดยรวม การมีคุณธรรม จริยธรรม และการไม่กระทำที่เสื่อมเสียหรือเป็นปัญหาต่อสังคม ประเทศชาติ การมีจิตที่คิดสร้างสรรค์

เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม คิดในทางที่ดี ไม่ทำลายเบียดเบียนบุคคล สังคม วัฒนธรรม ประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม การกระทำ และคำพูดที่มาจากความคิดที่ดี การลดความ ขัดแย้งและการให้ขวัญและกำลังใจต่อกัน เพื่อให้สังคมโดยส่วนรวมมีความสุข

3. การวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-analysis) หมายถึง วิธีการวิจัยวิธีหนึ่งที่ใช้ในการสังเคราะห์ผลการวิจัยจากงานวิจัยเชิงปริมาณหลาย ๆ เรื่องที่ศึกษาในปัญหาการวิจัยเดียวกันมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อสังเคราะห์ให้ได้ข้อสรุปจากผลการวิจัยทั้งหมดในรูปของดัชนีมาตรฐาน ได้แก่ ค่าขนาดอิทธิพล หรือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่กว้างขวางกลุ่มวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณในงานวิจัยนี้ จึงใช้วิธีการประมาณค่าดัชนีมาตรฐานโดยใช้วิธีการของ Glass

4. ดัชนีมาตรฐาน หมายถึง ค่าสถิติที่ใช้แสดงผลการวิจัย ซึ่งในงานวิจัยเชิงทดลอง เรียกว่า ค่าขนาดอิทธิพลในงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ เรียกว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

5. ขนาดอิทธิพล หมายถึง ค่าทางสถิติที่แปลจากผลงานวิจัยเชิงทดลองในแต่ละเรื่องให้เป็นหน่วยมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งบ่งบอกค่าความมากน้อยของตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม ซึ่งในที่นี้หมายถึงการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของผู้เรียน

6. คุณลักษณะงานวิจัย หมายถึง ลักษณะรายละเอียดของงานวิจัยที่เกี่ยวกับรายงานงานวิจัย ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย ข้อมูลเนื้อหาสาระของงานวิจัย ข้อมูลด้านระเบียบวิธีวิจัยของงานวิจัย

6.1 ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย ได้แก่ ชื่อผู้วิจัย ชื่อเรื่อง สถาบันที่ทำวิจัย สาขาวิจัย ปีที่พิมพ์เผยแพร่ และประเภทงานวิจัย

6.2 ข้อมูลด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย ได้แก่ วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ และแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการส่งเสริมจิตสาธารณะ

6.3 ข้อมูลด้านระเบียบวิธีวิจัยของงานวิจัย ได้แก่ แหล่งข้อมูลงานวิจัย การกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ระดับชั้นของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง การตั้งสมมติฐานของการวิจัยแบบแผนการวิจัย จำนวนประชากร/กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวนตัวแปรในงานวิจัย ประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติพื้นฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐาน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะ
 - 1.1 ความหมายของจิตสาธารณะ
 - 1.2 รูปแบบของจิตสาธารณะ
 - 1.3 ระดับของจิตสาธารณะ
 - 1.4 องค์ประกอบของจิตสาธารณะ
 - 1.5 ความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ
 - 1.6 สาเหตุที่ต้องปลูกฝังจิตสาธารณะ
 - 1.7 คุณลักษณะทั่วไปของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ
 - 1.8 กลยุทธ์และวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
 - 1.9 สถาบันที่ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาจิตสาธารณะ
 - 1.10 แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะ
2. เอกสารที่เกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัย
 - 2.1 ความหมายการสังเคราะห์งานวิจัย
 - 2.2 ประเภทการสังเคราะห์งานวิจัย
 - 2.3 ขั้นตอนการสังเคราะห์งานวิจัย
3. เอกสารที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์อภิมาน
 - 3.1 ความหมายการวิเคราะห์อภิมาน
 - 3.2 ดัชนีมาตรฐานสำหรับการวิเคราะห์อภิมาน
 - 3.3 ขั้นตอนการวิเคราะห์อภิมาน
 - 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีของ Glass
 - 3.5 ประโยชน์การวิเคราะห์อภิมาน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ
5. การพัฒนารอบแนวคิด

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

1. ความหมายของจิตสาธารณะ คำว่า “จิตสาธารณะ” มีการใช้คำในภาษาไทยที่มีความหมายเป็นนัยเดียวกัน คือ “จิตสำนึกทางสังคม” “จิตอาสา” หรือ “จิตสำนึกสาธารณะ” ส่วนภาษาอังกฤษใช้คำว่า Public Mind หรือ Public Consciousness ซึ่งในที่นี้ผู้เขียนใช้คำว่า “จิตสาธารณะ (Public Mind)” ซึ่งมีความหมายดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (2542) ให้ความหมายของจิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่ เป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อชาติ

ยุทธนา วรณปติกุล (2542) กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม พร้อมทั้งจะเสียสละอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) จิตสาธารณะ หมายถึง การมีจิตสำนึกเพื่อผู้อื่นและส่วนรวม เป็นการแสดงออกถึงการไม่ยึดเอาประโยชน์ของตนเป็นที่ตั้ง ไม่ใช่เพียงแค่นตนเองอยู่รอดเท่านั้น แต่เป็นผู้ที่มีน้ำใจชอบช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ มีความตระหนักถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม พร้อมทั้งมีความเต็มใจและยินดีที่จะเสียสละสิทธิ์ของตนออกไป ถ้าสิ่งนั้นส่งผลให้ภาพรวมออกมาดีขึ้น

มูทิตา หวังคิด (2547) ได้สรุปความหมายของจิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่ เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

อัญชลี ยิ่งรักษพันธ์ุ (2550) ได้สรุปความหมายของจิตสาธารณะ หมายถึง การมีจิตใจที่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อเรื่องของส่วนรวม มีการใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างรับผิดชอบ มีการแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้สมบัติของส่วนรวมนั้น และการไม่ยึดสมบัติส่วนรวมมาเป็นสมบัติของตนเองหรือของกลุ่ม

ยิ่งกว่านั้น ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ได้รวบรวมความหมาย “จิตสาธารณะ (Public Mind)” ไว้ดังนี้ จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรม และจริยธรรมที่ตีมละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบร้อย ประหยัดและมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

จิตสาธารณะ หมายถึง จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เพราะคำว่า “สาธารณะ” หมายถึง สิ่งที่มีได้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด จิตสาธารณะจึงเป็นความรู้สึกการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะในสิทธิและหน้าที่ที่จะดูแลและบำรุงรักษาส่วนรวมกัน เช่น การช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยการไม่ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ การดูแลรักษาสาธารณสมบัติ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ หลอดไฟฟ้าที่ให้ความสว่างตามถนนหนทาง แม้แต่การประหยัดน้ำประปา หรือไฟฟ้าที่เป็นของส่วนรวม โดยใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ตลอดจนช่วยกันดูแลรักษาให้ความช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก หรือผู้ที่ร้องขอ

ความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ ตลอดจนร่วมมือกระทำเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา หรือช่วยกันแก้ปัญหา แต่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม

จิตสาธารณะ หมายถึง การประพฤติตนทั่ว ๆ ไป ทำให้ตนเอง ครอบครัวและสังคม มีความสุข รวมทั้งการแสดงความหวังโยต่อสังคม

นอกจากนี้ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) กล่าวไว้ว่าในคำว่า จิตสาธารณะ (Public Mind) มีคำว่า “สาธารณะ (Public)” ประกอบด้วย P+U+B+L+I+C ซึ่ง หมายถึง

1. Professional ทำงานแบบมืออาชีพ คนไทยทุกคนที่คิดใหม่ ทำใหม่จะต้องเป็นมืออาชีพ (Profession) รู้ลึกในหน้าที่ที่รับผิดชอบ รู้รอบในงานที่เกี่ยวข้อง ต้องพัฒนาตนเอง อยู่ตลอดเวลา หาความรู้ใหม่เสมอ
2. Unity เอกภาพ ค่านิยมใหม่ต้องเป็นไปในทิศทางของความสามัคคีในหมู่คณะ ไม่กล่าวร้ายได้หน้า หรืออิจฉาริษยากัน ควรจะฝึกการทำงานเป็นทีม เพราะการที่คนในองค์กร มีเอกภาพจะช่วยให้การขับเคลื่อนภาระงานเพื่อมวลประชา เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีหลายองค์กรที่คนในองค์กรกล่าวร้ายได้ดี เลยไม่มีใครทำอะไร คนไทยทุกคนก็ไม่ได้อะไรด้วย แต่ในความเป็นเอกภาพก็ยอมให้มีความแตกต่างได้ แต่อย่าแตกแยก
3. Belief ความเชื่อ คนไทยทุกคนจะต้องทำงานด้วยความเชื่อ เชื่อคำสอนของพระพุทธเจ้า เชื่อในสิ่งที่ถูกต้องแล้วยึดให้มั่น ถ้าคนไทยทุกคนขาดแล้วซึ่งความเชื่อ การทำงานก็จะขาดพลัง
4. Locally ภูมิปัญญาท้องถิ่น คนไทยทุกคนจะต้องเป็นผู้ที่เชื่อและศรัทธาในความ เป็นพลังที่ยิ่งใหญ่ของภูมิปัญญาไทย ลดความเชื่อทันสมัยนิยมลง (Modernization) Local Wisdom ในด้านต่าง ๆ จึงนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและเข้ากับบริบทของสังคมไทย คนไทยทุกคน ต้องเลิกดูถูกภูมิปัญญาของคนในระดับรากหญ้า แล้วหันไปสู่วิธีของการเรียนรู้ร่วมกันเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ในชุมชน
5. Integrity ความซื่อสัตย์ คนไทยทุกคนจะต้องยึดเอาความซื่อสัตย์เป็นที่ตั้งเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสังคม คิดดี ทำดี เพื่อชาติ งานทุกชิ้นจะต้องตรวจสอบได้ มีความโปร่งใส
6. Creative สร้างสรรค์ คนไทยทุกคนจะต้องคิดและทำงานที่สร้างสรรค์ พัฒนา นวัตกรรม (Innovation) ใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นกับสังคม ต้องไม่หยุดนิ่ง ต้องมีความเป็นพลวัต ทั้งนี้ก็เพื่อประชาชนและประเทศชาติ

ส่วน เหวง โตจิราการ (2550) ได้กล่าวไว้ว่า จิตสาธารณะ หมายถึงสิ่งต่อไปนี้

1. อารมณ์ความรู้สึกนึกคิด จิตสำนึกที่เป็นไปเพื่อเป็นประโยชน์แก่กุล ส่งเสริมสนับสนุนสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนคนหมู่มาก

2. ให้กำลังใจ ให้ความอบอุ่น ให้แรงบันดาลใจ แก่ผู้คนที่กำลังต่อสู้เพื่อเอาชนะอุปสรรคในชีวิตของตน เพื่อจะได้ดำรงตนอย่างปกติสุขในสังคมชุมชน และเข้าร่วมในการสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นแก่ชนในวงกว้าง

3. บทบาทในการลดทอนอำนาจของกิเลสตัณหาต่าง ๆ ที่เพิ่มความยึดมั่นถือมั่นในเรื่อง ตัวกู ของกู โลภะ โทสะ โมหะ

4. สังคมอุดมการณ์หรือสภาพอันเป็นที่พึงปรารถนาาร่วมกันของมนุษยชาติโดยรวม ซึ่งสำหรับชาวพุทธเราอาจจะเรียกว่า สังคมพระศรีอาริย์ หรือศาสนิกอื่นก็อาจจะเรียกกันในชื่ออื่น แต่โดยเนื้อแท้แล้วก็มีความหมายตรงกันคือ มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างอยู่เย็นเป็นสุข ไม่มีการเบียดเบียนกัน มีความอุดมสมบูรณ์ในโภคทรัพย์ ทุกคนต่างมีจิตสำนึกที่สูงส่ง ไม่มีความเห็นแก่ตัวเหลืออยู่แม้แต่น้อยนิด ไม่ว่าจะในระดับปัจเจกชนหรือสังคมก็ตาม

George (1930) กล่าวว่า Public Consciousness เป็นการจัดการประสบการณ์ส่วนบุคคลที่แยกออกมาอย่างเป็นระบบ คุณลักษณะของจิตใจไม่ได้เกิดขึ้นในทันที แต่จะเกิดขึ้นผ่านการสื่อสารเพื่อให้เกิดต่อตนเองและสังคมตามลำดับ

Ti-Nan Chi (1998) กล่าวว่า Public Consciousness เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดความยุติธรรมต่อสังคมเพื่อแสดงความเอาใจใส่ต่อสังคม

Oslon (1999) ให้ความหมายคำว่า Public Consciousness ว่าเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะกำจัดความเห็นแก่ตัวของคนในสังคม เกิดขึ้นจากสำนึกส่วนบุคคลจากสติปัญญาสูงงานที่ยิ่งใหญ่ของการเข้าใจถึงประสบการณ์และความพยายามนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ Public Consciousness เป็นงานอาสาสมัคร ไม่ใช่ธุรกิจและเป็นการทำให้พื้นที่ของสาธารณะหรือของสังคมอยู่เหนือความต้องการส่วนบุคคลอย่างแท้จริง

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของจิตสาธารณะได้ว่า หมายถึง การแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เป็นการกระทำด้วยจิตวิญญาณที่มีความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทรต่อคนอื่นและสังคมโดยรวม การมีคุณธรรมจริยธรรม และการไม่กระทำที่เสื่อมเสียหรือเป็นปัญหาต่อสังคม ประเทศชาติ การมีจิตที่คิดสร้างสรรค์เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม คิดในทางที่ดี ไม่ทำลายเบียดเบียนบุคคล สังคม วัฒนธรรม ประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม การกระทำ และคำพูดที่มาจากความคิดที่ดี การลดความ ขัดแย้งและการให้ขวัญและกำลังใจต่อกัน เพื่อให้สังคมโดยรวมมีความสุข

2. รูปแบบของจิตสาธารณะ

รูปแบบของจิตสาธารณะหรือจิตสำนึกสาธารณะนั้น มีการแบ่งรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามระดับอายุของกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา ซึ่งแบ่งรูปแบบของจิตสำนึกไว้ดังนี้

สมพงษ์ สิงหนล (2542) ได้กล่าวถึง จิตสำนึกว่ามีอยู่ 3 ด้านหลัก ๆ คือ

1. จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง (Self Consciousness) เป็นจิตสำนึกเพื่อพัฒนาตนเอง ทำให้ ตนเองเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จิตสำนึกด้านนี้การศึกษาไทยมุ่งมันปลูกฝังมานาน เกิดบ้างไม่เกิด บ้างไปตามสภาพการณ์ เป็นจิตสำนึกแบบคลาสสิกที่ทุกสังคมพยายามเหมือนกันที่จะสร้างให้เกิดขึ้นให้ได้ เช่น ความขยัน ความรับผิดชอบ ความมานะอดทน เป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่ปลูกฝังและ มีมานานตามสภาพสังคมไทย

2. จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น (Others Oriented Consciousness) เป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลของคนในกลุ่มชนหนึ่ง สังคมหนึ่ง เช่น ความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคี เป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่คนไทยส่วนใหญ่ถูกหล่อหลอมมาจากพื้นฐานดั้งเดิมของ วัฒนธรรมไทยอยู่แล้วจึงสร้างกันได้ไม่ยากนัก

3. จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม หรือจิตสำนึกสาธารณะ (Social or Public Consciousness) เป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่น ที่ร่วมสัมพันธ์เป็นกลุ่ม เดียวกัน เป็นจิตสำนึกที่คนไทยยังไม่ค่อยมีและขาดกันอยู่มาก เพราะพื้นฐานความเป็นมาของ สังคมไทยสมควรที่จะรีบพัฒนาขึ้นโดยเร็ว เช่น จิตสำนึกด้านเศรษฐกิจ จิตสำนึกด้านการเมือง จิตสำนึกด้านสุขภาพ เป็นต้น

3. ระดับของจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะแบ่งได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้ (ใจสะอาดวิมล หิรัญพฤกษ์ และคณะ, 2544)

1. จิตสาธารณะระดับครอบครัว ได้แก่ ความพอมิพอกิน ความสัมพันธ์ระหว่างญาติพี่น้อง ความขยัน มีที่อยู่อาศัย มีที่ทำกิน และการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ

2. จิตสาธารณะระดับหมู่บ้าน ได้แก่ คนดี ความดี การแบ่งปัน การอาศัยไหว้วาน การช่วยเหลือเกื้อกูล และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

3. จิตสาธารณะระดับสังคม ได้แก่ ความร่วมมือร่วมใจ สามัคคี การมีส่วนร่วมงานทางสังคม งานบุญ งานประเพณี และปฏิบัติตามโครงการพัฒนาต่าง ๆ

ธีรยุทธ บุญมี (2536) ได้กล่าวถึงจิตสาธารณะว่าแบ่งได้เป็น 2 ระดับ ได้แก่

1. จิตสาธารณะระดับชุมชน เป็นสิ่งที่มีอยู่เดิมในสังคมไทย โดยชุมชนจะควบคุมดูแลกันและกัน ร่วมกันรับผิดชอบในปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน

2. จิตสาธารณะระดับสังคม เกิดขึ้นเมื่อสังคมไทยได้ดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไปแล้วช่วงเวลาหนึ่งแล้วเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาแรงงานเด็ก ปัญหาโสเภณี ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งสมาชิกในสังคมที่รับรู้และตระหนักในความรุนแรงของปัญหา ได้มีการเรียกร้องให้มีการแก้ปัญหา ร่วมกัน เนื่องจากการมีจิตสำนึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่จะต้องรับผิดชอบร่วมกัน และทุกคนมีสิทธิที่จะเรียกร้องเพื่อทำให้สังคมโดยรวมดีขึ้น

จากที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า จิตสาธารณะมีหลายระดับ โดยเริ่มที่ระดับแคบใกล้ตัวเรามากที่สุด คือ จิตสาธารณะระดับครอบครัว และเมื่อมองกว้างออกไปจะเป็นจิตสาธารณะระดับ ชุมชน และระดับที่กว้างที่สุดจะเป็นจิตสาธารณะระดับสังคม ซึ่งอาจมองกว้างถึงระดับประเทศ และระดับนานาชาติได้

4. องค์ประกอบของจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะมี 3 องค์ประกอบ ดังนี้ (ชาย โภธิสिता และคณะ, 2540)

องค์ประกอบที่ 1 คือ การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดจาก 1. การดูแลรักษาของส่วนรวม ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่ 2. ลักษณะการใช้ของส่วนรวม รู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด และทะนุถนอม

องค์ประกอบที่ 2 คือ การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ กำหนดตัวชี้วัดจาก 1. การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม 2. การรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 3 คือ การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดจาก 1. การไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตนเอง 2. การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรวมนั้น

จากที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า จิตสาธารณะเป็นเรื่องของบุคคลที่มุ่งทำเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม โดยจิตสาธารณะมีหลายระดับ เริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม ซึ่งเราต้องร่วมกันส่งเสริมให้คนในสังคมเกิดจิตสาธารณะครอบคลุมในทุกระดับ ให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวม และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม และหากเราทุกคนเข้าใจ ความหมายของจิตสาธารณะได้อย่างถูกต้องแล้ว น่าจะนำประเทศไปสู่ “สังคมแห่งจิตสาธารณะ” ที่สมบูรณ์มากขึ้นส่งผลให้ชุมชน สังคม และประเทศ มีความสงบสุขและเจริญก้าวหน้าต่อไปได้อย่างมั่นคง

5. ความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ

ผลกระทบจากการขาดจิตสาธารณะ มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องอยู่ร่วมกัน การอยู่ร่วมกันในสังคมย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบการพึ่งพากัน ซึ่งหากคนในสังคมขาดจิตสาธารณะจะมีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน ประเทศชาติ และระดับโลก

ผลกระทบจากการขาดจิตสาธารณะมีประเด็น ดังนี้

ผลกระทบระดับบุคคล ทำให้เกิดปัญหา ได้แก่

1. สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง
2. สร้างความเดือดร้อนให้กับคนอื่น

ผลกระทบระดับครอบครัว ทำให้เกิดปัญหา ได้แก่

1. ความสามัคคีในครอบครัวลดน้อยลง
2. การแก่งแย่ง ทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว

ผลกระทบระดับองค์กร ทำให้เกิดปัญหา คือ

1. การแบ่งพรรคแบ่งพวกภายในองค์กร
2. ความเห็นแก่ตัว แก่งแย่งชิงดีชิงเด่น
3. การเบียดเบียนสมบัติขององค์กรเป็นสมบัติส่วนตัว
4. องค์กรไม่ก้าวหน้า ประสิทธิภาพและคุณภาพของงานลดลง

ผลกระทบระดับชุมชน ทำให้เกิดปัญหา ได้แก่

1. ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่ สภาพชุมชนมีสภาพเช่นไรก็ยังคงเป็นเช่นนั้น ไม่เกิดการพัฒนา และยิ่งนานไปก็มีแต่เสื่อมทรุดลง
2. อาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูง
3. ขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่นำไปสู่การแก้ปัญหา เพราะคนในชุมชนมองปัญหาของตัวเองเป็นเรื่องใหญ่ ขาดคนอาสาสมัครพัฒนา เพราะกลัวเสียทรัพย์กลัวเสียเวลา หรือกลัวเป็นที่ครหาจากบุคคลอื่น

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ได้กล่าวไว้ว่าถ้าบุคคลในชาติขาดจิตสาธารณะจะเกิด

ผลกระทบระดับชาติ ซึ่งทำให้เกิดปัญหา คือ

1. วิกฤตการณ์ภายในประเทศบ่อยครั้ง และแก้ปัญหาไม่ได้ เกิดการเบียดเบียนทำลายทรัพยากรและสมบัติที่เป็นของส่วนร่วม
2. ประเทศชาติอยู่ในสภาพล้าหลัง เนื่องจากขาดพลังของคนในสังคม เมื่อผู้นำประเทศนำมาตรการใดออกมาใช้ ก็จะไม่ได้ผลเพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน
3. เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก เกิดการแก่งแย่งแข่งขัน เห็นแก่ประโยชน์กลุ่มของตน และพวกพ้อง เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน

ผลกระทบระดับโลก ถ้าบุคคลขาดจิตสาธารณะ จะทำให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบระหว่างประเทศทำให้เกิดปัญหา คือ

1. เกิดการสะสมอาวุธกันระหว่างประเทศ เพราะขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน กลัวประเทศอื่นจะโจมตี จึงต้องมีอาวุธที่ร้ายแรง มีอำนาจในการทำลายสูงไว้ครอบครอง เพื่อข่มขู่ ประเทศอื่น และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็มีแนวโน้มในการ ใช้ความรุนแรงของแสนยานุภาพทางการสงครามในการตัดสินปัญหา

2. เกิดการก่อกวน แกร่งแย่งหรือครอบงำทางการค้าระหว่างประเทศ พยายามทุกวิถีทาง เพื่อให้เกิดการได้เปรียบทางการค้าทำให้ประเทศด้อยกว่าขาดโอกาสในการพัฒนา ประเทศของตน

3. เกิดการรังเกียจเหยียดหยามคนต่างเชื้อชาติ ต่างเผ่าพันธุ์ หรือต่างท้องถิ่น มองชนชาติอื่น ๆ เผ่าพันธุ์อื่นว่ามีความเจริญหรือมีศักดิ์ศรีด้อยกว่าเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ของตนเอง ดูถูกหรือเป็น ปฏิปักษ์ต่อชาติอื่น

6. สาเหตุที่ต้องปลูกฝังจิตสาธารณะ “จิตสาธารณะ” เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ดั่งงาม เมื่อบุคคลใดมีจิตสาธารณะจะ เป็นผู้ที่ตระหนักในหน้าที่ของตนเอง ถ้าเมื่อไหร่เราปล่อยให้บุคคลใน ชาติขาดจิตสาธารณะ ประเทศชาติคงไม่เหลืออะไร ถึงเวลาแล้วที่ต้องปลูกจิตสาธารณะให้เกิดกับ บุคคลในชาติ ดังที่ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2553) ได้ให้เหตุผลที่คนไทยในอนาคตควรมีจิต สาธารณะ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า จิตสำนึกเพื่อผู้อื่นและส่วนรวม ดังนี้

1. สภาพการแข่งขันที่รุนแรงในสังคมโลก สภาพการแข่งขันที่รุนแรงเกิดขึ้น ทำให้ผู้คนจำนวนมากต่างมุ่งงอบโกย ผลประโยชน์อย่างเห็นแก่ตัว ไม่สนใจว่าผู้อื่นจะได้รับความ เดือดร้อนหรือไม่ รวมทั้งขาดความสนใจในภาพรวมของประเทศ เนื่องจากคิดว่าตนเองไม่ได้มีส่วน รับผิดชอบโดยตรงกับเรื่องนั้น ๆ แม้จะรู้ว่าเกิดผลเสียหายอย่างมากมายตามมาก็ตาม หากเราไม่ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมให้เกิดขึ้นกับคนรุ่นใหม่แล้ว ย่อมเป็นห่วงสังคมไทยในอนาคต ที่จะเต็มไปด้วยการแก่งแย่ง และความเห็นแก่ตัวอย่างรุนแรง

2. กระแสโลกเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากภาวะการณ์เสื่อมโทรมด้านสิ่งแวดล้อม อาทิจ การทำลายสิ่งแวดล้อม การเกิด ภาวะเรือนกระจก การตัดไม้ทำลายป่า จนเกิดปัญหาวิกฤตทาง ธรรมชาติ หรือการใช้ทรัพยากรอย่าง สิ้นเปลือง ฯลฯ นำไปสู่กระแสการเรียกร้องอย่างเข้มข้นในเรื่อง ของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ไม่เพียงเท่านั้นยังถูกนำไปใช้เป็นประเด็นสำคัญในการกำหนดเป็นกติกา เงื่อนไขสากลในการ ดำเนินการทางเศรษฐกิจ ธุรกิจการค้า และการเมืองให้เราต้องปฏิบัติตาม

3. วิกฤติทางคุณธรรมจริยธรรม วิกฤติการเสื่อมถอยทางคุณธรรมจริยธรรมและ ปัญหาสังคมต่าง ๆ ที่ทวีความ รุนแรงมากขึ้น อาทิ ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม การลักขโมย การคอร์รัปชัน การขาด จรรยาบรรณในวิชาชีพ เป็นต้น โดยเราไม่สามารถที่จะบอกรับได้เลยว่า ไม่เกี่ยวข้องกับเรา เนื่องจากโลกมีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายถึงกันอย่างแน่นแฟ้น ส่งผลให้ทุกฝ่าย ได้รับผลกระทบ เชื่อมโยงถึงกันหมด แม้ว่าตนจะไม่ได้เป็นผู้ก่อก็ตาม และปัญหามากมายเหล่านี้ กำลังรอการช่วยเหลือและแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการร่วมมือจากประชาชนทุกคน ไม่ใช่รอคอยแต่ เพียงการช่วยเหลือจากรัฐเท่านั้น

4. สังคมชุมชนวิถี กระแสของการรวมกลุ่มของประชาสังคม (Civil Society) ที่ประชาชนจากกลุ่มต่าง ๆ จะเข้ามามีบทบาทในการเรียกร้องการดูแล การตรวจสอบ รวมถึง

การเข้ามาพัฒนาชุมชนและสังคมส่วนรวมมากขึ้น สิ่งสำคัญคือ คนเหล่านี้จำเป็นต้องมีจิตสำนึก เพื่อส่วนรวม จึงจะทำให้การรวมกลุ่มนี้เป็นไปเพื่อประโยชน์ และพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง มิใช่เป็นการใช้ช่องทางนี้ในการ แสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง

ด้วยสาเหตุนี้ จึงควรสร้างการมีจิตสาธารณะหรือจิตสำนึกเพื่อผู้อื่นและส่วนรวม ให้เกิดขึ้นในสังคมไทย เพื่อให้เกิดการแสดงออกถึงการไม่ยึดเอาประโยชน์ของตนเองเป็นที่ตั้ง ไม่ใช่เพียงแค่มองอยู่รอดเท่านั้น แต่เป็นผู้มีน้ำใจชอบช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ มีความตระหนักถึง ผลประโยชน์ของส่วนรวม พร้อมกับมีความเต็มใจและยินดีที่จะเสียสละสิทธิ์ของตนออกไปถ้าสิ่งนั้น ส่งผลให้ภาพรวมออกมาดีขึ้น

7. คุณลักษณะทั่วไปของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ

ยุทธนา วรณปิติกุล (2542) กล่าวถึง บุคคลที่มีจิตสาธารณะว่าต้องมีคุณลักษณะดังนี้

1. การทุ่มเทและอุทิศตน มีความรับผิดชอบต่อสังคม บุคคลไม่เพียงแต่ปฏิบัติตาม สิทธิ เท่านั้น แต่ต้องปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือให้บริการแก่บุคคลอื่น เพื่อพัฒนาสังคมด้วย อาทิ ถ้าต้องการ ให้ ผู้แทนราษฎรมีความรับผิดชอบต่อความต้องการและประโยชน์ของประชาชน ประชาชนก็ต้องให้ ความใส่ใจและติดตาม ไม่เพียงหย่อนบัตรการเลือกตั้งเท่านั้น ต้องเสียสละเวลาให้ในการเข้าไปมีส่วนร่วม ร่วมกับการเมืองระดับท้องถิ่นและสถาบันต่าง ๆ

2. เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล จากกระแสปัจเจกชนนิยม ส่งผลให้คนใน สังคม มีลักษณะปิดกั้นตนเอง ไม่ไว้วางใจผู้อื่น เลือกรับเฉพาะกลุ่มที่มีความเหมือนกัน ไม่สนใจ การเมือง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจของสังคมเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมเกิดข้อขัดแย้ง การยุติข้อขัดแย้งโดยการฟังเสียงข้างมาก ไม่นำไปสู่ประโยชน์ของส่วนรวม ดังนั้น ผู้มีจิตสำนึก สาธารณะต้องเป็นพลเมืองในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์ทางการเมืองสมัยใหม่ มีความอดทน ตระหนักว่า การมีส่วนร่วมไม่ทำให้ได้อย่างที่ตนต้องการเสมอไป ต้องเคารพและยอมรับความแตกต่างที่หลากหลาย และหาวิธีอยู่ร่วมกับความขัดแย้ง โดยการแสวงหาทางออกร่วมกัน การจำแนกประเด็นปัญหา การใช้เหตุผลในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการตัดสินใจ ต้องมีการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่าง กันให้มากที่สุด เพื่อหาข้อยุติ สร้างการเข้าร่วมรับรู้ ตัดสินใจ และผนึกกำลัง เพื่อให้เกิดการ ยอมรับจากทุกฝ่าย

3. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม คนในสังคมต้องคำนึงถึงการเมืองในฐานะกิจการ เพื่อส่วนรวมและเพื่อคุณธรรมมากขึ้น

4. การลงมือกระทำ การวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียวไม่สามารถ ทำให้สถานการณ์ดีขึ้นต้องลงมือทำ โดยเริ่มจากครอบครัวในการวางพื้นฐานให้การอบรมด้าน จริยธรรมของพลเมือง สถาบันการศึกษาไม่เพียงเป็นสถานที่ฝึกทักษะและให้ความรู้ ต้องรับช่วงต่อ ในการสร้างค่านิยมที่เหมาะสมต่อจากครอบครัว รวมทั้งเครือข่ายสังคมที่เกิดขึ้นระหว่างเพื่อนบ้าน

ที่ทำงานสโมสร สมาคมต่าง ๆ เชื่อมโยงบุคคลที่สนใจเรื่องของตนเข้าเป็นกลุ่มที่ใส่ใจผู้อื่น ช่วยดำรงรักษาประชาคม สังคม และกฎจริยธรรม รวมทั้งสถาบันที่มีอิทธิพลสูงต่อสังคมคือ สถาบัน ศาสนาและสื่อมวลชนนับว่ามีบทบาทสำคัญในการร่วมสร้างให้สังคมเข้มแข็ง

วิรัตน์ คำศรีจันทร์ (2544) ทำการศึกษาจิตสำนึกสาธารณะในบริบทประชาสังคมไทย เป็นการวิจัยเชิงพัฒนาการและสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมในชุมชนเมือง และชุมชนชนบทพบว่า คุณลักษณะของการมีจิตสำนึกสาธารณะ ประกอบด้วย

1. ความรัก ความเอื้ออาทร
2. ความเชื่อใจ
3. การเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
4. การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. การมีปฏิสัมพันธ์กันโดยใช้ความสามารถ การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

Michaelis (1963) เสนอแนวคิดว่าการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียนในเนื้อหาทางการเมือง การปกครอง เช่น การเป็นพลเมืองของรัฐ การเป็นพลเมืองของรัฐ การเป็นผู้มีจิตสาธารณะ สามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้โดยผ่านทาง พฤติกรรมประชาธิปไตย (Democracy Behavior) ซึ่งประกอบด้วย

1. ความรับผิดชอบ (Responsibilities) บุคคลสามารถแสดงถึงความรับผิดชอบได้ โดยผ่านทาง การใช้สิทธิ การตัดสินใจ และการวางแผนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ
2. การตระหนักถึงผู้อื่น (Concern for Others) การตระหนักถึงผู้อื่นแสดงผ่านการเคารพซึ่งกันและกัน ความสุภาพอ่อนโยน การรู้จักผ่อนปรน ความตั้งใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ความไวต่อความต้องการปัญหา และความสนใจของผู้อื่นทั้งในครอบครัว โรงเรียนและสังคม
3. การมีจิตใจที่เปิดกว้าง (Open Mindless) การมีจิตใจที่เปิดกว้างแสดงผ่านการพิจารณาข้อเท็จจริงและเหตุผลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ การพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของประเด็น และปัญหา การแสวงหาหนทางที่ดีกว่าในการกระทำสิ่งต่าง ๆ การใช้เหตุผลในการเปลี่ยนแปลง การกระทำของตนและสนับสนุนแนวคิดของผู้อื่น โดยพิจารณาจากความถูกต้องของหลักฐานและเหตุผล
4. การมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativeness) การค้นพบแนวทางใหม่ในการกระทำสิ่งต่าง ๆ มีมุมมองที่สร้างสรรค์ทั้งต่อแนวคิดใหม่และแนวคิดเก่า ตลอดจนการใช้สิ่งต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์การวางแผน การปรับปรุงการปฏิบัติทั้งของตนเองและกลุ่ม
5. ความร่วมมือ (Cooperativeness) พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการรวบรวมความคิดเห็น การวางแผน การรวบรวมแนวคิด นักเรียนสามารถพัฒนาพฤติกรรมข้างต้นได้ จะสามารถปฏิบัติงาน ได้สำเร็จและประเมินผลการทำงานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อนุชาติ พวงสำลี และวีรบุรณ วิสารทสกุล (2540) ได้กล่าวถึงการมีจิตสาธารณะ ซึ่งใช้คำว่า จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญและมีความหมายอย่างยิ่งในสังคม ทำให้เกิดประชาสังคม คือ เป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ซึ่งหมายถึงชุมชนแห่งสำนึก (Consciousness Community) ที่สมาชิกของชุมชนต่างเป็นส่วนหนึ่งของระบบโดยรวม ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น ซึ่งมีดังนี้

1. มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน คนในชุมชนต้องมองอนาคตร่วมกัน เรียนรู้และทำความเข้าใจร่วมกันโดยอาศัยการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ให้เห็นถึงสถานการณ์ แนวโน้ม ความเปลี่ยนแปลง พร้อมควบคู่ไปกับการปฏิบัติ

2. ประชาชนสำนึกถึงพลังของตนเองว่าจะสามารถร่วมแก้ไขเปลี่ยนแปลงสังคมได้ คือ การทำให้เกิดกลุ่มที่ให้ความสนใจต่อสาธารณะจำนวนมาก ทำให้เกิดความเข้มแข็งเป็นพลังทางสังคมไม่รอคอยให้ผู้อื่นแก้ปัญหาให้กับตนเอง ซึ่งการที่บุคคลจะสำนึกถึงพลังของตน ต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของสังคม (Civic Education)

3. ความรัก เอื้ออาทร สามัคคี การรวมกลุ่มของบุคคลในสังคมมีความหลากหลายจึงจำเป็นต้องสร้างขึ้นบนฐานแห่งความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทรและสามัคคี ความแตกต่างระหว่างบุคคลย่อมเกิดขึ้นได้ ซึ่งความแตกต่างนี้เป็นสิ่งดีและไม่จำเป็นต้องนำไปสู่ความแตกแยกเสมอไป ดังนั้นเงื่อนไขแห่งความรักสมานฉันท์จะเป็นส่วนเชื่อมโยงให้เกิดความร่วมมืออย่างมีพลัง

4. การเรียนรู้ที่มีการปฏิบัติร่วมกัน (Interactive Learning Through Action) สำนึก สาธารณะนั้นเป็นนามธรรมที่ไม่สามารถบังคับให้เกิดได้ ดังนั้นต้องสร้างเงื่อนไขหรือกิจกรรมร่วมกันที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนการพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่อง

5. การมีเครือข่ายและการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยน การเรียนรู้สื่อสารและเครือข่ายเป็นส่วนที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นทางนำไปเกิดจิตสาธารณะ

8. กลยุทธ์และวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ได้สรุปไว้ว่า จิตสาธารณะเป็นสิ่งที่เกิดจากการสะสม ตั้งแต่วัยเด็ก และจะพัฒนาไปเรื่อย ๆ จนถึงวัยรุ่น และเป็นผู้ใหญ่จึงต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็ก คอยแนะนำส่งเสริมในสิ่งที่ถูกที่ควรคอยชี้แนะ และปลูกฝังจิตสาธารณะให้แก่เด็ก นอกจากนี้เด็กยังต้องมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบตามธรรมชาติอันเกิดขึ้นได้เอง อีกทั้งเด็กยังมีการเรียนรู้ด้านวินัยจากวัฒนธรรม โดยอาศัยการสั่งสอน ฝึกฝน จากบุคคล สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นกฎธรรมชาติของการอยู่ร่วมกันในสังคม การมีกิจกรรมและใช้สิ่งของร่วมกันในสังคม การพัฒนาจิตสาธารณะให้แก่เด็กในการใช้สิ่งของร่วมกัน ดูแลทรัพย์สินสมบัติส่วนรวมและมีน้ำใจแบ่งปันสิ่งของให้แก่กันและกัน ดังนั้นการพัฒนาจิตสาธารณะจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องปลูกฝังหรือเสริมสร้างไว้ตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อให้เขาได้รับประสบการณ์ที่เพียงพอเป็นพื้นฐานที่สามารถนำไปพัฒนาตนเอง โดยในการปลูกฝังนั้นควรให้เด็กได้มี

ความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะ รวมทั้งมีการฝึกฝนให้เด็กได้ปฏิบัติจริง เพื่อให้เด็กได้เกิดการกระทำที่เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างแท้จริงจนเกิดเป็นลักษณะนิสัย และควรทำให้เหมาะสมกับวัย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามวัย และเกิดการพัฒนาตามลำดับ ซึ่งในการฝึกอบรม ปลุกฝัง หรือพัฒนาจิตสาธารณะให้แก่เด็กนั้นควรมีครูหรือผู้ใหญ่คอยดูแลชี้แนะ แนวทางที่ถูกต้อง เด็กจะได้ยึดเป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้แนวทางการพัฒนาให้เด็กมีจิตสาธารณะ ผู้เกี่ยวข้องต้องศึกษาแนวทางให้เข้าใจเพื่อพัฒนาเด็กให้มีจิตสาธารณะอย่างยั่งยืนต่อไป

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดจิตสาธารณะ Coopersmith (1981) สรุปว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดจิตสาธารณะ มี 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบภายในตนเอง หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคล แต่ละคนที่ทำให้ความสำคัญของบุคคลแตกต่างกัน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ ความสามารถทั่วไป สมรรถภาพ ภาวะทางอารมณ์ ค่านิยมส่วนบุคคล ความปรารถนา และเพศ

2. ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบภายนอก หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่บุคคล มีปฏิสัมพันธ์ด้วย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดจิตสำนึกในแต่ละคนที่แตกต่างกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ใน ครอบครัว โรงเรียน และการศึกษาสถานภาพทางสังคม และกลุ่มเพื่อน เป็นต้น

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร (2543) ได้สรุปไว้เช่นกันว่าจิตสาธารณะอยู่ภายใต้อิทธิพลของปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ดังนี้

1. ปัจจัยภายนอก เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับภาวะทางสัมพันธภาพของมนุษย์ ภาวะทางสังคมเป็นภาวะที่ลึกซึ้งที่มีผลต่อจิตสำนึกด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ เป็นภาวะที่ได้อบรมกล่อมเกลา และสะสมอยู่ในส่วนของการรับรู้ที่ละเอียดที่ละน้อย ทำให้เกิดสำนึกที่มีรูปแบบหลากหลาย ภาวะแวดล้อมทางสังคมนี้เริ่มตั้งแต่พ่อแม่ พี่น้อง ญาติ เพื่อน ครู สื่อมวลชน บุคคลทั่วไป ตลอดจนระดับองค์กร วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ กฎหมาย ศาสนา รวมทั้งภาวะแวดล้อมด้าน สื่อสารมวลชนและส่วนที่กำกับสำนึกของบุคคล คือ การได้สัมผัสจากการใช้ชีวิตที่มีพลังต่อการเกิดสำนึก อาทิ การไปโรงเรียน ไปทำงาน ดูละคร ฟังผู้คนสนทนากัน เป็นต้น

2. ปัจจัยภายใน สำนึกที่เกิดจากปัจจัยภายใน หมายถึง การครุ่นคิด ไตร่ตรอง ของแต่ละบุคคลในการพิจารณาตัดสินคุณค่าและความดีงาม ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและการประพฤติปฏิบัติโดยเฉพาะการปฏิบัติทางจิตใจ เพื่อขัดเกลาตนเองให้เป็นไปในทางใดทางหนึ่ง โดยเกิดจากการรับรู้จากการเรียนรู้ การมองเห็น การคิด แล้วนำมาพิจารณาเพื่อตัดสินใจว่าต้องการสร้างสำนึกแบบใด ก็จะมีการฝึกฝนและสร้างสมสำนึกเหล่านั้น ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกล้วนมีผลสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในการสร้างจิตสำนึก และต้องกระทำไปพร้อม ๆ กันทั้งสองทาง โดยการกระทำต้องเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งการมีจิตสำนึกของบุคคล มีความสัมพันธ์กับการ แสดงพฤติกรรมของบุคคล แต่การแสดงพฤติกรรมของคน ๆ หนึ่งที่แสดง

ออกมานั้นได้รับ อิทธิพลทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก จนทำให้พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นอาจไม่ตรง กับความต้องการในจิตใจที่แท้จริงก็ได้

มัลลิกา มัตโก (2541) ได้กล่าวไว้เช่นกันว่า จิตสาธารณะเมื่อเกิดขึ้นมาแล้วจะต้องกระทำซ้ำเสมอ เพื่อป้องกันการเลือนหายหรือเปลี่ยนแปลงให้จิตสำนึกมีความคงทน โดยต้องได้รับการเสริมแรงจากสถาบันหรือทางสังคม จิตสำนึกจำนวนหนึ่งยังคงอยู่ในตัวเรา เนื่องจากได้รับการปลูกฝังขัดเกลามาตั้งแต่เยาว์วัย โดยการปลูกฝังของสถาบันครอบครัว ชุมชน โรงเรียน และสังคมโดยรวม

ดังนั้น การเกิดจิตสาธารณะจึงไม่สามารถสรุปแยกแยะได้ว่าเกิดจากปัจจัยภายในหรือภายนอกเพียงอย่างเดียวใดอย่างหนึ่ง เพราะทั้งสองส่วนมีส่วนช่วยและสัมพันธ์ซึ่งกันและกันจิตสาธารณะที่มาจากภายนอกเป็นการเข้ามาโดยธรรมชาติและมักไม่รู้ตัว แต่จิตสาธารณะที่เกิดจากปัจจัยภายในเป็นความจงใจเลือกสรรบุคคล ระลึกตัวตนเป็นอย่างดี เป็นจิตสำนึกที่สร้างขึ้นเอง ระหว่างปัจจัยภายใน และภายนอก เป็นปฏิสัมพันธ์ที่มีความต่อเนื่องกัน ดังนั้นการพัฒนาจิต สาธารณะจึงต้องกระทำควบคู่กันไปทั้งปัจจัยภายในและภายนอก

องค์ประกอบการพัฒนาจิตสาธารณะ

Bloom (1956) ได้อธิบายว่า สำนึกเป็นผลลัพธ์ทางด้านจิตใจของมนุษย์ที่ก่อรูปขึ้นได้จากกระบวนการเรียนรู้ของคน ซึ่งกระบวนการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ

1. คุณลักษณะด้านพุทธิพิสัย หมายถึง การได้รับรู้ (Cognitive) หรือ การมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ ทำให้บุคคลรู้จักและระลึกถึง มีความเข้าใจ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ได้และนำไปสู่การก่อรูปของคุณลักษณะในข้อ 2
2. คุณลักษณะด้านจิตพิสัย หมายถึง ความรู้สึก (Affective) ได้แก่การมีความสนใจ หรือใส่ใจในสิ่งต่าง ๆ โดยมีปฏิกริยาตอบสนอง การเห็นคุณค่า การจัดระบบของคุณค่า และสร้าง เป็นคุณลักษณะนิสัยที่นำไปสู่คุณลักษณะในข้อ 3
3. คุณลักษณะด้านทักษะพิสัย หมายถึง พฤติกรรม (Behavior) หรือ การแสดงออกที่จะสามารถสังเกตรูปแบบความประพฤติได้อย่างชัดเจนที่เรียกว่า บุคลิกภาพจิตสำนึกของบุคคลจึงเป็นผลจากการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายหลังจากการมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งเร้า การรับรู้ในส่วนนี้ได้ก่อรูปขึ้นในจิตใจของบุคคลในรูปของความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติ ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรม เป็นคุณลักษณะทางจิตที่ก่อรูปผ่านกระบวนการทางปัญญา เป็นปฏิกริยาตอบสนองต่อปรากฏการณ์ทางสังคม

กลยุทธ์การปลูกจิตสาธารณะ

ประเวศ วะสี (2545) ได้เสนอกกลยุทธ์การปลูกจิตสาธารณะโดยใช้กลยุทธ์หลักของการสร้างประชาคม เนื่องจากประชาคมต้องขับเคลื่อนด้วยความร่วมมือร่วมใจเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย อาศัยเทคนิคคือ

1. ความรัก เป็นความรักขั้นสูงของสังคมซึ่งมากกว่าความรักในความเป็นพรรคพวกเป็นความรักที่เอาชนะความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ เป็นความรักสากล เป็นมิตรภาพเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ทำให้เกิดความเข้มแข็งเพื่อเป็นพลังทางสังคม ในที่นี้ได้แก่ความรักในธรรมชาติ ในแผ่นดิน ความรักต่อสังคม ต่อประเทศชาติ รักในวัฒนธรรมชุมชน รักในค่านิยมความเป็นไทย รักต่อเพื่อนมนุษย์ ความรักต่อแผ่นดินจะสร้างความผูกพันในความเป็นสังคมไทยเป็นตัวปลูกจิตสำนึกสาธารณะ

2. ความรู้ การเสริมความรู้ เป็นส่วนสำคัญในการสร้างความรัก ความรู้อย่างแท้จริงเกิด จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากการกระทำ (Learning by doing) กลยุทธ์การปลูกจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมจึงต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดความซาบซึ้งและความตระหนักรู้เพื่อก่อให้เกิดความคำนึงถึงส่วนรวม

3. ความเป็นธรรมชาติ การดำเนินการเพื่อการพัฒนาของรัฐที่ไม่ประสบความสำเร็จส่วนหนึ่งมาจากการเร่งรัดที่จะให้ไปถึงเป้าหมายโดยเร็ว ด้วยมีเวลาและงบประมาณจำกัด แต่การสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนต้องอยู่บนพื้นฐานของการเติบโตแบบธรรมชาติเพื่อความเป็นอิสระและยั่งยืน

นอกจากนี้ ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร (2543) ยังได้เสนอกกลยุทธ์การปลูกจิตสาธารณะไว้ดังนี้

1. การใช้บทบาทของผู้นำ ทั้งผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการจะมีบทบาทสูงในการริเริ่ม สร้างสรรค์ โน้มน้าว หล่อหลอม ประสานงาน เพื่อให้เกิดจิตสาธารณะ

2. การใช้การสื่อสารแบบรวมศูนย์ โดยใช้การสื่อสารที่มีการควบคุม โดยศูนย์กลาง เพื่อเผยแพร่ในสิ่งที่คนเห็นว่าดีหรือให้ผู้อื่นร่วมเผยแพร่ เพื่อแก้ปัญหาการไม่เป็นเอกภาพในการ เผยแพร่ซึ่งอาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดในสาระบางประการ

3. การใช้กระบวนการศึกษาเรียนรู้ โดยการให้จิตสำนึกสาธารณะเข้าสู่ระบบการศึกษา ให้ได้ไม่ว่าจะเป็นทางการที่เป็นการศึกษาในระบบ เช่น การศึกษาในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย และสถาบันการศึกษาต่างๆ และไม่เป็นทางการ คือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การเรียนรู้ภายในองค์กร ชุมชน สังคม การเรียนรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ภายในสังคม

4. การใช้บทบาทของสื่อมวลชน สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญยิ่งในการกระจายข้อมูล ข่าวสารสู่บุคคลต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยสร้างจิตสาธารณะที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว

5. การใช้ตัวอย่างที่ดีในสังคม การสร้างและสนับสนุนคนดี ยกย่องคนดี เลือคนผู้นำที่ดี เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดจิตสาธารณะในสังคมได้

วิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ได้รวบรวมวิธีการในการพัฒนาจิตสาธารณะที่มีนักการศึกษาได้ทำการศึกษาไว้ ได้แก่ การใช้บทบาทสมมติกับตัวแบบ (ธรรมนันท์กา แจ้งสว่าง, 2547) การใช้สถานการณ์จำลองผสมกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง (อัญชลี ยิ่งรักษ์พันธุ์, 2550) การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม (นันทวัฒน์ ชุนซี, 2546) การเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูน (สุคนธรส หุตะวัฒนะ, 2550) การใช้วีดิทัศน์ละครหุ่นเชิดเป็นตัวแบบ (บุญทัน ภูบาล, 2549) รวมถึงการใช้วิธีสอนที่ดี ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะได้ เช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (ยุรวรรณ คล้ายมงคล, 2545) ดังนั้นในการพัฒนาจิตสาธารณะให้กับเด็กและเยาวชนนั้นมีวิธีการที่แตกต่างหลากหลาย แต่ส่วนใหญ่แล้วจะยึดหลักการของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางปัญญาเป็นหลัก ซึ่งสามารถสรุปวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการพัฒนาจิตสาธารณะได้ดังต่อไปนี้

1. การใช้บทบาทสมมติกับตัวแบบ เป็นการทดลองให้เด็กได้สวมบทบาทผู้อื่น เพื่อให้รับรู้ถึงความรู้สึก และอารมณ์ในบทบาทของผู้อื่น และเปลี่ยนแปลงความคิดของตนเองได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นเทคนิคทางอารมณ์ภายใต้แนวความคิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยเน้นที่กระบวนการทางปัญญาของบุคคลมาประยุกต์ใช้ในการเปลี่ยนแปลงการตอบสนองทางอารมณ์ และพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเทคนิคดังกล่าว มีแนวคิดพื้นฐานที่เน้นว่าความเชื่อหรือความคิดที่ไม่มีเหตุผลของบุคคล เป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาทางอารมณ์ และพฤติกรรม แต่เมื่อบุคคลเปลี่ยนความเชื่อ หรือความคิดได้อย่างมีเหตุผล จะเป็นผลให้บุคคลมีอารมณ์และพฤติกรรมที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. การใช้สถานการณ์จำลองผสมกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง เป็นกระบวนการที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการเข้าร่วมสถานการณ์จำลองที่กำหนดขึ้น ซึ่งมีสภาพใกล้เคียงความเป็นจริงในชีวิต โดยเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างครูและเด็กให้เด็กมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาท เสนอข้อคิดเห็นและสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ พร้อมกับการใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายควบคู่กับการจัดสถานการณ์จำลอง เพื่อประเมินพฤติกรรมของเด็ก

3. การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เป็นการใช้นักเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา 3 ด้าน คือ ด้านการหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่ทำให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อส่วนรวม ด้านการถือเป็น หน้าที่ที่จะมี

ส่วนร่วมในการดูแล และด้านการรักษาสีทธิในการรักษาของส่วนรวมกับนักเรียน โดยทำการแจกหนังสือให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มทดลองจะได้อ่านหนังสือที่มีตัวแบบสัญลักษณ์ของการมีจิตสาธารณะ ส่วนกลุ่มควบคุมจะได้อ่านหนังสือที่ไม่มีตัวแบบสัญลักษณ์ ซึ่งผลการใช้พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้อ่านหนังสือเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่มีตัวแบบสัญลักษณ์ของการมีจิตสาธารณะจะมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

4. การเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูน เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถใช้ปรับเปลี่ยนกระบวนการทางปัญญา ซึ่งเป็นกระบวนการ เรียนรู้จากการสังเกต (Observational Learning) โดยให้นักเรียนสังเกตตัวแบบที่กระทำพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจิตสาธารณะผ่านภาพการ์ตูน โดยกำหนดให้มีสภาพการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภาพ ทำให้ตัวแบบที่เป็นตัวการ์ตูนแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจิตสาธารณะ เมื่อตัวแบบในภาพแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจิตสาธารณะแล้วจะได้รับผลกระทบบางอย่างตามหลังพฤติกรรม และผลกระทบหรือสิ่งที่เกิดขึ้นตามหลังพฤติกรรมนั้นจะต้องเป็นตัวเสริมแรงหรือสิ่งที่ตัวแบบพึงพอใจ เช่น คำชมจากครู หรือของรางวัลจากผู้ที่มีอิทธิพลต่อเด็ก เป็นต้น

5. การใช้วีดิทัศน์ละครหุ่นเชิดเป็นตัวแบบ เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบ โดยใช้ตัวละครหุ่นเชิดเป็นตัวแบบในการให้ความรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ เจตคติ ข้อควรปฏิบัติ และแสดงพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะให้เห็น และลงมือปฏิบัติด้วยตัวละครหุ่น เชิด แล้วผลที่ได้รับจากการแสดงพฤติกรรมจะเป็นการจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกคล้อยตามตัวแบบแล้วผู้ตามเกิดการเรียนรู้ และเลียนแบบพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะจากตัวแบบนั้น

6. การใช้วิธีสอนพัฒนาจิตสาธารณะ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ได้กล่าวไว้ว่ามีวิธีสอนดี ๆ ที่สามารถนำมาพัฒนาจิตสาธารณะได้ โดยในที่นี้จะนำเสนอตัวอย่างวิธีสอนเพียง 5 วิธี ดังนี้

6.1 การจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ การจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจเป็นวิธีการเดียวกับการแก้ปัญหา โดยมีขั้นตอนการคิดอย่างมีระบบ เป็นกระบวนการใช้ความคิดหรือการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล เรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า “วิธีการแห่งปัญญา” หรือ “วิธีการทางวิทยาศาสตร์”

6.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้สัญญาการเรียน (Learning Contracts) การจัดการเรียนรู้โดยใช้สัญญาการเรียน ซึ่งเป็นเอกสารที่เขียนขึ้นโดยผู้เรียน และผู้สอน หรือผู้สอนให้คำแนะนำ โดยมีการกำหนดว่านักเรียนจะเรียนอย่างไร จะใช้วิธีการเรียนให้ประสบผลสำเร็จหรือบรรลุจุดประสงค์ได้อย่างไร ในระยะเวลาเท่าใด และใช้เกณฑ์อะไรในการประเมินผล

6.3 การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ (Project Method) การสอนแบบ

โครงการหรือการสอนแบบโครงการ เป็นการสอนที่ให้โอกาส นักเรียนได้วางโครงการและดำเนินการให้สำเร็จตามความมุ่งหมายของโครงการนั้น อาจเป็นโครงการที่จัดทำเป็นหมู่หรือคนเดียวก็ได้ นักเรียนจะมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำงานนั้นด้วยตนเอง ลักษณะการสอนสอดคล้องกับสภาพจริงของสังคม เป็นการทำงานที่เริ่มต้นด้วยปัญหาและ ดำเนินการแก้ปัญหาโดยลงมือทดลองปฏิบัติจริง

6.4 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-Based Learning)

การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักกว่า เป็นการเรียนการสอนที่เน้นให้ ผู้เรียนได้เกิดการเรียนด้วยตนเอง โดยใช้ปัญหาเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้สมรรถภาพที่ต้องการ โดยมีครูเป็นผู้ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

6.5 การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคหมวกหกใบของ เดอ โบโน (Six Thinking Hats)

De Bono (1992) เทคนิคหมวกหกใบ เป็นการใช้สีของหมวกแต่ละใบที่มีสีต่างกัน แทนความคิดแต่ละด้านโดยให้วิธีคิดแต่ละอย่างกำหนดจากสีของหมวกซึ่งสีของหมวกแต่ละใบจะสอดคล้องกับแนวคิดของหมวกใบนั้น ๆ เป็นการบอกให้ ทราบว่าต้องการให้คิดไปในทิศทางใด ในการคิดนักคิดจะใช้หมวกครั้งละหนึ่งใบแทนแต่ละความคิด สีของหมวกนี้จะเป็นกรอบที่เป็นรูปธรรมที่สำคัญต่อการรับรู้ ช่วยให้เข้าใจและจดจำง่ายขึ้นเพราะเป็นการสอนด้วยสัญลักษณ์

นอกจากนี้ ทิศนา แชมมณี (2546) ได้เสนอวิธีการสอนที่ช่วยส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ซึ่งนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะได้ดังนี้

1. การเล่านิทาน เป็นการสอนที่ใช้นิทานเป็นสื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระที่ต้องการ ซึ่งครูอาจใช้สื่ออื่น ๆ ประกอบได้ เช่น หุ่น ภาพ แผ่นป้ายสำลี และการ์ตูน เป็นต้น นิทานที่นำมาใช้มีหลายประเภท เช่น นิทานปรัมปรา นิทานท้องถิ่น นิทานเทพนิยาย นิทานคติธรรม โดยเนื้อหาของนิทานต้องเหมาะสมกับระดับของผู้เรียนและเกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

2. การเล่นเกม เกมเป็นการเล่นภายใต้กติกาที่กำหนด โดยมีจุดมุ่งหมายของการเล่น โดยทั่วไปแล้วจะมีการแข่งขันเพื่อให้เกิดความสนุกสนานตื่นเต้น เกมที่ควรนำมาใช้ฝึกที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะ เช่น เกมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเสียสละ ความอดทน การมีน้ำใจนักกีฬา การให้อภัย การทำงานเป็นทีม การเคารพสิทธิผู้อื่น เป็นต้น

3. การใช้กรณีตัวอย่าง เป็นการสอนโดยใช้เรื่องที่คัดสรรมาหรือเขียนขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา โดยมีประเด็นคำถามให้ผู้เรียนฝึกคิดวิเคราะห์ อภิปราย และแก้ปัญหา เรื่องที่เลือก มาใช้ควรเป็นเรื่องที่คล้ายความเป็นจริง เช่น ข่าวในหนังสือพิมพ์ เหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

4. การใช้บทบาทสมมติ เป็นการสอนโดยให้ผู้เรียนสวมบทบาทเป็นตัวละครในสถานการณ์ที่สมมติขึ้น เช่น การให้นักเรียนแสดงเป็นทเวดาพิทักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน หรือแสดงเป็นผู้มีคุณธรรมในการช่วยเหลือผู้ยากไร้ การสวมบทบาทดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทที่แสดง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในความคิด ความรู้สึก เจตคติ ของตน มากขึ้น

5. การใช้สถานการณ์จำลอง เป็นการสอนโดยให้ผู้เรียนเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กันในสถานการณ์ที่จำลองจากสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความเป็นจริงของสถานการณ์นั้น เช่น การใช้สถานการณ์จำลองจากเหตุการณ์การเข้าไปช่วยเหลือผู้คนที่โดนสึนามิถล่มในภาคใต้ของไทย หรือการจำลองสถานการณ์ความขัดแย้งกันของฝ่ายพันธมิตร (เสื้อเหลือง) หรือฝ่ายเสื้อแดงกับรัฐบาล เพื่อให้นักเรียนได้วิเคราะห์และเรียนรู้สถานการณ์จริงนั้นและเกิดจิตสาธารณะเพื่อ ส่วนรวมมากขึ้น

สรุปได้ว่า การปลูกฝังจิตสาธารณะนั้นควรทำการปลูกฝังให้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก เพราะเป็นช่วงที่เด็กมีความไวต่อการปลูกฝังและส่งเสริมจริยธรรมวัฒนธรรมเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งถ้าเด็กได้รับการปลูกฝังจิตสาธารณะให้เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม เมื่อโตขึ้นจะทำให้สามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของกระแสเศรษฐกิจและวัฒนธรรม อันจะส่งผลให้อยู่ร่วมกับคนในสังคม ได้อย่างมีความสุขกาย สบายใจ ตลอดจนเป็นบุคคลที่ดีที่เหมาะสมของครอบครัว สังคม และประเทศชาติสืบเนื่องต่อไป ซึ่งวิธีการที่ใช้ในการปลูกฝังจิตสาธารณะนั้นมีอยู่อย่างหลากหลาย แต่วิธีการหนึ่งที่สำคัญคือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางปัญญา โดยมีความเชื่อพื้นฐานที่ว่า กระบวนการปัญญา มีผลต่อพฤติกรรมสามารถกระทำได้โดยการปรับเปลี่ยนกระบวนการทางปัญญา ดังนั้น การใช้วิธีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางปัญญาที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะได้และยังมีส่วนที่ทำให้การมีจิตสาธารณะนั้นมีความคงทน และเป็นจิตสำนึกที่คงอยู่ภายในตัวบุคคลเมื่อเติบโตขึ้นต่อไปในภายหน้าได้ รวมทั้งการสร้างเสริมจิต สาธารณะควรใช้ มาตรการหลาย ๆ อย่างพร้อม ๆ กันอย่างบูรณาการและการสร้างจิตสาธารณะต้องให้ความสำคัญทั้ง 3 มิติ คือ มิติพฤติกรรม คือการกระทำที่ถูกต้อง มิติทางจิตใจ คือ ความภาคภูมิใจที่ได้ทำในสิ่งที่ถูกต้องและมิติทางปัญญา คือความเข้าใจในความหมายที่แท้จริงของสิ่งที่ตนทำ จึงจะทำให้คนเกิดจิตสาธารณะที่ยั่งยืน

9. สถาบันที่ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาจิตสาธารณะ

บุญทัน ภูบาล (2549) ได้กล่าวไว้ว่า แนวทางในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของคน ในสังคมจะเกิดขึ้นได้จากการคลุกคลีอยู่กับความถูกต้อง การปลูกฝัง อบรมการฝึกปฏิบัติ การได้เห็น ตัวอย่างที่ชวนให้ประทับใจ สิ่งเหล่านี้จะค่อย ๆ โน้มนำใจของบุคคลให้เกิดจิตสำนึกที่ถูกต้อง และการสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล ดังนั้นสถาบันทางสังคมหลายภาคส่วน ได้แก่

สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และสถาบันสื่อมวลชน จึงต้องเข้ามามีส่วน ร่วมมือ กันสร้างจิตสาธารณะของคนในสังคมตั้งแนวทางของแต่ละสถาบันต่อไปนี้

1. สถาบันครอบครัว ความอบอุ่นของสถาบันครอบครัวมีความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะเป็นจุดเริ่มต้นที่ช่วยให้เด็กเกิดจิตสำนึกเห็นความสำคัญของส่วนรวม ความใกล้ชิดระหว่างพ่อแม่กับลูกจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการเลี้ยงอบรมลูก เพราะความใกล้ชิดจะเป็นสื่อที่ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน และกลายเป็นเกิดความเห็นใจซึ่งกันและกัน

สถาบันครอบครัวจึงเป็นพื้นฐานของสังคม ถ้าครอบครัวมีแต่ความคลอนแคลน สังคมก็ไม่เข้มแข็งไปด้วย และเด็กที่เติบโตจากครอบครัวที่คลอนแคลนจะมีจิตสำนึกที่คลาดเคลื่อน การสอนและการอบรมของสถาบันครอบครัวควรดำเนินการให้สอดคล้องประสานไปในจุดหมาย เดียวกันกับการสอนการอบรมของสถาบันการศึกษา และสถาบันทางศาสนาเพื่อปูพื้นฐาน

หรือฝังรากให้เด็กมีจิตสำนึกที่ดี เพื่อเด็กจะได้เป็นกำลังสำคัญในการสร้างสรรค์สังคมแห่งความสุข

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ได้กล่าวไว้ว่า มีงานวิจัยต่างประเทศได้ศึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงดูของพ่อแม่ว่ามีผลต่อการสร้างจิตสำนึกของลูก แล้วพบว่า 9 ใน 10 ของเด็กที่เติบโตใน ครอบครัวที่มีพ่อแม่ หรือญาติพี่น้องทำงานอาสาสมัครหรือช่วยเหลือสังคม เมื่อโตขึ้นเด็ก จะมีจิตสาธารณะไปด้วย ขณะที่ 6 ใน 10 ของเด็กที่ไม่ได้ใกล้ชิด หรือได้รับการส่งเสริมจากพ่อแม่ ให้มีจิตสาธารณะ เมื่อโตขึ้นเด็กจะไม่สนใจงานอาสาสมัครเลย

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ตัวอย่างครอบครัวที่ดีที่แสดงให้เห็นถึงการมี จิตสาธารณะมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก พ่อแม่ควรให้การส่งเสริมหรือให้ลูกเห็นตัวอย่างจากพ่อแม่เอง ในกิจกรรมอาสาสมัคร โดยมีการปลูกฝังนิสัยตั้งแต่เล็กอย่างเป็นรูปธรรม เช่น พาลูกไปเก็บขยะ รอบ ๆ บ้าน ให้ลูกตามไปร่วมบริจาคเสื้อผ้าแก่ชาวเขาในฤดูหนาว ให้ลูกเห็นการบริจาคสิ่งของให้แก่ ผู้ยากไร้ ชักชวนลูกนำของเล่นที่ยังดีอยู่ไปบริจาคให้เด็กคนอื่น ๆ เป็นต้น ถ้าได้ทำอย่างนี้จะได้เด็กที่ เป็นต้นแบบที่ดีงามในสังคม ก่อให้เกิดกระแสการเลี้ยงดูเด็กที่มุ่งปลูกฝังให้เด็กมีจิตเอื้อ อาทร เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ มีเมตตาแก่บุคคลอื่น หรือส่วนรวม อันจะเป็นการหล่อหลอมเด็กที่มีแต่ความดีงามให้ สังคมต่อไป

2. สถาบันการศึกษา เราคงเคยเห็นเหตุการณ์ในการแสดงออกของเด็กและเยาวชน ที่ขาดจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นผลมาจากพฤติกรรมที่ขาดการปลูกฝังอบรมที่ดีงามให้แก่พวกเขา เช่น การโยนขยะออกนอกรถ การลักขโมยสิ่งของในร้านค้าไปโดยไม่จ่ายเงิน การไม่เข้าแถวหรือลัดคิว การซื้ออาหารรับประทาน การพูดจาก้าวร้าว ด่าทอด้วยคำหยาบต่อบุคคลอื่น การแสดงพฤติกรรมเชิง ชู้สาวในที่สาธารณะ เป็นต้น

พฤติกรรมทางลบของเด็กและเยาวชนนี้สถาบันที่ถูกตำหนิอย่างมากคือสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ซึ่งเรามักจะได้ยินคำพูดในเชิงบ่นว่า “เด็กพวกพ่อแม่ไม่สั่งสอนหรืออย่างไร” หรือ “โรงเรียนเขาสอนกันมาอย่างไร”

ซึ่งจากผลการวิจัยของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่าการปลูกฝังอบรมทางปัญญาสังคม อารมณ์จากทางโรงเรียน การเห็นแบบอย่างทางอารมณ์ และพฤติกรรมจากเพื่อน และการควบคุมตนเองสามารถพยากรณ์จิตสำนึกทางปัญญาได้ร้อยละ 69 (อรพินทร์ ชูชม, 2552) แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนเป็นแหล่งบ่มเพาะจิตสำนึกทางปัญญาของเด็กและ เยาวชนที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งที่มีหน้าที่สำคัญไม่แพ้สถาบันครอบครัว

ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคน การจัดการศึกษาจึงควรมุ่งเน้นที่การสร้างจิตสำนึกภายใน ไม่ควรเน้นเพียงเพื่อความสำเร็จในวิชาชีพที่ปราศจากพื้นฐานทางจริยธรรม เพราะอาจจะเป็นการส่งเสริมให้บุคคลออกไปประกอบวิชาชีพด้วยจิตสำนึกที่ไม่ดี แล้วออกไปสร้างระบบการทำงานที่ผิด มีการเอาเปรียบผู้อื่น กอบโกยผลประโยชน์เพื่อตนเองหลงตัวเองมัวเมาวนเวียนแต่ในวังวนวัตถุ ที่อาจก่อให้เกิดการประทุพพาระกันในทุกวงการ

3. สถาบันทางศาสนา

สถาบันทางศาสนานับว่าเป็นสถาบันที่เก่าแก่ที่มีความสำคัญกับคนไทยมานานจนเกิดกระบวนการประชาสังคม “บวร” ซึ่งเป็นการนำบ้าน วัด โรงเรียน ซึ่งเป็นสถาบันที่สำคัญในชุมชนมาเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนา และสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ในกรณีประเทศไทย จุดแข็งอย่างหนึ่งของสังคมไทยก็คือ การมีพระพุทธศาสนาและได้รับการยอมรับโดยพลตินัยว่า ประเทศไทยเป็นเมืองแห่งพระพุทธศาสนามีบุคลากรทางพระพุทธศาสนาที่เป็นพระภิกษุสามเณรและมีวัดที่มีพระสงฆ์อยู่จำพรรษาจำนวนมาก “วัด” จึงเป็นสถาบันศาสนาที่เป็นตัวขัดเกลาและบ่มเพาะวัฒนธรรมและศูนัยร่วมจิตใจของชุมชน

สถาบันทางศาสนาต้องเป็นผู้นำในการสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นต้องนำประชาชนกลับไปสู่คำสอนของศาสนาต่าง ๆ ที่เน้นให้เป็นคนดี เห็นแก่ประโยชน์สุขของสังคมเป็นส่วนใหญ่ ไม่บริโภคนิยมความจำเป็น หรือเพราะความอยากมีความสันโดษ รักสันติ พอใจที่จะมีกินมีอยู่มีใช้เท่าที่จำเป็น รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เจือจานแก่ผู้อื่น มีความรักความเมตตาอาทรต่อกัน เห็นแก่ผู้อื่นเสมือนเห็นแก่ตนเอง รู้จักหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้อง

สถาบันทางศาสนาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นสถาบันที่ได้รับการเคารพบูชาแต่โบราณกาลจวบจนปัจจุบัน เป็นสถาบันที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อจิตใจของประชาชน เพราะต่างได้ยึดถือสถาบันนี้เป็นที่พึ่งทางใจมาอย่างเนิ่นนาน ฉะนั้น สถาบันทางศาสนาจึงอยู่ในฐานะที่จะช่วยสร้างสรรค์และพัฒนาจิตใจของคนในสังคมให้หันเข้ากับความถูกต้องตามทำนองครองธรรม และมีจิตสำนึกได้เป็นอย่างดี

4. สื่อมวลชน สื่อมวลชนเป็นสถาบันที่ทรงอิทธิพลอย่างยิ่งในการกระจายความคิด ความรู้ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งสู่การรับรู้ของประชาชน ความร่วมมือจากสื่อมวลชนจะช่วยสร้างความเข้าใจ สร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องให้แก่คนในสังคม เนื่องจากสื่อมวลชนนั้นมีบทบาทและมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการ เสริมสร้างการรับรู้ที่จะสั่งสมกลายเป็นจิตสำนึกของคนในสังคม ซึ่งจากการวิจัยของ (สุคนธรส หุตะวัฒน์, 2550) พบว่า นักเรียนได้รับเทคนิคเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจามีจิตสาธิตสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธิตด้วยเทคนิคเสนอตัวแบบ ผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือการพัฒนาจิตสาธิตด้วยเทคนิคเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจาสามารถใช้พัฒนา นักเรียนมีจิตสาธิตสูงขึ้นได้

ดังนั้นสื่อมวลชนต้องมีหน้าที่ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์สร้างกระแสเชิงบวก ให้แก่สังคม สร้างสื่อการ์ตูนที่เป็นตัวแบบดี ๆ ให้แก่เด็กและเยาวชนและอาจส่งเสริมให้เด็กมีบทบาท ร่วมผลิตสื่อสร้างสรรค์ เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ ผลงานวิจัย นวัตกรรมที่หลากหลาย สนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เสริมสร้างความรู้ที่เพิ่มมุมมองและเปิดโลกทัศน์ และกระตุ้นให้คนไทยเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ สร้างแรงจูงใจและจุดประกายความคิดเชิง สร้างสรรค์แก่เด็ก และเยาวชน รวมทั้งการใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในบทบาท สิทธิ และหน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดี

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) กล่าวโดยสรุปว่า การสร้างให้คนในสังคมมี จิตสาธิตได้หมายถึงการมอบให้ครอบครัวเป็นตัวจักรสำคัญที่โดดเด่นเท่านั้น เมื่อเด็กหรือ คนในสังคมทำไม่ถูกไม่ควร ไม่มีจิตสาธิต คงไม่มีใครพูดว่า “พ่อแม่ไม่สั่งสอน” แต่ต้องโทษไปถึง ทุกสถาบันที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาในโรงเรียนซึ่งมีกิจกรรมมากมายทั้งที่เป็น ทางการและไม่เป็นทางการ หรือกระบวนการเสริมสร้างการเรียนรู้จิตสาธิตจากตัวอย่างใน ชีวิตประจำวัน จากการสั่งสอนอบรมของสถาบันทางศาสนา และจากการนำเสนอตัวอย่างดี ๆ จากสื่อมวลชน จะเป็นตัวจักรสำคัญร่วมกันในการสอนเด็กให้มีจิตสาธิต

10. แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธิต

10.1 การปรับพฤติกรรมทางปัญญา (Cognitive Behavior Modification)

Kazdin (1978) ได้ให้ความหมาย ของการปรับพฤติกรรมทางปัญญาว่า เป็นกระบวนการเปลี่ยนพฤติกรรมภายนอกโดยการเปลี่ยนความคิด การตีความ การตั้งข้อสันนิษฐาน หรือกลวิธีในการสนองตอบหรืออีกนัยหนึ่ง คือ การเปลี่ยนตัวแปรทางปัญญาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยน พฤติกรรมโดยที่นักปรับพฤติกรรมทางปัญญามีความเชื่อ ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมทางปัญญานั้นมีผลต่อพฤติกรรม
2. กิจกรรมทางปัญญาสามารถจัดให้มีขึ้นได้และเปลี่ยนแปลงได้

3. พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป อาจจะเป็นผลเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางปัญญา

ดังนั้น จุดมุ่งหมายของนักปรับพฤติกรรมทางปัญญาก็จะมุ่งที่การเปลี่ยนแปลงทางปัญญาเพื่อที่ว่าพฤติกรรมภายนอกจะได้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Mahoney, 1974)

10.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคม (Social Cognitive Learning Theory)

Bandura (1977) ได้พัฒนาทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคมขึ้นมา ซึ่งเขามองว่ากระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และเขาเชื่อว่าการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเกิดจากการสังเกตจากตัวแบบ ซึ่งจะสามารถถ่ายทอดความคิดและการแสดงออกได้พร้อม ๆ กัน และตัวแบบจะทำหน้าที่ 3 ลักษณะ คือ

1. ส่งเสริมการเกิดพฤติกรรม
2. ยับยั้งการเกิดพฤติกรรม
3. ช่วยให้พฤติกรรมนั้นคงอยู่

นอกจากนี้แบนดูรา ได้แบ่งแม่แบบไว้เป็น 2 ชนิด คือ แม่แบบจากตัวจริงกับแม่แบบที่เป็นสัญลักษณ์ซึ่งอาจเป็นคำพูด เอกสารหรือใช้ทัศนวัสดุ เช่น วิทยู โทรทัศน์ สไลด์ หรือวิดีโอเทป เป็นต้น และได้สรุปถึงอิทธิพลของแม่แบบที่มีผู้สังเกตดังนี้

1. การสร้างพฤติกรรมใหม่ เมื่อผู้สังเกตได้เห็นการกระทำของแม่แบบซึ่งเป็นการกระทำที่ผู้สังเกตไม่เคยพบเห็นมาก่อน ผู้สังเกตจะรวบรวมข้อมูลซึ่งการกระทำใหม่นี้ในรูปของสัญลักษณ์และถ่ายทอดออกมาเป็นพฤติกรรมใหม่

2. การสร้างกฎเกณฑ์หรือหลักการใหม่ จะเกิดขึ้นในสภาพที่ผู้สังเกตเห็นการกระทำของแม่แบบในลักษณะต่าง ๆ เช่น การตัดสินใจ รูปแบบทางภาษา เป็นต้น จากนั้นผู้สังเกตจะทดสอบการกระทำตามแม่แบบลักษณะต่าง ๆ และถ้าการตอบสนองส่งผลทางบวกผู้สังเกตจะรวบรวมรูปแบบลักษณะของแม่แบบในรูปแบบต่าง ๆ แล้วนำมาสร้างเป็นกฎเกณฑ์ใหม่หรือหลักการใหม่

3. การสอนความคิดและพฤติกรรมสร้างสรรค์ การมีแม่แบบจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์เพราะเมื่อมนุษย์เห็นแม่แบบกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง มนุษย์อาจใช้ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ประกอบกับการกระทำของแม่แบบมาพัฒนาเป็นความคิดหรือพฤติกรรมใหม่ขึ้นมา

4. การยับยั้งการกระทำและลดความหวั่นเกรง ที่จะกระทำการที่ได้เห็นแม่แบบถูกลงโทษ ผู้สังเกตมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำตามแม่แบบนั้น และในทำนองเดียวกันถ้าได้เห็นแม่แบบทำพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องและไม่ห้ามปรามแล้ว ไม่มีผลกระทบใด ๆ ตามมา ผู้สังเกตก็มีแนวโน้มที่จะกระทำตามแม่แบบ

5. การส่งเสริมการกระทำ การมีแม่แบบจะมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการกระทำ ทั้งที่เป็นทางบวกและทางลบ ถ้าผู้สังเกตได้เห็นแม่แบบแสดงพฤติกรรมหนึ่งและได้รับรางวัลผู้สังเกตมีแนวโน้มที่จะกระทำตามมากขึ้น ในทำนองเดียวกันถ้าผู้สังเกตได้เห็นแม่แบบที่แสดงความก้าวร้าวและได้รับการยกย่องว่าเป็นสิ่งดี ผู้สังเกตก็มีแนวโน้มกระทำตามมากขึ้น ดังนั้น การเสนอแม่แบบในสังคม จำเป็นต้องมีความระมัดระวังอย่างยิ่ง เพราะอาจจะมีผลต่อการเพิ่ม พฤติกรรมทางลบได้

6. ทางด้านอารมณ์ การมีแม่แบบนอกจากจะส่งผลต่อการกระทำแล้วยังมีผลต่อ อารมณ์ของผู้สังเกตให้รุนแรงเพิ่มขึ้นและกระตุ้นให้เกิดอารมณ์คล้ายตามไปด้วย

7. การเอื้ออำนวยให้เกิดการกระทำตามแม่แบบ การกระทำที่ให้เห็นคุณค่า และมีความชื่นชอบอยู่เสมอ การกระทำของแม่แบบนั้นก็ทำให้ผู้สังเกตทำได้โดยรวดเร็ว และกระทำได้ง่าย นอกจากนี้เมื่อคนสามารถกระทำตามแม่แบบได้เร็วจะทำให้เกิดการแผ่ขยายจาก สังคมหนึ่งได้รวดเร็วด้วย

ทิกนา แชมมณี (2546) ได้สรุปแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมซึ่งนำมาใช้เป็น แนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะได้คือ

1. การกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความเอาใจใส่และตั้งใจสังเกตตัวแบบ
2. การเสนอตัวแบบ ตัวแบบจะต้องเด่นชัด ไม่สลับซับซ้อนจนเกินไป เป็นตัวแบบ ที่มีคุณค่า มีประโยชน์ สามารถดึงดูดจิตใจ และทำให้ผู้สังเกตพอใจ
3. การช่วยให้ผู้เรียนจดจำตัวแบบนั้นโดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การทำเป็น รหัสการจำ การชักข้อมลักษณะตัวแบบในความคิดและด้วยการกระทำ
4. การจูงใจให้ผู้เรียนปฏิบัติ โดยการช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้ เห็นคุณค่ารับรู้ ความสามารถของตนเอง เรียนรู้วิธีการกำกับตนเอง และเห็นผลที่น่าพึงพอใจของการปฏิบัติ
5. การลงมือกระทำหรือปฏิบัติ โดยช่วยให้ผู้เรียนได้ลงมือทำสังเกตการณ์ กระทำของตนเอง โดยให้ผู้เรียนได้ข้อมูลป้อนกลับ และให้ผู้เรียนได้เทียบเคียงการกระทำของตน กับภาพตัวแบบในความคิด

10.3 กระบวนการพัฒนาจิตพิสัยของบลูม (Bloom)

Bloom (1956) ได้สรุปกระบวนการพัฒนา จิตพิสัย (Affective Domain) ของคนไว้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ (Perceiving or Receiving) เป็นการสร้างความสนใจให้ บุคคลได้รับรู้และใส่ใจในสิ่งเร้าที่นำมากระตุ้น เพื่อให้บุคคลมีความรู้สึกที่จะยอมรับสิ่งเร้า นั้น และเลือกที่จะสนใจสิ่งเร้า นั้น ๆ เช่น การให้เห็นตัวแบบ การจัดกิจกรรมบริการสังคมดี ๆ การบริจาค เสื้อผ้าช่วยเหลือผู้อื่นในฤดูหนาว เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ขั้นการตอบสนอง (Responding) เมื่อบุคคลสนใจแบบอย่างที่ดี
 ในขั้นที่ 1 แล้ว จะเกิดทัศนคติต่อสิ่งเร้านั้นแล้วจะตอบสนองซึ่งได้แก่ การยอมรับสิ่งเร้านั้น
 เกิดความรู้สึกอยากตอบสนอง หรือเกิดความพอใจจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ดังนั้นในการสอน
 จึงต้องให้บุคคลได้มีโอกาสตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นและเกิดความรู้สึกพึงพอใจซึ่งจะช่วยพัฒนาความ
 สนใจที่มีอยู่ให้มากขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นการเห็นคุณค่า (Valuing) เมื่อบุคคลได้ตอบสนองและได้รับ
 ความพึงพอใจบุคคลนั้นจะมีทัศนคติที่ดีและเห็นคุณค่าของสิ่งนั้นเกิดความชื่นชอบ และผูกพันต่อ
 สิ่งนั้น

ขั้นที่ 4 ขั้นการจัดระบบ (Organizing) เมื่อบุคคลเห็นคุณค่าของสิ่งนั้นแล้ว
 เขาจะนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในระบบชีวิตของตนเองและเชื่อถือในการปฏิบัติต่อไป

ขั้นที่ 5 ขั้นพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย (Characterization) เป็นการปฏิบัติ
 จนเป็นกิจนิสัยอย่างสม่ำเสมอ จนพัฒนาเป็นลักษณะนิสัยของตนเอง

ดังนั้น ในการพัฒนาคนให้มีจิตพิสัยที่ดีหรือมีจิตสาธารณะจึงต้องเริ่มจาก
 การจัดสิ่งเร้าเพื่อสร้างความสนใจให้แก่คน โดยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้คนได้สนใจ พอใจ แล้วจึงจัด
 กิจกรรมให้คนได้ตอบสนอง เพื่อให้เขาเกิดทัศนคติที่ดี ชื่นชอบ พอใจ ต่อสิ่งนั้น บุคคลก็จะนำไป
 เป็นแนวทางปฏิบัติตน และปฏิบัติจนเป็นนิสัยในชีวิตประจำวันในที่สุด

เอกสารที่เกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัย

วิวัฒนาการของการสังเคราะห์งานวิจัยนั้นมีมาตั้งแต่สมัยอดีต ลักษณะการสังเคราะห์
 นำผลการวิจัยมาสรุปบรรยายหรือเรียกกันว่า วิธีปริทัศน์แบบพรรณนา (Narrative review)
 ซึ่งเป็นการศึกษางานวิจัยอย่างพิถีพิถันแล้วนำมาสรุป จากงานวิจัยแต่ละเรื่องมาจัดหมวดหมู่
 เปรียบเทียบความเหมือนความแตกต่าง และหาคำอธิบายถึงความเหมือนความต่างนั้น
 (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ระยะเวลาที่มีการใช้ตัวเลขหรือความถี่ของงานที่จัดจำแนกเข้ามานับ
 เช่น เทคนิคการนับคะแนนเสียง เทคนิคการรวมค่า p เข้าด้วยกัน ในยุคปัจจุบันงานวิจัยมีจำนวน
 เพิ่มมากขึ้น จึงเน้นที่ค่าความมากน้อยของผล เริ่มราวปี 1933 โดย Thorndike และ 1949
 โดย Ghiselli พัฒนาจนมาถึงปัจจุบัน ผู้ที่ทำให้การสังเคราะห์งานวิจัยกลายเป็นระบบมีรูปแบบ
 และใช้สถิติเข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ (Glass, 1976) เขาได้บัญญัติศัพท์เทคนิค คือ Meta analysis
 เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยโดยรวบรวมตัวเลขและทำการสังเคราะห์งานนั้นในเชิงปริมาณ
 (อุทุมพร จามรมาน, 2527) จะเห็นได้ว่าการสังเคราะห์งานวิจัยได้ถือกำเนิดมานานและมีความสำคัญ
 ในการสร้างองค์ความรู้ที่ชัดเจนขึ้นเรื่อยมา เพื่อให้เข้าใจในรายละเอียดของการสังเคราะห์งานวิจัยที่

ชัดเจนมากยิ่งขึ้น จึงนำเสนอความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัยประเภทของการสังเคราะห์งานวิจัย ขั้นตอนการสังเคราะห์งานวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความหมายการสังเคราะห์งานวิจัย

ในปี 1976 Glass ได้ใช้ศัพท์คำว่า Meta-Analysis เป็นครั้งแรก โดยได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์ (Analysis of analyses) ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อสังเคราะห์งานวิจัย (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) Hedges และ Olkin (1985) ให้ความหมายไว้ว่าการวิเคราะห์อภิมานเป็นวิธีการวิเคราะห์ผลของการวิเคราะห์ทางสถิติที่ได้จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่เป็นข้อยุติกิจกรรมในการวิเคราะห์ มี 2 ลักษณะ ลักษณะแรกเป็นการรวบรวมสารสนเทศที่ได้จากรายงานการวิจัยที่นำมาสังเคราะห์คุณภาพของสารสนเทศขึ้นอยู่กับวิธีการรวบรวมสารสนเทศว่ามีความตรง ความเชื่อถือได้ และความเป็นปรนัยมากน้อยเพียงใด ลักษณะที่สองเป็นการวิเคราะห์ ข้อมูลซึ่งให้ความสำคัญกับระเบียบวิธีทางสถิติ เนื่องจากสถิติวิเคราะห์ที่ใช้ในการวิจัยทั่วไปเป็นการวิจัยเชิงทดลองเรื่องเดียว หรือการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์เรื่องเดียว ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาการวิเคราะห์สารสนเทศขึ้นใหม่ สำหรับการวิเคราะห์อภิมานให้สามารถสรุปความหมายสารสนเทศที่ได้จากรายงานวิจัยหลาย ๆ เรื่อง ซึ่งศึกษาปัญหาวิจัยแบบเดียวกันได้

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) ได้ให้ความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัย (Research synthesis) ว่า การสังเคราะห์งานวิจัยหรือการปริทัศน์งานวิจัย (Research review) เป็นระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะตอบปัญหาวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหานั้น ๆ มาศึกษาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติหรือวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและนำเสนอข้อสรุปอย่างมีระบบให้ได้คำตอบปัญหาที่ต้องการ การสังเคราะห์งานวิจัยเป็นกระบวนการในการค้นหาคำตอบของปัญหาวิจัยเพื่อความชัดเจนในคำตอบ โดยใช้ระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ รวบรวมงานวิจัยที่มีประเด็นปัญหาเดียวกันมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติหรือวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพพร้อมทั้งนำเสนอผลการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่อตอบปัญหาวิจัยนั้น

การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง การนำผลงานวิจัยหลาย ๆ เรื่องที่ศึกษาในเรื่องเดียวกันหรือปัญหาเดียวกันมาศึกษาวิเคราะห์ และนำเสนอข้อสรุปอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นการได้ความรู้ใหม่ (กรมวิชาการ, 2543) สอดคล้องกับ (นัยนา ตันติวิสุทธิ, 2546) และ (สายสุนีย์ ดวงแข, 2547) ที่เป็นการรวบรวมงานวิจัยหลาย ๆ เล่มที่ศึกษาปัญหาเดียวกันมาทำการวิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ หรือได้คำตอบจนเป็นที่ยุติ หรือเป็นการนำเสนอแยกย่อยและมีความสัมพันธ์กันหรือเชื่อมโยงมาผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน กลายเป็นสิ่งใหม่ (สุธัญญา วาดเขียน, 2547) หรือเป็นการรวบรวมเอาผลการวิจัยที่ค้นพบมาทำการศึกษา วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลอย่างเป็นระบบ (สุวิมล สติระนาคะภูมิพันธ์, 2550)

2. ประเภทของการสังเคราะห์งานวิจัยจะมีอยู่ 2 ประเภท คือ

2.1 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพหรือเรียกว่าปริทัศน์งานวิจัยแบบพรรณนา (Narration) เป็นการสรุปประเด็นหลักที่สำคัญในการวิจัย แล้วนำประเด็นของแต่ละเรื่องมาสรุปเปรียบเทียบความเหมือนความแตกต่าง แล้ววิเคราะห์ความแตกต่างว่าเกิดจากคุณลักษณะของงานวิจัยด้านใด การสังเคราะห์งานวิจัยแบบพรรณนาเป็นการสังเคราะห์งานวิจัยที่ไม่มีระบบระเบียบแบบแผนใด ๆ ไม่ครบถ้วน ขึ้นอยู่กับผู้สังเคราะห์จะหยิบยกประเด็นอะไรออกมา ถ้ามีงานวิจัยจำนวนมากเกินความสามารถของผู้สังเคราะห์ ผลการสังเคราะห์จึงกลายเป็นความคิดเห็น ส่วนตัวของผู้สังเคราะห์เป็นส่วนใหญ่ (อุทุมพร จามรมาน, 2527)

2.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อสังเคราะห์งานวิจัย เป็นวิธีที่เป็นระบบมีหลักการใช้ระเบียบวิธีทางสถิติวิเคราะห์ผลการวิจัย งานวิจัยที่ใช้ต้องเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณเพื่อหาข้อสรุปที่เป็นข้อยุติในกาสังเคราะห์งานวิจัย การวิเคราะห์เชิงปริมาณ เพื่อสังเคราะห์ผลวิจัยใช้ดัชนีมาตรฐานทำให้สามารถเปรียบเทียบผลการวิจัยแต่ละเรื่องได้ ค่าดัชนีมาตรฐานที่นิยมใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัย มี 3 แบบ คือ ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติ (p -value of statistic) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficients) และค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) ดัชนีทั้ง 3 ไม่มีหน่วยมีการวัดอยู่ในระดับอันตรภาค (วรณีย์ อริยะสินสมบุรณ์, 2544) วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยวิธีการวิเคราะห์จะแบ่งออกเป็น 4 วิธี ก่อนที่จะพัฒนาเป็นการวิเคราะห์ห่อภิมาณ (นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช, 2541)

2.2.1 วิธีนับคะแนนเสียงแบบเดิม (Traditional Vote-Counting Methods) ใช้วิธีการนับความถี่ของผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ นำรายงานการวิจัยที่ใช้สังเคราะห์แยกออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีนัยสำคัญทางสถิติเป็นบวก กลุ่มที่มีนัยสำคัญทางสถิติเป็นลบ และกลุ่มที่ไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจัดกลุ่มเสร็จแล้วก็นับจำนวนความถี่แต่ละกลุ่ม จุดอ่อนของวิธีนี้คืองานวิจัยบางเรื่องมีกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ ทำให้ได้ผลการวิจัยมีนัยสำคัญทางสถิติแม้จะมีขนาดอิทธิพล หรือสหสัมพันธ์ต่ำและจะทำให้ผลการวิจัยที่สำคัญขาดหายไป เนื่องจากเสนอผลการวิจัยเพียงอิทธิพลของตัวแปรจัดกระทำ มีนัยสำคัญเท่านั้นไม่เพียงพอที่จะทำให้ทราบขนาดอิทธิพลมากนักเท่าไรได้

2.2.2 วิธีหาระดับนัยสำคัญจากผลการนับคะแนนเสียง (Vote-Counting Method Yielding Significance Level) วิธีนี้จะใช้ได้เมื่อสมมติฐานศูนย์เป็นจริง แล้วนำสัดส่วนของงานวิจัยที่มีค่าความน่าจะเป็นเกิน .50 มาทดสอบว่าเกินกว่าค่าที่กำหนดหรือไม่ โดยใช้การทดสอบไบนอมิเยล หรือการทดสอบไคว-สแควร์ จุดอ่อน วิธีนี้จะใช้ไม่ได้ถ้าสมมติฐานศูนย์เป็นเท็จ และวิธีนี้จะไม่ให้สารสนเทศของขนาดอิทธิพล

2.2.3 วิธีการประมาณค่าขนาดอิทธิพลจากผลการนับคะแนนเสียง

Vote-Counting Method Yielding Estimator of Effect size) (Hedges and Olkin, 1985)

ได้เสนอวิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์ขนาดอิทธิพลและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้วิธีการนับคะแนนเสียงจำนวน งานวิจัยที่ให้ผลการทดสอบสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางบวก โดยใช้ค่าประมาณพารามิเตอร์ (θ) หาได้จากสมการ

$$P_c(\theta) = U/K$$

เมื่อ K แทน จำนวนงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์

U แทน จำนวนงานวิจัยที่ให้ผลการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติ
ทางบวก $P_c(\theta)$ แทน ?onotone power function
ของพารามิเตอร์ θ

นักวิจัยสามารถหาค่าประมาณพารามิเตอร์เพื่อทราบอัตราส่วน U/K ได้จากตารางสำเร็จ จึงนับว่าเป็นวิธีสะดวกรวดเร็ว จุดอ่อนวิธีนี้จะให้สารสนเทศน้อยมาก ใช้แต่เพียงสัดส่วนจำนวนงานวิจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติเท่านั้น ค่าประมาณที่ได้มีความถูกต้องมาก ต้องมีจำนวนงานวิจัยจำนวนมาก

2.2.4 วิธีรวมค่าความน่าจะเป็น (Cumulation of p-value) เป็นวิธีการนำค่า

ความน่าจะเป็นซึ่งเป็นดัชนีมาตรฐานไม่มีหน่วยมารวมกันด้วยวิธีทางสถิติ โดยทั่วไปใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยคือ นำค่าความน่าจะเป็นมารวมกันหารด้วยจำนวนค่าความน่าจะเป็นแจกแจงค่าเฉลี่ยความน่าจะเป็นที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง ประมาณค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานและสร้างสูตรสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานว่าค่าเฉลี่ยพารามิเตอร์ความน่าจะเป็นแตกต่างจากศูนย์หรือไม่ วิธีนี้มีการพัฒนาหลายวิธี เช่น วิธีของ L.H.C Tippet วิธีของ E.S.Eddington วิธีอินเวอร์สโค-สแควร์ วิธี K. Pearson วิธีอินเวอร์สซอร์มลิ วิธีโลจิท ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 1960 นักวิจัยเริ่มพัฒนาวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยโดยการสังเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพล นักวิจัยต่างก็บัญญัติศัพท์สำหรับวิธีการสังเคราะห์อย่างหลากหลาย เช่น การสังเคราะห์งานวิจัย (Synthesis of research) การบูรณาการงานวิจัย (Research integration) เป็นต้น แต่ Glass (1976) เป็นนักวิจัยคนแรกที่บัญญัติศัพท์คำว่า Meta-analysis โดยนำเสนอในปาฐกถาในงานประชุมประจำปีสมาคมนักวิจัย การศึกษาอเมริกัน (AERA) ในฐานะประธานการประชุมนักวิจัยที่จะไปยอมรับและใช้ Meta-analysis หรือการวิเคราะห์อภิमानมาจนถึงปัจจุบัน

3. ขั้นตอนการสังเคราะห์งานวิจัย หลักการในสังเคราะห์งานวิจัยเป็นการใช้

กระบวนการทางสถิติวิเคราะห์ข้อมูลตอบคำถาม 3 ประเด็น ประเด็นแรก ดัชนีมาตรฐานที่เป็นผลการวิจัยจากการวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ทุกเรื่องมีค่าใกล้เคียงกันหรือไม่ ถ้าใกล้เคียงกันจะสามารถสังเคราะห์ สรุปรวมผลการวิจัยได้อย่างไร ประเด็นการวิเคราะห์ในตอนนี้เรียกว่า การบรรยาย (Description) ประเด็นที่สอง หากค่าดัชนีมาตรฐานที่เป็นผลการวิจัย จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ทุกเรื่องนั้นมีค่าแตกต่างกัน มีปริมาณความแปรปรวนมากน้อยเท่าไร และเป็นความแปรปรวนที่ชนิดมีระบบหรือความแปรปรวนจากความคลาดเคลื่อน (Systematic or error variance) ประเด็นการวิเคราะห์ในตอนนี้เรียกว่า การวิเคราะห์แยกส่วน (Decomposition) ประเด็นที่สามเป็นการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบว่า มีปัจจัยใดอธิบายความแปรปรวนในดัชนีมาตรฐานได้บ้าง ผลจากการวิเคราะห์ในตอนนี้ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ในเงื่อนไขที่แตกต่างกัน ประเด็นการวิเคราะห์ในตอนนี้เรียกว่า การอธิบาย (Explanation) หรือการวิเคราะห์ว่ามีตัวแปรปรับ (Moderator variable) ตัวใดบ้างที่มีอิทธิพลทำให้ดัชนีขนาดอิทธิพล และดัชนีสัมประสิทธิ์สัมพันธ์มีค่าแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นนี้ได้มาจากการบูรณาการงานวิจัยหลายเรื่อง ซึ่งจะมีได้แต่ในการสังเคราะห์งานวิจัยที่เป็นการวิเคราะห์ห่อภิวนเท่านั้น หลักการวิเคราะห์ห่อภิวนมีกระบวนการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน เช่นเดียวกับการวิจัยโดยทั่วไป (Hunter, Schmidt and Jackson, 1982 ; Rosenthal, 1991 และนงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ขั้นตอนการดำเนินงาน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดหัวข้อปัญหา ปัญหานั้นเป็นปัญหาที่ทำวิจัยอย่างน้อย

2 เรื่อง ปัญหาการวิจัยเป็นปัญหาที่มีคุณค่ายังไม่มีคำตอบแน่ชัด การสังเคราะห์งานวิจัยจะทำได้ดีต่อเมื่อรายงานวิจัยปัญหาที่ใกล้เคียงกัน และมีหลายเรื่องที่แตกต่างกัน จึงเหมาะที่จะนำมาสังเคราะห์

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหา นิยามปัญหาให้ชัดเจน ศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเพื่อกำหนดแบบแผนและสมมุติฐานการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การเสาะค้น คัดเลือก และรวบรวมรายงานการวิจัยด้วยวิธีดำเนินการ
3 ขั้นตอน

1. การเสาะค้นงานวิจัย เสาะแสวงหางานวิจัยที่เกี่ยวข้องปัญหาที่กำหนดไว้
แหล่งงานวิจัย เช่น รายงานการวิจัย ปรินทิพนิพนธ์ บทความย่อปรินทิพนิพนธ์

2. การคัดเลือกงานวิจัย นักสังเคราะห์งานวิจัยต้องอ่าน ศึกษาและตรวจสอบงานวิจัยแต่ละเรื่องอย่างละเอียด พร้อมทั้งสร้างเกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัยให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพดี มีความตรงภายใน และความตรงภายนอกสูงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. การรวบรวมงานวิจัยอาจใช้การจดบันทึก การถ่ายเอกสาร หรือการกรอกแบบฟอร์มก็ได้ แต่ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้ต้องมีความเที่ยงตรง เชื่อถือได้ และครบถ้วนสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์ผลการวิจัย เน้นการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ผลการวิจัยรายละเอียดลักษณะและวิธีการวิจัยจากงานวิจัยทั้งหมด เพื่อหาข้อยุติและทดสอบว่าสอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ หลังจากนั้นแปลผลการวิเคราะห์เพื่อตอบปัญหาวิจัย

ขั้นตอนที่ 5 เสนอรายงานผลการสังเคราะห์งานวิจัย ซึ่งการเขียนก็เขียนเหมือนกับการเขียนรายงานทั่วไป นักสังเคราะห์งานวิจัยต้องเสนอรายละเอียดวิธีดำเนินงานทุกขั้นตอน พร้อมทั้งข้อสรุป ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะโดยใช้ภาษาถูกต้องและชัดเจน การสังเคราะห์งานวิจัยเหมือนการวิจัยทั่วไป แต่ต่างกันที่กลุ่มประชากรของงานวิจัย ทั่วไปเป็นบุคคลแต่การสังเคราะห์งานวิจัยเป็นรายงานการวิจัยและที่สำคัญการสังเคราะห์งานวิจัยจะทำให้ได้ข้อสรุปในประเด็นที่เป็นข้อขัดแย้งหรือประเด็นที่ต้องการข้อสรุปได้ลึกซึ้งกว่าการวิจัยทั่วไปอันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาทฤษฎีต่อไป การสังเคราะห์งานวิจัยพัฒนาจากการสังเคราะห์ที่มีลักษณะแบบหยาบ ทำให้ผลการวิจัยไม่ครอบคลุม ปัจจุบันได้มีการพัฒนาวิธีการสังเคราะห์ให้เป็นระบบมากขึ้น เนื่องจากปริมาณงานวิจัยมีเพิ่มมากขึ้น การวิเคราะห์อภิมานก็เป็นวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยรูปแบบหนึ่งที่มีความเป็นระบบในกระบวนการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ

เอกสารที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์อภิมาน

การวิเคราะห์อภิมาน เป็นเทคนิคที่ถูกพัฒนาขึ้นจากการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่ง Glass (1976) เป็นนักวิจัยที่บัญญัติศัพท์คำว่า Meta-analysis ทำให้เป็นที่รู้จักกันในปัจจุบัน ได้นำเสนอประวัติความเป็นมาของการวิเคราะห์อภิมาน (Meta-analysis) ณ ที่ประชุมเกี่ยวกับโครงการการศึกษาพิเศษที่วอชิงตันดีซี ปี 1999 ถึงความเป็นมากกว่า 25 ปี ของการวิเคราะห์อภิมาน เขากล่าวว่า กว่า 25 ปี ของการวิเคราะห์อภิมานจนมาถึงยุคปัจจุบันมีการพัฒนาวิธีการวิเคราะห์สังเคราะห์ โดยใช้ค่าดัชนีมาตรฐานเป็นสถิติที่ทำให้ผลการวิเคราะห์อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน เปรียบเทียบกันได้ การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ อภิมานก็สามารถใช้สถิติเหมือนกับการวิจัยทั่วไป เช่น สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์ถดถอย สัดส่วน อัตราส่วนออก เขายังได้กล่าวอีกว่า นับจาก 25 ปีนี้ไป ปริมาณงานวิจัยจะเพิ่มมากขึ้น การวิเคราะห์อภิมานจะเป็นประโยชน์มาก ในการสร้างองค์ความรู้ สิ่งที่เขาอยากให้เห็นถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์อภิมาน คือ การพัฒนาคุณภาพงานวิจัยให้มีคุณภาพ รายงานสถิติครบถ้วน คุณภาพของการจัดพิมพ์และการเขียนรายงานการวิจัย นำข้อมูลจากการวิเคราะห์อภิมานมาพัฒนาทฤษฎี แสดงให้เห็นได้ว่าวิธีการวิเคราะห์อภิมานมีความสำคัญต่อการพัฒนาศาสตร์ต่าง ๆ อย่างเป็นรูปแบบ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้

พื้นฐานการวิเคราะห์ห่อภิมาณผู้วิจัยขอเสนอความหมายของการวิเคราะห์ห่อภิมาณ ดัชนีมาตรฐาน รวมทั้งขั้นตอนการวิเคราะห์ห่อภิมาณตามลำดับต่อไป

1. ความหมายของการวิเคราะห์ห่อภิมาณ

นางลักษณ์ วิรัชชัย (2542) ได้ให้ความหมายของการวิเคราะห์ห่อภิมาณว่าการวิเคราะห์ห่อภิมาณ หมายถึง การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณแบบหนึ่งที่นักวิจัยนำงานวิจัยซึ่งศึกษาปัญหาเดียวกันมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อสังเคราะห์ให้ได้ข้อสรุปที่มีความกว้างขวางลุ่มลึกกว่าผลงานวิจัยแต่ละเรื่อง ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ห่อภิมาณ คือ ดัชนีมาตรฐาน ได้แก่ ดัชนีขนาดอิทธิพล และดัชนีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย

นางลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2541) ได้ให้ความหมายของวิเคราะห์ห่อภิมาณ หมายถึง การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณแบบหนึ่งที่นักวิจัย นำงานวิจัยที่ศึกษาปัญหาวิจัยเดียวกันมาศึกษาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นข้อยุติตอบปัญหาวิจัยเดียวกัน โดยงานวิจัยแต่ละเรื่องเป็นหน่วยการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ห่อภิมาณเป็นผลการวิจัยวัดในรูปขนาดอิทธิพล ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ร่วมกับสารสนเทศเกี่ยวกับคุณลักษณะงานวิจัย วิธีวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เพื่อประมาณค่าขนาดอิทธิพลหรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เป็นดัชนีมาตรฐานที่ได้จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์แต่ละเรื่อง การวิเคราะห์เพื่อสรุปรวมค่าดัชนีมาตรฐาน และการวิเคราะห์ว่าดัชนีมาตรฐานที่ได้มีค่าแตกต่างกัน เนื่องจากตัวแปรปรับอะไร อันเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีมาตรฐานกับคุณลักษณะงานวิจัย

ดังนั้น การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณเป็นวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัญหาเดียวกัน โดยใช้วิธีวิทยาทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์ประกอบด้วย ผลการวิจัยแต่ละเรื่องและคุณลักษณะงานวิจัย แต่เนื่องจากงานวิจัยแต่ละเรื่องตัวแปรต่างกัน เพื่อให้งานวิจัยแต่ละเรื่องอยู่ในสเกลเดียวกัน จึงต้องทำให้อยู่ในรูปดัชนีมาตรฐาน (Standard Indices) ซึ่งมีอยู่ 2 ประเภท ที่นักวิจัยใช้ในการวิเคราะห์ห่อภิมาณตามลักษณะงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ คือ ขนาดอิทธิพล (Effect Size) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)

ผู้วิจัยจึงได้สรุปความหมายของการวิเคราะห์ห่อภิมาณงานวิจัยว่า เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้หรือการตอบคำถามวิจัยด้วยระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์ โดยการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาเดียวกันมาวิเคราะห์และสรุปรวมสาระอย่างมีระบบ ซึ่งนับเป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณแบบหนึ่งที่นักวิจัยนำงานวิจัยมาศึกษาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นข้อยุติตอบปัญหาวิจัย โดยมีงานวิจัยแต่ละเรื่องเป็นหน่วยการวิเคราะห์ การวิเคราะห์ห่อภิมาณให้ความสำคัญแก่ขนาดอิทธิพลของตัวแปรจัดกระทำซึ่งเป็นเป้าหมายที่แท้จริงของการวิจัยเชิงทดลองมากกว่าการให้ความสำคัญแก่ค่านัยสำคัญทางสถิติ ทำให้วิธีการนี้มีอำนาจในการทดสอบสูงกว่า

การสังเคราะห์งานวิจัยวิธีอื่น และสิ่งที่สำคัญคือการวิเคราะห์อภิमानสามารถตรวจสอบความเชื่อมั่นของผลการทดลองได้ภายในตัวเอง และจะทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพของงานวิจัยนั้น และได้ข้อสรุปที่เป็น ความรู้ใหม่จากงานวิจัยเดิมอีกด้วย (Lysokowski and Walberg, 1982 ; Pillemer and Light, 1980 และศิริยุภา พูลสุวรรณ, 2530)

การวิเคราะห์อภิमानมีผลการวิจัยวัดในรูปขนาดอิทธิพลหรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อันเป็นดัชนีมาตรฐานที่ได้จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์แต่ละเรื่อง การวิเคราะห์เพื่อสรุปรวมค่าดัชนีมาตรฐานและการวิเคราะห์ว่าดัชนีมาตรฐานที่ได้ นั้น มีค่าแตกต่างกันเนื่องจากตัวแปรปรับอะไร อันเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีมาตรฐานกับคุณลักษณะงานวิจัยสิ่งสำคัญในการวิเคราะห์อภิमानงานวิจัย คือ ดัชนีมาตรฐาน เนื่องจากหลักการสำคัญของการวิเคราะห์อภิमानเป็นการศึกษาหาข้อสรุปเกี่ยวกับดัชนีมาตรฐานอันเป็นข้อค้นพบจากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช, 2541) นักวิจัยจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับค่าดัชนีมาตรฐานสำหรับการวิเคราะห์อภิमान

2. ดัชนีมาตรฐานสำหรับการวิเคราะห์อภิमान

ดัชนีมาตรฐานที่สร้างขึ้น มุ่งบอกค่าขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้กันอยู่ในการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณมีอยู่ 2 แบบ แบบแรก คือ ค่าความน่าจะเป็น และแบบที่สอง ค่าสถิติบอกความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหรือดัชนีบอกความสำคัญของอิทธิพลดัชนีบอกความสำคัญของอิทธิพล เป็นค่าสถิติที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อบอกขนาดของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ในปัญหาวิจัยที่นักวิจัยนำมาสังเคราะห์ดัชนีมีแตกต่างกันหลายชนิด (นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช, 2541)

Hedges (1992) สรุปว่า ดัชนีความสำคัญของอิทธิพลทั้งที่ถูกพัฒนาขึ้นใหม่และดัชนีที่เป็นค่าสถิติที่ใช้กันอยู่แล้ว มีอยู่ 6 ชนิด ดัชนีแรกเป็นค่าสถิติที่ถูกนำมาใช้เป็นค่ามาตรฐานในการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ ค่าสถิตินี้คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) พัฒนาโดย Pearson เมื่อ ค.ศ. 1904 ดัชนีที่ 2 เป็นดัชนีสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงทดลอง ดัชนีมีค่าเท่ากับผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม พัฒนาโดย Cochran เมื่อ ค.ศ. 1937 ดัชนีมาตรฐานชนิดนี้ขาดคุณสมบัติความเป็นคะแนนมาตรฐาน เพราะค่าดัชนีเป็นฟังก์ชันของมาตรวัดตัวแปรและมีค่าแตกต่างกันตามค่าของตัวแปรตามในการวิจัย จึงไม่เป็นที่นิยมใช้ ดัชนีชนิดที่ 3 เป็นค่าสถิติที่ถูกนำมาใช้เป็นดัชนีมาตรฐานสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงทดลอง ค่าสถิตินี้ คือ ขนาดอิทธิพล (Effect size) พัฒนาโดย Cohen เมื่อ ค.ศ. 1969 ดัชนีตัวนี้เป็นกรนำค่าดัชนีชนิดที่ 2 มาทำให้เป็นมาตรฐาน ดัชนีชนิด 4 คือ อัตราส่วนระหว่างค่าสถิติกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม พัฒนาโดย Mental และ Haenszel เมื่อ ค.ศ. 1959 ดัชนีมาตรฐานชนิดที่ 5 คือ ผลต่างของสัดส่วนในกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมพัฒนาโดย Devine และ Cook เมื่อ ค.ศ. 1983 ดัชนีชนิดสุดท้าย คือ ผลต่างระหว่างความถี่ที่คาดหวังกับความถี่ที่สังเกตได้

พัฒนาโดย Yusuf, Peto, Lewis, Collin และ Sleight เมื่อ ค.ศ. 1985 แม้ว่าดัชนีมาตรฐานที่บอกความสำคัญของอิทธิพลจะได้รับการสร้างและพัฒนาขึ้นมาหลายชนิด แต่ดัชนีที่นิยมใช้กันในการวิเคราะห์ห่อภิมานตั้งแต่ต้นมาจนถึงปัจจุบันมีเพียงสองชนิด คือ ขนาด อิทธิพล (Effect size) ในงานวิจัยเชิงทดลองและดัชนีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) ในงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ในการวิเคราะห์ห่อภิมาน นักวิจัยจะให้ความสำคัญกับการประมาณค่าดัชนีมาตรฐาน จากนั้นจึงทำการศึกษาเปรียบเทียบความแปรปรวนของค่าดัชนีมาตรฐาน ของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ หากพบว่าค่าดัชนีมาตรฐานแตกต่างกันก็จะทำการศึกษาความแปรปรวนของดัชนีมาตรฐานว่ามีสาเหตุมาจากตัวแปรปรับ (Moderator Variable) ตัวใด โดยที่ตัวแปรปรับดังกล่าวได้แก่ ตัวแปรคุณลักษณะของงานวิจัยซึ่งถือว่าเป็นตัวแปรอิสระที่ทำให้เกิดความแปรปรวนของค่าดัชนีมาตรฐานที่เป็นตัวแปรตามในการวิจัยนั่นเอง

การสังเคราะห์งานวิจัยในปัจจุบันจำแนกได้เป็นสองลักษณะคือ ลักษณะแรกเป็นการใช้วิธีการวิเคราะห์ห่อภิมานเพียงวิธีเดียว ศึกษาขนาดอิทธิพลเพื่อบ่งบอกถึงระดับความเข้มของอิทธิพลของตัวแปรจัดกระทำที่มีต่อตัวแปรตาม งานวิจัยลักษณะนี้จะแสดงผลสรุปขนาดอิทธิพลจากงานวิจัยและความสัมพันธ์ของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยกับขนาดอิทธิพล ส่วนการสังเคราะห์งานวิจัยอีกลักษณะหนึ่งจะใช้วิธีการสังเคราะห์ห่อภิมาน และ/หรือวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยแบบอื่น ๆ ที่สอดคล้องกันหลายวิธีประกอบกัน งานวิจัยประเภทนี้มุ่งที่จะตรวจสอบความคงที่ของผลการวิจัยหรือตรวจสอบความเที่ยงตรงตามโครงสร้างเพื่อพิสูจน์ทฤษฎีต่าง ๆ จากพัฒนาการของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาหนึ่ง การนำสถิติมาใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัย เพื่อให้การสังเคราะห์งานวิจัยมีระบบและมีความเป็นปรนัยมากขึ้นโดยการสร้างดัชนีมาตรฐาน (Standard Indices) ดัชนีมาตรฐานจะเป็นค่าสถิติที่บอกความสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละเรื่อง ดัชนีมาตรฐานมีการพัฒนาเพื่อที่จะบอกขนาดความสัมพันธ์ของตัวแปรในปัญหาวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ให้มีความชัดเจน ปัจจุบันดัชนีมาตรฐานที่นิยมใช้มีอยู่ 2 ประเภท คือ ขนาดอิทธิพล (Effect Size) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550) ได้กล่าวถึงขนาดอิทธิพลว่าเป็นค่าที่บอกระดับความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทดลองกับตัวแปรตามโดยใช้วิธีประมาณค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ต้องการทดสอบ เช่น กรณีการทดลองมี 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมขนาดอิทธิพล คำนวณจากอัตราส่วนของผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมคำนวณตามสูตร ข้างล่างนี้

$$d = \frac{\mu_1 - \mu_2}{\sigma}$$

ซึ่งสอดคล้องกับ สุชาดา บวรกิตติวงศ์ (2548) ได้กล่าวถึงขนาดอิทธิพล คือ ค่าขนาดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นกึ่งเท่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูตรที่ใช้เหมือนกัน ยิ่งกล่าวอีกว่าขนาดอิทธิพล ทำให้สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ศึกษาเป็นผลต่อค่าเฉลี่ยแต่ละกลุ่มเท่าไร มีอิทธิพลเท่าไร ถ้าขนาดอิทธิพลมีค่ามาก แสดงว่าปัจจัยที่ศึกษาส่งผลต่อค่าเฉลี่ยมาก เกณฑ์การแปลความหมายขนาดอิทธิพลมีค่ามากกว่า 0.4 ผลต่างของค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (Large Effect) ค่าอยู่ระหว่าง 0.25-0.4 แปลว่า ผลต่างของค่าเฉลี่ยอยู่ระดับปานกลาง (Medium Effect) น้อยกว่า 0.25 แปลว่า ผลต่างของค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย (Small Effect) (Glass, McGraw and Smith, 1981) เสนอวิธีการประมาณค่า 2 วิธี คือ วิธีที่ประมาณค่าโดยการคำนวณโดยตรงจากค่าสถิติที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง และวิธีประมาณค่าโดยการคำนวณค่าสถิติที่ได้จากการทดสอบนัยสำคัญ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วิธีการประมาณค่าจากการคำนวณโดยตรง การประมาณค่าขนาดอิทธิพลจากงานวิจัยที่มีแผนแบบการวิจัยเชิงทดลองซึ่งมีตัวแปรตาม Y เป็นตัวแปรต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่อง โดยการคำนวณโดยตรงจากค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างได้ โดยใช้สูตรซึ่งมีสัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

\bar{Y}_E, \bar{Y}_C	= ค่าเฉลี่ยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
S	= ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
G	= คะแนนการเปลี่ยนแปลง (Change score)
g	= คะแนนการเปลี่ยนแปลงเศษเหลือ (Residual gain score)
ay	= คะแนนปรับแก้ตัวแปรร่วม (Score adjusted for covariate)
SS	= ผลรวมกำลังสองของคะแนนเบี่ยงเบน (Sum of square)
MS	= ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสองของคะแนนเบี่ยงเบน (Mean square)
df	= องศาอิสระ (Degrees of freedom)
A, B	= ตัวแปรอิสระหรือตัวแปรจัดกระทำ
d	= ขนาดอิทธิพล (Effect size)
p	= สัดส่วน (Proportion)
n	= ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

1.1 แผนแบบการวิจัยแบบสองกลุ่มวัดครั้งหลัง (Two-group Posttest Only Design)

การประมาณค่าขนาดอิทธิพลกรณีมีตัวแปรตามเป็นตัวแปรต่อเนื่องใช้สูตรการประมาณค่าขนาดอิทธิพลจากค่าเฉลี่ยดังนี้

$$d = [\overline{y_E} - \overline{y_C}] / S_Y$$

การประมาณค่าขนาดอิทธิพลกรณีที่มีตัวแปรตามเป็นตัวแปรไม่ต่อเนื่อง มีการหาสัดส่วน (Proportion = p) ในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม ใช้สูตรการประมาณค่าจากสัดส่วน ดังนี้

$$d = \frac{P_E - P_C}{\sqrt{P_C(1-P_C)}}$$

1.2 แผนแบบวิจัยแบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลัง (Two-group, Pretest Posttest Design)

การประมาณค่าขนาดอิทธิพลกรณีที่มีตัวแปรตามเป็นตัวแปรต่อเนื่อง และใช้คะแนนการเปลี่ยนแปลง (G) คะแนนการเปลี่ยนแปลงเศษเหลือ (g) และคะแนนเมื่อปรับแก้ตัวแปรร่วม (ay) มีสูตรการประมาณค่าขนาดอิทธิพลดังนี้

$$d = [\overline{G_E} - \overline{G_C}] / S_Y : S_Y = S_G / \sqrt{2(1 - r_{EC})}$$

$$d = [\overline{g_E} - \overline{g_C}] / S_Y : S_Y = S_g / \sqrt{1(1 - r_{EC}^2)}$$

$$d = [\overline{ay_E} - \overline{ay_C}] / S_Y : S_Y = S_{ay} / \sqrt{1 - r_{EC}^2}$$

1.3 แผนแบบการวิจัยแบบแฟคตอเรียล (Factorial Design)

การประมาณค่าขนาดอิทธิพลในแผนแบบการวิจัยแบบแฟคตอเรียล กรณีมีตัวแปรจัดกระทำสองตัวแปร คือ A และ B ใช้สูตรการประมาณค่าขนาดอิทธิพลสำหรับตัวแปรจัดกระทำ A ดังสูตรต่อไปนี้

$$d = [\overline{y_E} - \overline{y_C}] / S_Y : S_Y = \sqrt{\frac{SS_B + SS_{AB} + SS_W}{df_B + df_{AB} + df_W}}$$

กรณีที่มีการประมาณค่าขนาดอิทธิพลสำหรับตัวแปรจัดกระทำในแต่ละระดับมีสูตรดังนี้

$$d = [\bar{y}_E - \bar{y}_C] / S_Y : S_Y = \sqrt{MS_W}$$

2. วิธีการประมาณค่าจากค่าสถิติ ค่าสถิติที่ใช้ในการประมาณค่าขนาดอิทธิพล หมายถึง ค่าสถิติที่ได้จากการ ทดสอบสมมุติฐานทางสถิติ ได้แก่ ค่าสถิติ t , F , χ^2 มีสูตรในการประมาณค่าดังนี้

2.1 การประมาณค่าจากค่าสถิติ t ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ค่าสถิติ t ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่มีสองกรณี คือ กรณีกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน และกรณีกลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กัน มีสูตรในการประมาณค่าอิทธิพลดังนี้

$$d = t\sqrt{1/n_E + 1/n_C}$$

$$d = t\sqrt{\frac{2}{n(1-r_{EC}^2)}}$$

2.2 การประมาณค่าจากสถิติ F

เมื่อมีการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนและทราบค่าสถิติ F จะประมาณค่าขนาดอิทธิพลได้จากสูตรต่อไปนี้

$$r = \frac{SS_B}{SS_T} = \frac{SS_B}{SS_W + SS_B} = \sqrt{\frac{f(df_B)}{F(df_W) + (df_B)}}$$

$$d = \sqrt{\frac{F(1-r_{EC}^2)(df_W - 1)}{(n_E + n_C) + (df_W - 2)}} \quad \text{เมื่อทำการทดลองมีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม}$$

ในกรณีที่มีการวิเคราะห์ความแปรปรวนเมื่อมีกลุ่มตัวอย่าง k กลุ่ม West และ Wiratchai (1984) ได้พัฒนาสูตรการประมาณค่าอิทธิพลดังนี้

$$d = 2f\sqrt{\frac{3(k-1)}{k+1}}$$

$$\text{เมื่อ } f = \frac{\eta^2}{1-\eta^2} \quad \text{และ} \quad \eta^2 = \frac{F(k-1)}{F(k-1)+(n-k)}$$

3. ขั้นตอนการวิเคราะห์ห่อภิมาณ

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหาวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัย

การกำหนดปัญหาในการวิจัยต้องมีความชัดเจน หลักการเขียนก็เป็นไปตามหลักการ วิจัยทั่วไป ๆ การกำหนดปัญหาการวิเคราะห์ห่อภิมาณจะมีปัญหาหลัก 3 ปัญหาคือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางของดัชนีมาตรฐาน

ซึ่งปัญหานี้จะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยเฉลี่ยในภาพรวม

2. ปัญหาเกี่ยวกับความแปรปรวนของดัชนีมาตรฐาน พิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรมีความแตกต่างระหว่างงานวิจัยแต่ละเรื่องมากน้อยเพียงใด

3. ปัญหาผลการวิจัยที่สังเคราะห์นั้นเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์อย่างไร ส่วนการกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อจะตอบปัญหาวิจัยที่ยังมีข้อขัดแย้งหรือประเด็นขาดความชัดเจนให้ได้ข้อสรุป ให้ได้องค์ความรู้เป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการ การกำหนด นโยบายและการปฏิบัติจริงต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการวิจัย

ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวกับการวิจัย สังเคราะห์รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด พร้อมทั้งกำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการวิเคราะห์ห่อภิมาณ การนิยามตัวแปร การตั้งสมมุติฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนนี้ในการดำเนินการวิจัยที่แบ่งออกเป็น 4 งาน คือ การสืบค้นงานวิจัย การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่สังเคราะห์ การสร้างเครื่องมือการวิจัยและการบันทึกข้อมูล การสืบค้นงานวิจัย สามารถทำการสืบค้นได้จากหลายแหล่งทั้งของประเทศไทยฐานข้อมูลต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันมีฐานข้อมูลออนไลน์เป็นจำนวนมากทำให้สะดวกในการค้นหางานวิจัยฉบับเต็มได้สะดวก รวดเร็ว การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่จะสังเคราะห์ นักวิจัยต้องกำหนดกลุ่มตัวอย่างให้ชัดเจน โดยพิจารณาจากจำนวนงานวิจัยที่ได้จากการสืบค้นว่าใช้งานวิจัยทั้งหมดหรือใช้เพียงบางส่วน ซึ่งงานวิจัยจำนวนมากหรือน้อยมีวิธีการวิเคราะห์ที่เหมาะสมสำหรับขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละขนาดการวัดตัวแปรในการวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ตัวแปรผลลัพธ์หรือข้อค้นพบของงานวิจัย เป็นตัวแปรที่ผู้วิจัยต้องการสังเคราะห์และตัวแปรลักษณะงานวิจัยเป็นตัวแปรที่จะอธิบายข้อค้นพบที่ได้จากการสังเคราะห์ ตัวแปรลักษณะงานวิจัยแบ่งออกเป็นลักษณะของเนื้อหาที่ทุกการวิจัยและลักษณะของวิธีการศึกษาหรือวิธีวิจัย (สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม, 2530)

การสร้างเครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้มี 2 แบบ คือ แบบประเมินคุณภาพงานวิจัยและแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย นักวิจัยต้องกำหนดขอบข่ายข้อมูลที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ชัดเจน ครอบคลุมหลักในการสร้างก็เหมือนกับแบบสอบถามทั่วไป กระบวนการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมานั้นจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประเมินคุณภาพงานวิจัยเพื่อจะพิจารณาคูณภาพงานวิจัยแต่ละเล่ม ก่อนนำมาสู่การบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย การประเมินคุณภาพงานวิจัยมีความสำคัญกับการสังเคราะห์งานวิจัย ลำดับต่อไปผู้วิจัยจะขอเสนอสาระที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพงานวิจัย

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2543) ให้ความหมายของการประเมินงานวิจัย (Evaluation of research หรือ Research evaluation) หมายถึง การพิจารณารายงานในประเด็นต่าง ๆ เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดแล้วนำผลการพิจารณาตัดสินว่าคุณภาพงานวิจัยและความ สามารถของผู้วิจัยเหมาะสมหรือไม่ ประเด็นการประเมินจำแนกออกเป็น 3 ประเด็น คือ การประเมินในภาพรวม การประเมินภายใน การประเมินภายนอก ทั้ง 3 ประเด็นการประเมินมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. คุณค่า ประโยชน์และความสำคัญของงานวิจัย ประเด็นนี้พิจารณาปัญหาวิจัย ผลที่ได้ของการวิจัยมีคุณค่าและประโยชน์ทั้งทางปฏิบัติอย่างไร ผลการวิจัยคุ้มค่ากับต้นทุนหรือไม่ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นเป็นประโยชน์กับคนกลุ่มใด
2. ความเหมาะสมและความถูกต้องตามหลักการวิจัย ตรวจสอบความตรงภายในและตรวจสอบความตรงภายนอกของการวิจัย ความตรงภายใน (Internal Validity) คือ พิจารณางานวิจัยตอบปัญหาการวิจัยได้ถูกต้องหรือไม่ การออกแบบการวิจัยมีการควบคุมความแปรปรวนตามหลัก Max Min Con เพียงใด แผนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling Design) แผนแบบการสร้างเครื่องมือ (Instrument Design) การเก็บรวบรวมข้อมูล แผนแบบการวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis Design) พร้อมทั้งพิจารณาวิธีการลดความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัย ความตรงภายนอก (External Validity) คือ ตรวจสอบว่างานวิจัยนั้นสามารถสรุปอ้างอิงไปสู่กลุ่มประชากรสำหรับการวิจัยได้ครอบคลุมหรือไม่ รวมทั้งสรุปอ้างอิงประเด็นหรือตัวแปรในการวิจัยไปสู่เนื้อหาที่ศึกษา และการสรุปอ้างอิงความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์หรือตัวแปร สรุปผู้วิจัยที่จะทำการประเมินคุณภาพงานวิจัยต้องประเมินให้ครบทุกข้อ ตั้งแต่ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย รายงานเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรอบความคิดและสมมุติฐานการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ และตรวจสอบเนื้อหาการวิจัยความสัมพันธ์สอดคล้องสมเหตุสมผลเนื้อหาสาระแต่ละตอน
3. ความน่าเชื่อถือของผู้วิจัยและงานวิจัย ความน่าเชื่อถือของผลงานวิจัยพิจารณาจากรูปลักษณะและลักษณะการพิมพ์ถูกต้องตามหลักวิชาการ ส่วนศักยภาพของนักวิจัย

พิจารณาจากเนื้อหาสาระ การรายงานการวิจัยมีการสรุปสังเคราะห์เป็นอย่างไรรวมทั้งลีลาการเขียน วิธีการประเมินนิยมใช้แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) สร้างขึ้นตามแบบมาตรฐานประเมินค่า (Rating Scale) ตัวอย่างรายการประเมิน ได้แก่ ความสำคัญของปัญหาวิจัย ความสอดคล้องระหว่าง ปัญหาวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัย ขอบเขตการวิจัยอ้างอิงได้ครอบคลุมประชากร และสังกัดตาม ปัญหาวิจัย ประโยชน์ของงานวิจัยทั้งในเชิงวิชาการ และประโยชน์ต่อสังคม ความทันสมัย และความถูกต้องของรายงานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ความเหมาะสมถูกต้องของกรอบแนวคิด ในการวิจัย ความถูกต้องตามหลักการวิจัยของสมมุติฐานการวิจัย ความเป็นตัวแทนที่ดีของ กลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูล คุณภาพด้านความเที่ยงและความตรงของเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวม ข้อมูล ความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล การเขียน การนำเสนอ ลีลารูปแบบ การเขียน รูปลักษณ์ คุณภาพงานวิจัยโดยภาพรวม ระดับการประเมินปรับ ได้ตามความเหมาะสม หลังจากนั้นกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อให้เหมาะสม

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2541) ได้พัฒนาแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย ใช้ประเมินผลงานวิจัยของอาจารย์ที่ขอตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ และรองศาสตราจารย์ มีทั้งหมด 20 ข้อ แบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ค่อนข้างดี พอใช้ และยังไม่ใช้ไม่ได้ รายการที่ประเมิน 20 ข้อ ได้แก่ การเข้าถึงข้อเท็จจริงที่เป็นพื้นฐานของการวิจัย ความสำคัญและความชัดเจนของปัญหา ความน่าเชื่อถือและข้อตกลงเบื้องต้น ความครอบคลุมและเป็นประโยชน์ของวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง ความเหมาะสมของแนวทางหรือสมมุติฐานในการวิจัย ความเหมาะสมของการออกแบบการวิจัย ความสามารถในการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน ความเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง ความเหมาะสมของเทคนิคการเก็บข้อมูล คุณภาพเครื่องมือวิจัย ความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ความเป็นมาตรฐานของรูปแบบการเขียนรายงานการวิจัย ความเหมาะสมของการจัดประเภทข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ ความเหมาะสมของการวิเคราะห์ ความถูกต้องของการแปลผล การวิเคราะห์ความเหมาะสมในการเสนอผลการวิจัย ความถูกต้องของการลงข้อสรุปความสมเหตุสมผลและความชัดเจนของการอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ คุณค่าและความเป็นประโยชน์ทางวิชาการของงานวิจัย คุณค่าและความเป็นประโยชน์ทางปฏิบัติของงานวิจัย

จุฑาภรณ์ บุรณะโอสถ (2543) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาองค์ประกอบและ เกณฑ์การประเมินคุณภาพงานวิทยานิพนธ์ของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : การเปรียบเทียบวิธีค่าเฉลี่ยน้ำหนักและวิธีเอ เอช พี พบว่า ผลการสำรวจองค์ประกอบที่ใช้ในการ ประเมินคุณภาพวิทยานิพนธ์ มีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การกำหนดปัญหาวิจัย/วัตถุประสงค์ การวิจัย การปริทัศน์เอกสาร การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การนำเสนอ ผลการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย องค์ประกอบในการประเมิน คุณภาพวิทยานิพนธ์ที่มีน้ำหนัก

ความสำคัญมากที่สุดจากวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ วิธีค่าเฉลี่ยน้ำหนัก และวิธีเอ เอช พี คือ องค์ประกอบวิธีดำเนินการวิจัย (วิธีวิจัย/ประชากร เครื่องมือ/การเก็บข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล/ การแปลความหมาย และการสรุปผลการวิจัย) แสดงให้เห็นได้ว่าการประเมินคุณภาพงานวิจัยนั้น องค์ประกอบที่มีความสำคัญมาก คือ วิธีดำเนินการวิจัยที่ต้องให้น้ำหนัก ค่าคะแนนมากกว่า องค์ประกอบด้านอื่นรายการประเมินที่กล่าวมาข้างต้นก็มีความแตกต่างกันบ้าง เหมือนกันบ้าง แต่ทั้งหมดที่กล่าวมาหลักสำคัญเน้นที่ความตรงภายใน (Internal validity) และความตรงภายนอก (External validity) เนื้อหาที่กล่าวมาจะครอบคลุมความตรงทั้ง 2 ประเภท ผู้วิจัยวิเคราะห์ รายการประเมินที่ศึกษามาเป็นการประเมินคุณภาพงานวิจัยทั่วไป ไม่ได้แยกตามวิธีวิทยาการวิจัย แต่การประเมินคุณภาพงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ คุณภาพและ งานวิจัยเชิงผสมผสาน จึงทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ที่เหมาะสมกับวิธีวิทยาแต่ละประเภท ดังนี้ รายการประเมินคุณภาพงานวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ชื่อเรื่อง ความเป็นมาและ ความสำคัญของ ปัญหาคำถามวิจัย วัตถุประสงค์ สมมุติฐาน ขอบเขตการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น ข้อจำกัดการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ รายงานเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปสังเคราะห์รายงานเอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดในการวิจัย การออกแบบการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ความเหมาะสม ของกลุ่มประชากรกับปัญหาวิจัย ความเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือและตรวจสอบ เครื่องมือการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้การนำเสนอการสรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ ประโยชน์ด้านวิชาการและด้านปฏิบัติ การเขียนและนำเสนอรายงานสรุป คุณภาพงานวิจัยโดยภาพรวมจะประเมิน 3 มิติ คือ มิติด้านความรู้ มิติทางวิธีการ มิติทางประโยชน์ ตามหลักการวิจัยเชิงประจักษ์

ธีระ อาชวเมธี (2541) ได้กล่าวว่า งานวิจัยที่มีความน่าเชื่อถือต้องสามารถสังเกต ได้ (Observation) หรือการวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical Research) มี 3 แง่หรือ 3 มิติ 1) มิติด้าน ความรู้ (Epistemological Dimension) เป็นความจริงที่เชื่อถือได้มี 3 ระดับ คือ ข้อความเฉพาะ (Particular) กล่าวถึงสภาพหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานที่จำกัด เวลาจำกัด กฎ (Laws) เป็นสภาพ หรือเหตุการณ์ในธรรมชาติที่มีขอบเขต สถานที่ เวลา หรือหลายอย่าง ทฤษฎี (Theories) ต้องสามารถทำนายกฎต่าง ๆ ได้ เมื่อผลการสังเกตในธรรมชาติเป็นไปตามที่บรรยายในปรากฏการณ์ ต่าง ๆ จึงถือเป็นทฤษฎีที่น่าเชื่อถือได้ 2) มิติทางวิธีการ (Methodological Dimension) ความยุ่งยาก ความซับซ้อนของวิธีการวิจัยที่ได้ความรู้มา 3) มิติทางประโยชน์ (Practical Dimension) งานวิจัยนั้น ให้ประโยชน์ได้มากเพียงใด เนื่องจากงานวิจัยยังไม่ได้้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้อาจจะมองไม่เห็น ประโยชน์ ผู้ประเมินต้องพิจารณาตามความรู้สึก ความเป็นประโยชน์ มากน้อยของงานวิจัยไม่ได้ ขึ้นอยู่กับระดับความรู้ระดับความยากง่ายของงานวิจัยเสมอไป สำคัญที่ผลการวิจัยนำไปใช้ประโยชน์

ได้จริง ทั้ง 3 มิติมีความสำคัญ มิติไหนสำคัญที่สุดนั้นขึ้นอยู่กับมุมมอง ของผู้วิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัยแต่ละเรื่อง

ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นรายการประเมินงานวิจัยเชิงปริมาณ ส่วนการประเมินเชิงคุณภาพงานวิจัยเชิงคุณภาพก็จะมีรายการประเมินส่วนใหญ่เหมือนการวิจัยเชิงปริมาณก็เพิ่มรายการประเมินในส่วนของความเป็นตัวแทนของประชากร/สถานการณ์/เหตุการณ์ การเลือกกรณีศึกษา การตรวจสอบความเป็นตัวแทนของข้อมูล ความเที่ยงของการตีความ กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ การประเมินคุณภาพงานวิจัยเชิงผสมผสานนั้นจะรวมรายการประเมินทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รายละเอียดของการประเมินและเกณฑ์การประเมินปรากฏในภาคผนวก

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เตรียมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบลักษณะการแจกแจงตัวแปรวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น วิเคราะห์เพื่อตอบปัญหาวิจัย การวิเคราะห์ถ้อยคำมีตัวแปรตามคือ ดัชนีมาตรฐาน ตัวแปรต้น คือ ตัวแปรเกี่ยวกับสาระและคุณลักษณะของงานวิจัย ดัชนีมาตรฐานที่นิยมใช้กันคือ ขนาดอิทธิพล (Effect Size) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) หลักสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูล ก็คือ การตอบปัญหาวิจัย ถ้าผลการวิเคราะห์มาในรูปแบบดัชนีมาตรฐานไม่แตกต่างกันก็สามารถสรุปผลการวิจัยทั้งหมดตอบปัญหาวิจัยได้เลย แต่ถ้าผลการวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักวิจัยต้องวิเคราะห์ต่อไปว่าความแตกต่างนั้นเกิดขึ้นจากคุณลักษณะของงานวิจัยด้านใด แล้วทำการแยกเป็นกลุ่มตามลักษณะนั้น ซึ่งจะนำไปสู่การสรุปสังเคราะห์ผลการวิจัยแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 5 การสรุปและการนำเสนอรายงาน การสรุปผลการวิเคราะห์ต้องอภิปรายเชื่อมโยงผล การวิจัยความรู้ในอดีต ความรู้ทางทฤษฎี การเขียนข้อเสนอแนะต้องให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะทางวิชาการต้องมีความกว้างมากกว่างานวิจัยปกติ การเขียนรายงานก็เหมือนการเขียนรายงานทั่วไป แต่บรรณานุกรมจะแยกออกเป็น 2 ส่วน คือ บรรณานุกรมสำหรับรายงานเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และบรรณานุกรมของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ การเขียนต้องเป็นไปตามรูปแบบการเขียนรายงานให้ชัดเจน เสนอรายละเอียดครบทุกหัวข้อ ใช้ภาษาที่สื่อความชัดเจน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีของ Glass

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) จัดเป็นวิธีแรกในการวิเคราะห์ถ้อยคำและเป็นวิธีที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง วิธีการของ Glass เป็นวิธีที่พยายามสังเคราะห์งานวิจัยเชิงทดลองรวมกับงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ด้วย โดยมีสูตรให้คำนวณค่าขนาดอิทธิพลจากค่าสหสัมพันธ์ได้ สูตรที่ใช้คำนวณค่าดัชนีมาตรฐานทั้งค่าขนาดอิทธิพลและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จากงานวิจัยที่มีแบบการวิจัยต่างกัน โดยสามารถคำนวณได้จากค่าสถิติโดยตรงและคำนวณจากค่าสถิติในการทดสอบสมมุติฐาน

จุดเด่นของการประมาณค่าดัชนีมาตรฐานสำหรับการวิเคราะห์ห่อภิมาณตามวิธีนี้ คือ การมีสูตรในการประมาณค่า ขนาดอิทธิพลจากงานวิจัยที่มีรูปแบบการทดลองต่างกันทุกแผนแบบการวิจัย และมีสูตรในการปรับเปลี่ยนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบอื่น ๆ มาเป็นสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน สำหรับการวิเคราะห์เพื่ออธิบายความแปรปรวนในดัชนีมาตรฐาน Glass เสนอให้ใช้การวิเคราะห์การถดถอย และการวิเคราะห์ความแปรปรวนรวมทั้งสถิติวิเคราะห์ขั้นสูง โดยมีดัชนีมาตรฐานเป็นตัวแปรตาม และตัวแปรปรับเป็นตัวแปรต้น

5. ประโยชน์การวิเคราะห์ห่อภิมาณ

การวิเคราะห์ห่อภิมาณมีประโยชน์ที่สำคัญ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ดังนี้

1. การวิเคราะห์ห่อภิมาณให้ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่มีความเป็นปรนัยสูงและเชื่อถือได้มากขึ้น เพราะวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นวิธีการที่มีระบบ และใช้สังเคราะห์งานวิจัยจำนวนมากได้ในขณะที่การสังเคราะห์งานวิจัยประเภทการปริทัศน์แบบพรรณนาใช้วิธีการที่ค่อนข้างเป็นอัตนัย มีความแตกต่างระหว่างนักวิจัยแต่ละคน

2. การวิเคราะห์ห่อภิมาณเป็นประโยชน์ต่อการทำรายงานการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพราะการวิเคราะห์ห่อภิมาณมีวิธีการที่มีระบบซึ่งจะช่วยชี้ให้เห็นช่องว่างหรือส่วนที่ขาดหายไป ในแง่มุมต่าง ๆ ของปรากฏการณ์ที่ศึกษาช่วยชี้แนะให้เห็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยต่อไปได้ชัดเจนขึ้น

3. การวิเคราะห์ห่อภิมาณให้ข้อค้นพบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่มีเงื่อนไข หรือการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปรับ (Moderator Variable) กับผลการวิจัยจากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ข้อค้นพบส่วนนี้จะหาไม่ได้จากงานวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว

4. การวิเคราะห์ห่อภิมาณมีกระบวนการตรวจสอบสาเหตุที่ทำให้งานวิจัยเรื่องนั้นมีผลการวิจัยแตกต่างจากเรื่องอื่น ในกรณีที่มีงานวิจัยเรื่องหนึ่งให้ผลแตกต่างจากงานวิจัยส่วนใหญ่ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในแง่มุมใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ห่อภิมาณมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทฤษฎี เพราะข้อค้นพบที่กว้างขวางกลุ่มเล็กจากการวิเคราะห์ห่อภิมาณช่วยให้ได้หลักฐานสนับสนุนการพัฒนาทฤษฎีทางวิชาการ อันจะเป็นการขยายขอบเขตแห่งความรู้ให้กว้างขวางต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วลัยภรณ์ ชุนชนะ (2550) ได้ทำการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงทดลองและสหสัมพันธ์ที่พิมพ์ระหว่างปี พ.ศ. 2530-2549 จำนวน 66 เล่ม ศึกษาตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยจำนวน 37 ตัวแปร โดยใช้แบบบันทึกคุณลักษณะและแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย และนำข้อมูลมาสังเคราะห์ตามวิธีของ Glass ได้ค่าขนาดอิทธิพล จำนวน 168 ค่า นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลด้วยสถิติทดสอบ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า โดยสรุปงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีคุณภาพในระดับดีมาก ตัวแปรที่ทำให้ค่าขนาดอิทธิพลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 9 ตัวแปร ได้แก่ สาขาของงานวิจัย ทฤษฎีและแนวคิดด้านการแก้ปัญหา ที่มาของงานวิจัย สมมติฐานประเภทตัวแปรต้น การออกแบบการวิจัย การเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวแปรจัดกระทำและประเภทของการวิเคราะห์ ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยมีจำนวน 16 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กับค่าขนาดอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ ตัวแปรระดับความมีนัยสำคัญ ตัวแปรปรับทั้งหมดมีอิทธิพลทางบวกและมีอิทธิพลทางลบมีจำนวน 6 ตัวแปร ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยสามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้คิดเป็นร้อยละ 44.2 การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาจำนวน 66 เล่ม พบว่า งานวิจัยปัจจัยด้านวิธีการในการจัดการเรียนการสอน ด้านนวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอน ด้านรูปแบบกิจกรรมเทคนิคที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้านแนวคิดที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้านสาระการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและด้านแบบฝึกหัดจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนเรียนและส่งผลให้ความสามารถของเด็กในด้านการแก้ปัญหาสูงขึ้นกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนมีพฤติกรรมความร่วมมือในการคิดแก้ปัญหาเพิ่มขึ้น ปัจจัยด้านการคิดสามารถเพิ่มให้ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนสูงขึ้นกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับการสอนก่อนเรียนและนักเรียนมีความเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับดีมาก ปัจจัยด้านนักเรียนพบว่า เมื่อนักเรียนประสบปัญหาส่วนใหญ่จะใช้วิธีแก้ปัญหาด้วยตนเองมากที่สุด รองลงมาใช้วิธีการแก้ปัญหาแบบพึ่งพาผู้อื่น และใช้วิธีในการหลีกเลี่ยงปัญหา ปัจจัยด้านผู้ปกครอง พบว่า ตัวแปรคะแนนสติปัญญา อายุ บิดา เป็นพนักงานหรือลูกจ้างเอกชนอาศัยอยู่กับญาติและมารดาไม่ได้ประกอบอาชีพ แต่ละตัวมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณค่อนข้างสูงแต่สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรความสามารถในการแก้ปัญหาค่อนข้างต่ำ

อริยา ทองกร (2550) ได้ศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพจากการสังเคราะห์ งานวิจัยโดยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ จำนวน 132 เรื่อง ในช่วงปี พ.ศ. 2536-2548

งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ มีตัวแปรตามเป็นพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบเก็บข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การสังเคราะห์งานวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ การสังเคราะห์งานวิจัยในเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และการสังเคราะห์งานวิจัยในเชิงปริมาณ โดยใช้การวิเคราะห์ถ้อยคำตามวิธีของ Glass ผลการวิจัย จากการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า ประเภทของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยระดับปริญญาโท ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 92.42 มีผู้ให้ความสนใจทำการศึกษากันมากในช่วงปี พ.ศ. 2541-2544 คิดเป็นร้อยละ 41.66 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนมากเป็นกลุ่มบุคคลวัยทำงาน คิดเป็นร้อยละ 43.77 รองลงมาเป็นกลุ่มผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 29.26 สำหรับแนวคิดที่มีผู้วิจัยให้ความสนใจนำมาประยุกต์ใช้มากที่สุดเป็นแนวคิด Pender's Health Promotion Model คิดเป็นร้อยละ 72.72 รองลงมาเป็นแนวคิด PRECEDE-PROCEED MODEL คิดเป็นร้อยละ 27.27 เครื่องมือวัดของงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นแบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 57.82 ซึ่งเครื่องมือวัดส่วนใหญ่มีคุณภาพในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 62.87 งานวิจัยที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการตั้งสมมติฐานแบบสองทาง คิดเป็นร้อยละ 68.93 และมีการตั้งระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.69 จากการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณโดยการวิเคราะห์ถ้อยคำตามวิธีของ Glass พบว่า ตัวแปรสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพคือ ตัวแปรปัจจัยภายในบุคคลทั้ง 4 ตัว ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพการรับรู้เกี่ยวกับสุขภาพ เจตคติต่อการส่งเสริมสุขภาพ และความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพส่วนตัวแปรปัจจัยภายนอกบุคคล พบว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวญาติ เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน และบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ มากกว่าด้านอื่น ๆ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีผู้ให้ความสนใจศึกษาวิจัยกันมาก คือ กลุ่มบุคคลวัยทำงาน ซึ่งงานวิจัยที่ศึกษาในกลุ่มบุคคลวัยทำงาน ตัวแปรปัจจัยภายในบุคคลพบว่าค่านิยมเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพมากกว่าด้านอื่น ๆ สำหรับตัวแปรปัจจัยภายนอกบุคคล พบว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวญาติ เพื่อนบ้านเพื่อนร่วมงาน และบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพมากกว่าด้านอื่น ๆ

เจนจิรา ดวงสิน (2552) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์โดยการวิเคราะห์ถ้อยคำ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2550 จำนวน 50 เรื่อง พบว่า 1) มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีงานวิจัยมากที่สุดเป็นงานวิจัยสาขาหลักสูตร และการสอนมากที่สุด ปีที่ทำการวิจัยมากที่สุดคือ พ.ศ. 2550 รูปแบบการเรียนการสอนที่ศึกษา มากที่สุด คือ การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ แหล่งข้อมูลมาจากกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีกำหนดเอง ระยะเวลาที่ใช้มากที่สุด คือ 16-20 คาบ การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบแบ่งกลุ่มส่วนใหญ่

ศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ลักษณะการตั้งสมมติฐานใช้การตั้งสมมติฐานแบบมีทิศทางแบบแผนการวิจัยที่ใช้มากที่สุด คือ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 กลุ่ม จำนวนกลุ่มละ 21-30 คน รูปแบบการเรียนการสอนหรือวิธีสอนเป็นตัวแปรอิสระ ส่วนตัวแปรตามมีจำนวน 2 ตัว คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถาม การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ 4 ด้าน คือ ความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ความยากง่ายและอำนาจจำแนก สถิติพื้นฐานที่ใช้มากที่สุด คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานใช้ t-test มากที่สุด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้แบบโครงงานและการเรียนรู้แบบร่วมมือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดีที่สุด คือ รูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ รองลงมา คือ การเรียนรู้แบบร่วมมือและแบบโครงงาน ตามลำดับ

อุทุมพร พันธุ์ชมภู (2555) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษา : โดยการวิเคราะห์ทอริมาน ในช่วงปี พ.ศ. 2545-2554 จำนวน 176 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยาย หาค่าขนาดอิทธิพล และการทดสอบไบนอมิเยน (Binomial Test) พบว่า สถาบันที่ผลิตงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษา คือ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม สาขาของงานวิจัยที่ศึกษา คือ วิชาคณิตศาสตร์/การสอนคณิตศาสตร์ และปีที่พิมพ์เผยแพร่ คือ ปี พ.ศ. 2551 ตัวแปรวิธีดำเนินการวิจัยพบว่า แหล่งข้อมูลคือมาจากกลุ่มตัวอย่าง การกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง คือ กำหนดเอง ระยะเวลาที่ใช้ คือ มากกว่า 8 สัปดาห์ การเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ แบบอาศัยความน่าจะเป็นระดับชั้นของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างศึกษา คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ลักษณะการตั้งสมมติฐาน คือ การตั้งสมมติฐานแบบมีทิศทาง แบบแผนการวิจัย คือ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design จำนวนกลุ่มของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวน 2 กลุ่ม จำนวนตัวอย่างของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม คือ 31-40 คน จำนวนตัวแปรอิสระและจำนวนตัวแปรตามใช้ 1 ตัวเท่ากัน มากที่สุด ตัวแปรอิสระ คือ วิธีสอนหรือการเรียนการสอน ส่วนตัวแปรตามที่มีการศึกษา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีการตรวจสอบทั้ง 4 ด้าน คือ ความเที่ยงตรง ความยากง่าย อำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น การสรุปผลการวิจัย คือ มีการสรุปผลตามสมมติฐานการวิจัย การนำผลการวิจัยไปใช้ สรุปได้ว่าข้อความรู้ที่ได้สามารถนำไปใช้ได้จริง สถิติพื้นฐาน คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐาน คือ t-test ตัวแปรที่เกี่ยวกับวิธีการ

จัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษา พบว่า งานวิจัยมีการวิเคราะห์ลักษณะผู้เรียน รูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือ แบบพัฒนากระบวนการคิด ลักษณะการจัดการเรียนรู้ มีทั้งการจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม วิธีการจัดการเรียนการสอน คือ การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ผลการเปรียบเทียบวิธีการจัดการเรียนการสอนกับการสอนแบบปกติที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอน โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ การเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ การเรียนแบบกระบวนการกลุ่ม การเรียนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ การเรียนรู้แบบซิปปา การเรียนรู้แบบ 4 MAT การเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการทางคณิตศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าขนาดอิทธิพลของวิธีการสอน พบว่า วิธีการสอน โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ วิธีการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ วิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม วิธีการสอนตาม แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ วิธีการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา วิธีการสอน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT วิธีการสอนโดยเน้นกระบวนการทางคณิตศาสตร์สามารถ คำนวณค่าขนาด อิทธิพลได้ 32, 48, 14, 25, 7, 10, 15 คา ตามลำดับ และมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนแบบปกติ เป็น 0.837, 0.926, 0.825, 0.803, 0.877, 0.748, 0.902 เท่า ตามลำดับ นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการสืบเสาะ แผนภูมิโนทัศน์ แบบอุปนัยหรือนิรนัย แบบโครงงาน แบบบูรณาการ แบบปฏิบัติการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ไม่แตกต่างจากการสอนแบบปกติ โดยสามารถคำนวณค่าขนาดอิทธิพลได้ 10, 7, 2, 2, 2, 2 ค่า ตามลำดับ มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.530, 0.356, 1.086, 0.863, 1.000, 0.590 ตามลำดับ

จิระศักดิ์ ยาโน (2553) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับวิธีจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์อภิธาน ซึ่งงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นการศึกษาค้นคว้าอิสระหรือสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือปริญญาานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต งานวิจัยของคณาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐและหน่วยงานราชการในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2552 จำนวน 70 เรื่อง คำนวณค่าขนาดอิทธิพลโดยการวิเคราะห์อภิธานด้วยวิธีของกลาส (Glass) เปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและศึกษาปฏิสัมพันธ์ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง ผลการวิจัยพบว่า วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีตามทฤษฎี Constructivism แบบกลุ่มร่วมมือและแบบบูรณาการส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์สูงกว่าการสอนตามปกติ และแต่ละวิธีจัดการเรียนรู้ส่งผลต่อการวิเคราะห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นครูผู้สอนควรเลือกใช้วิธีจัดการเรียนรู้แบบต่างๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนและสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้การสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีการคิดวิเคราะห์สูงขึ้นและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

วทัญญู ทรงงาม (2559) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ โดยการวิเคราะห์ทอภิมาน งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่พิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2547-2557 จำนวน 51 เล่ม ผลการวิจัยปรากฏ พบว่า มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีงานวิจัยมากที่สุด เป็นงานวิจัยสาขาหลักสูตรและการสอนมากที่สุด ปีที่ทำการวิจัยมากที่สุด คือ พ.ศ. 2549 รูปแบบการเรียนการสอนที่มีการศึกษามากที่สุด คือ การสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ แหล่งข้อมูลมาจากกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการกำหนดเอง ระยะเวลาที่ใช้มากที่สุดคือ 16-20 คาบ การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การเลือกแบบเจาะจงส่วนใหญ่ศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ลักษณะการตั้งสมมติฐานใช้การตั้งสมมติฐานแบบมีทิศทาง แบบแผนการวิจัยที่ใช้มากที่สุด คือ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม จำนวนกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มทดลอง คือ 21-30 คน และ 31-40 คน ส่วนกลุ่มควบคุมมีจำนวน 31-40 คน จำนวนตัวแปรอิสระ 1 ตัว คือ รูปแบบการเรียนการสอน/วิธีสอน ส่วนตัวแปรตามมีจำนวน 2 ตัว คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดความพึงพอใจ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือมีการตรวจสอบทั้ง 4 ด้าน คือ ความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ความยากง่ายและอำนาจจำแนก สถิติพื้นฐานที่ใช้มากที่สุด คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบสมมติฐานใช้ t-test มากที่สุด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้แบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ และแบบแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ไม่แตกต่างกัน โดยรูปแบบการเรียนการสอนที่มีแนวโน้มส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนได้ดีตามลำดับ คือ รูปแบบการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบสืบเสาะหาความรู้ และแบบแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

งานวิจัยต่างประเทศ

Zales (1990) ได้ศึกษาพฤติกรรมของครูที่มีผลต่อการพัฒนาปรับปรุงการเรียนรู้อของนักเรียนโดยใช้วิธีวิเคราะห์จากเอกสารการวิจัยกว่า 700 เรื่อง พบว่า พฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพมีอยู่ทุกวงจรการสอนมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน บรรยากาศในชั้นเรียน ทักษะการจัดการและการปฏิบัติการสอน โดยครูผู้มีประสิทธิภาพมีการวางแผนอย่างรอบคอบทำให้ใช้เวลาทั้งหมดสำหรับการสอนโดยมีข้อติดขัดเพียงเล็กน้อย ครูจัดพฤติกรรมของนักเรียนให้นักเรียนคิดอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดกฎเฉพาะทำให้การดำเนินงานไป โดยอัตโนมัติใช้กิจกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพและกำหนดโครงสร้างการนำกิจกรรมต่าง ๆ ของบทเรียนนักเรียนรู้อว่าจะทำอะไรและรู้อว่าคาดหวังอะไร ครูจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของนักเรียนโดยการใช้การเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับการสอนที่มีความกระตือรือร้นสะท้อนผลการเรียน โดยการใช้การควบคุมอย่างรอบคอบ ใช้เทคนิค

การซักถามและการวินิจฉัยข้อผิดพลาดของนักเรียน มีการกำหนดและรักษาความคาดหวังระดับผลสำเร็จของนักเรียนไว้สูง

Spring (1997) ได้ศึกษาเรื่องผลของการเรียนรู้แบบกลุ่มเล็กในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยีของนักเรียนในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีโดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบเมตต้า เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการเรียนรู้ และเจตคติโดยทำการศึกษาจากงานวิจัยทั้งหมด 39 เรื่อง ตั้งแต่ปี 1980-1997 จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์พบว่ามีรูปแบบกลุ่มขนาดเล็กมีผลต่อการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มากยิ่งขึ้น และเพิ่มความคงทนในการเรียนรู้

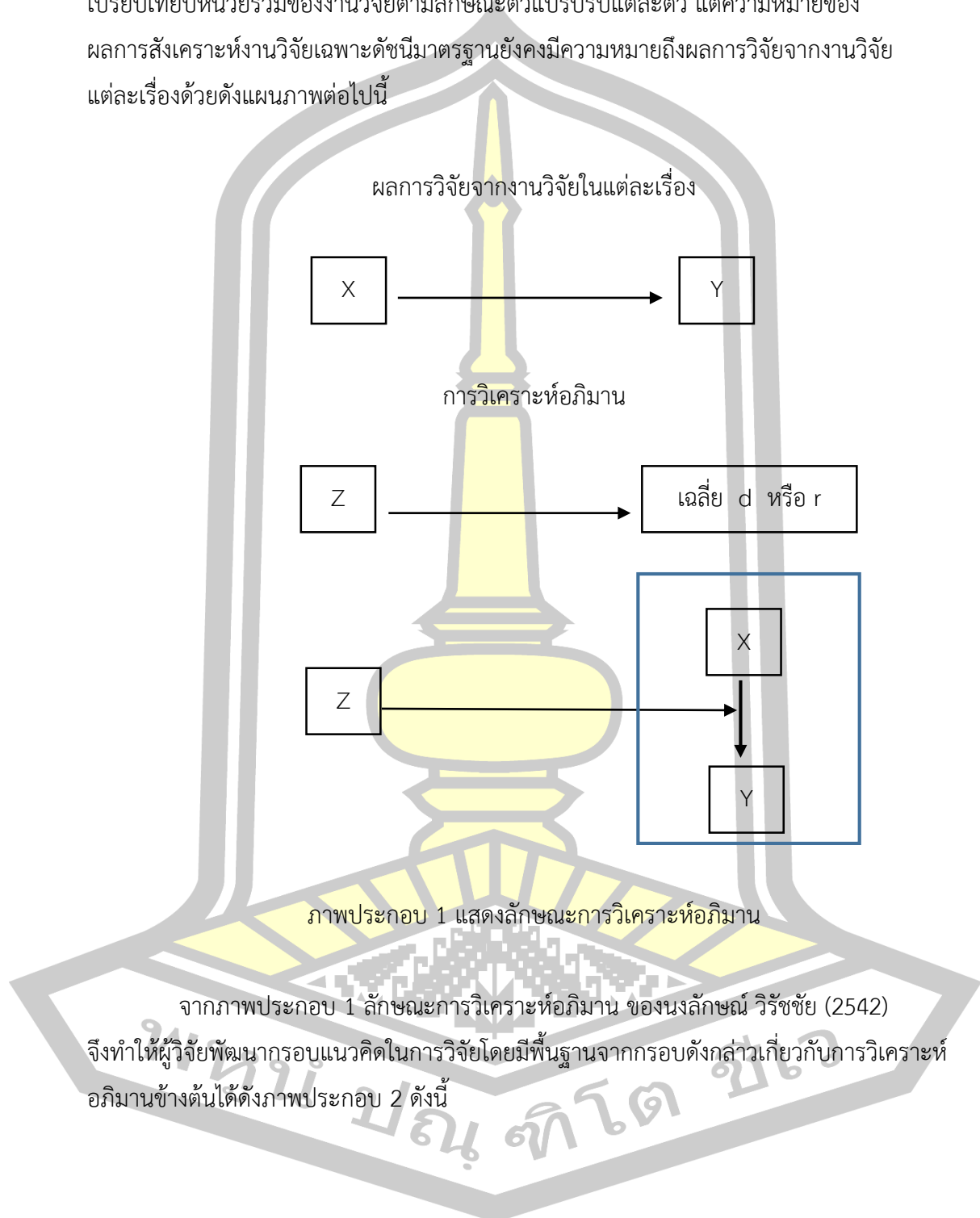
Schmid (2009) ศึกษาผลของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการศึกษาระดับสูง โดยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ ศึกษาโดยสืบค้นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจำนวน 6,000 เรื่อง วิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 231 เรื่อง พบว่า มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.28 ค่าขนาดอิทธิพลด้านการออกแบบการวิจัย การวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้นและการวิจัยเชิงทดลองหรือแบบแผนการวิจัยทั้งสองร่วมกัน พบว่าแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติด้านตัวแปรระดับเทคโนโลยี เช่น ต่ำ กลาง และสูง พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติโดยระดับต่ำและกลาง มีประสิทธิภาพสูงกว่าระดับสูง และด้านตัวแปรประเภทของการใช้ เช่น ใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนความรู้ความเข้าใจ เครื่องมือการนำเสนอ และอื่น ๆ พบว่าเทคโนโลยีที่ใช้เป็นเครื่องมือในสนับสนุนความรู้ความเข้าใจมีประสิทธิภาพสูงกว่าเครื่องมือ ใช้ในการนำเสนอและแบบอื่น ๆ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ใช้วิธีวิเคราะห์ห่อภิมาณที่มีผลวิจัยที่เกี่ยวกับตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลต่อดัชนีมาตรฐานของงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงคัดเลือกตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่คาดว่าจะส่งผลต่อค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยที่เกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะ โดยแบ่งประเภทตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านข้อมูลพื้นฐานของการวิจัย ด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย และด้านระเบียบวิธีวิจัยของงานวิจัย และสรุปเป็นกรอบแนวคิดแสดงความสัมพันธ์ได้ดังนี้

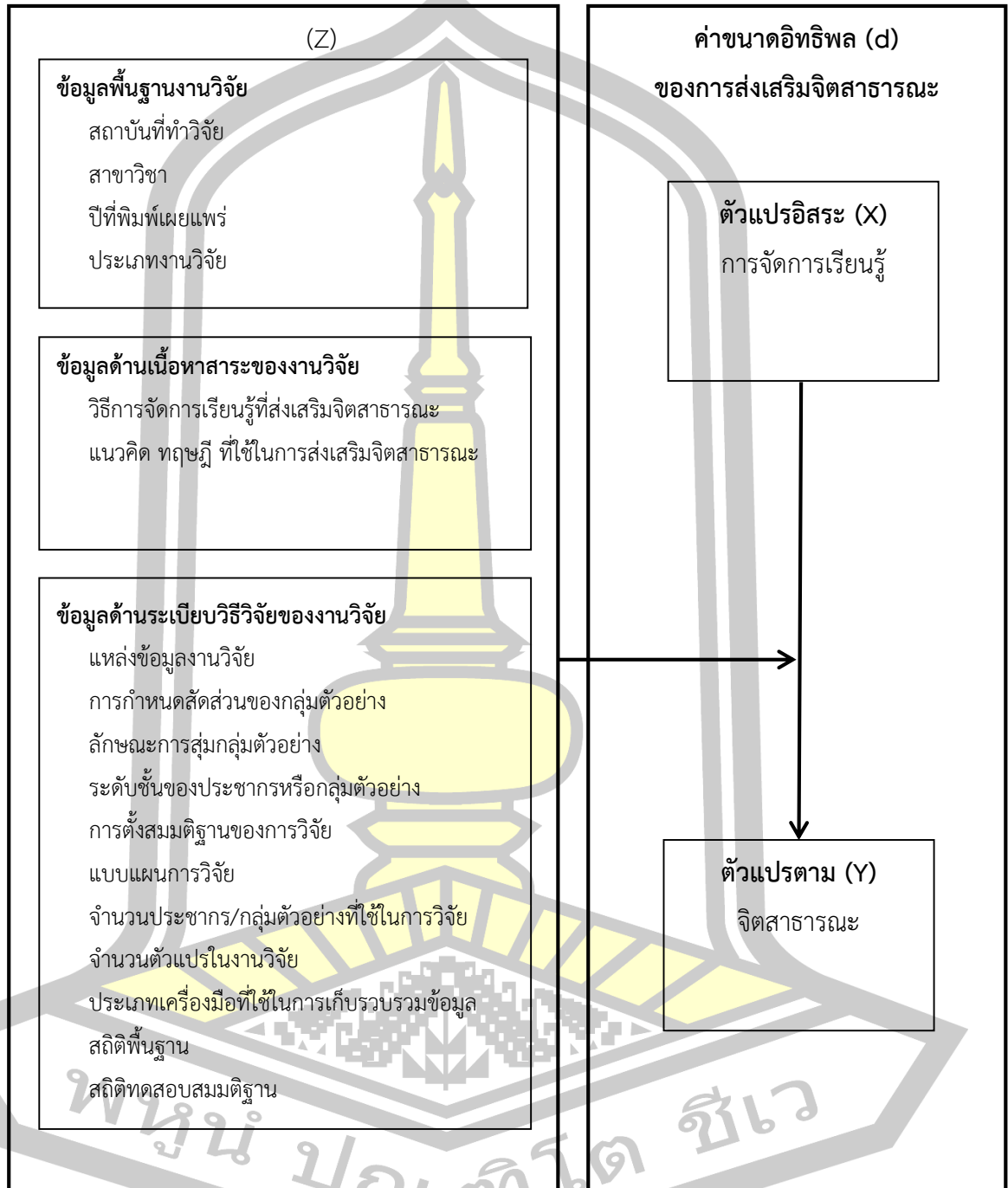
การพัฒนากรอบแนวคิด

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) กล่าวว่า การวิเคราะห์ห่อภิมาณ งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง X กับ Y ซึ่งจะได้ผลการวิจัยออกมาในรูปแบบขนาดอิทธิพล (d) หรือสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ซึ่งนักวิจัยที่ทำการวิเคราะห์ห่อภิมาณมาวิเคราะห์ห่อภิมาณมีความแตกต่างกันเนื่องจากตัวแปรปรับ Z อะไรบ้าง ในการวิเคราะห์ห่อภิมาณนักวิจัยไม่มีข้อมูลในระดับบุคคลหรือระดับจุลภาค มีแต่ผลการวิจัยจากงานวิจัยแต่ละเรื่อง สรุปได้ว่า ผลการสังเคราะห์ที่ได้จากการ

วิเคราะห์ห่อภิมานงานวิจัยจะให้ข้อค้นพบที่เป็นข้อสรุปรวมจากงานวิจัยทุกเรื่องและเป็นการเปรียบเทียบหน่วยรวมของงานวิจัยตามลักษณะตัวแปรปรับแต่ละตัว แต่ความหมายของผลการสังเคราะห์งานวิจัยเฉพาะดัชนีมาตรฐานยังคงมีความหมายถึงผลการวิจัยจากงานวิจัยแต่ละเรื่องด้วยดังแผนภาพต่อไปนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 2 ภาพแสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้
 ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัย โดยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมานซึ่งวิธีดำเนินการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้เป็นวิทยานิพนธ์ ของนิสิตนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา จากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ ในช่วงปี พ.ศ. 2546–2561 ซึ่งสืบค้นรายชื่อวิจัยจากฐานข้อมูล Thailis ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่จัดเก็บเอกสารฉบับเต็มในรูปอิเล็กทรอนิกส์ (Digital Collection) จำนวน 57 เรื่อง โดยการคัดเลือกงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ทุกสถาบันที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ ซึ่งข้อมูลที่ได้ เป็นข้อมูล ณ เดือน ตุลาคม 2561

เกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัย

1. เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษา
2. เป็นงานวิจัยเชิงทดลองที่มีการศึกษาตัวแปรจิตสาธารณะ
3. เป็นงานวิจัยที่จะต้องมีการรายงานมีค่าสถิติที่จำเป็นและเพียงพอสำหรับการแปลค่าสถิติเหล่านั้นให้กลายเป็นค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) และต้องมีการระบุค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม หรือกลุ่มเปรียบเทียบ และระบุสถิติการทดสอบ ได้แก่ สถิติค่าที (t-test) หรือสถิติค่าเอฟ (F-test)

ขั้นตอนการคัดเลือกงานวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1. พิจารณาคัดเลือกงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ ของนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จากมหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ ซึ่งต้องเป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพ โดยใช้แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย

2. พิจารณาคัดเลือกงานวิจัย จากมหาวิทยาลัยที่มีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะที่พิมพ์เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2546-2561 และผ่านเกณฑ์การคัดเลือก ตามที่ต้องการ จากการคัดเลือกพบว่างานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มาจากภาคเหนือจำนวน 3 แห่ง ภาคกลางจำนวน 9 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 3 แห่ง ภาคตะวันออก 1 แห่ง ภาคตะวันตก 1 แห่ง และภาคใต้ 1 แห่ง รวม 18 สถาบัน สรุปลงงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ครั้งนี้ จำนวน 57 เรื่อง รายละเอียดปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 สรุปลงงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำแนกตามภูมิภาคและสถาบันที่ผลิตงานวิจัย

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย	จำนวนงานวิจัย (เรื่อง)
ภาคเหนือ	
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	4
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	1
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	2
ภาคกลาง	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	5
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	7
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	6
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	3
มหาวิทยาลัยศิลปากร	2
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี	2
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	2
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	2
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1

ตาราง 1 (ต่อ)

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย	จำนวนงานวิจัย (เรื่อง)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	6
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	8
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	1
ภาคตะวันออก	
มหาวิทยาลัยบูรพา	3
ภาคตะวันตก	
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	1
ภาคใต้	
มหาวิทยาลัยทักษิณ	1
รวม	57

จากตาราง 1 แสดงว่า งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่สังกัดมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 8 เรื่อง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 7 เรื่อง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 6 เรื่อง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 5 เรื่อง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 4 เรื่อง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และมหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 3 เรื่อง ส่วนมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จำนวนสถาบันละ 2 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี และมหาวิทยาลัยทักษิณ จำนวน 1 เรื่อง ตามลำดับ

ลำดับต่อไปนำเสนอขั้นตอนการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดปัญหาวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อวิเคราะห์ลักษณะและความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์อภิमान สรุปลักษณะที่เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย กำหนดนิยามปฏิบัติการ และสร้างเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย และแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย รายละเอียดในการสร้างเครื่องมือการวิจัยศึกษาได้จากหัวข้อ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูล เฉพาะงานวิจัยเชิงปริมาณ ในส่วนที่เป็นการทดลอง รอบที่ 1 อ่านงานวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบลักษณะการพิมพ์ เนื้อหาวิธีดำเนินการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐาน รอบที่ 2 อ่านงานวิจัยอย่างละเอียด ทำการบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยโดยใช้แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย ตรวจสอบความครบถ้วนการบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย จากแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย และประเมินคุณภาพงานวิจัยจากแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและทำการทดสอบค่าความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพล ก่อนการวิเคราะห์ทำการตรวจสอบความครบถ้วนของแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยให้สมบูรณ์ เนื่องจากงานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์อภิमानครั้งนี้มีเฉพาะงานวิจัยที่มีการทดสอบสมมุติฐานค่าดัชนีมาตรฐานก็มีเฉพาะค่าขนาดอิทธิพล ค่าขนาดอิทธิพลหาจากสูตรของ Glass เมื่อพิจารณาจากแบบแผนการทดลองมีเพียง 2 กรณี กรณีที่ 1 งานวิจัยรายงานค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมและงานวิจัยรายงานค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนวัดครั้งแรก (Pretest) และคะแนนวัดครั้งหลัง (Posttest) สูตรที่ใช้หาค่าขนาดอิทธิพลจึงมีด้วยกัน 2 สูตรตามรูปการทดลองรายละเอียดของสูตรที่ใช้หาค่าขนาดอิทธิพลอยู่ในหัวข้อการวิเคราะห์ข้อมูล กรณีที่ 2 งานวิจัยไม่รายงานค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แต่รายงานค่าสถิติ t และจำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จึงใช้สูตรการหาค่าขนาดอิทธิพลแบบ t รายละเอียดของสูตรที่ใช้หาค่าขนาดอิทธิพลอยู่ในหัวข้อการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อทราบสูตรการหาค่าขนาดอิทธิพลตามแบบแผนการวิจัยแต่ละแบบก็นำไปสู่การหาค่าขนาดอิทธิพลซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ หาค่าขนาดอิทธิพลระดับเลื่องงานวิจัยและระดับชุดการทดสอบสมมุติฐานการวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานของค่าขนาดอิทธิพลทั้งระดับเลื่องงานวิจัยและระดับชุดการทดสอบ สมมุติฐานแล้วทำการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย และถ้าพบว่าตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยตัวแปรใดทำให้ค่าขนาดอิทธิพลมีความแตกต่างกัน ก็ทำการทดสอบรายคู่เพื่อดูว่าความแตกต่างเกิดมาจากตัวแปรคู่ใดบ้าง

ขั้นตอนที่ 5 แปลผลและสรุปผล แปลตามข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ และสรุปผลการ วิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ สรุปเกี่ยวกับตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ทำให้ค่าขนาด อิทธิพลแตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย และ แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย

การสร้างและการหาคุณภาพของแบบบันทึกคุณลักษณะการวิจัย

1. ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่ใช้เทคนิควิธีสังเคราะห์งานวิจัยที่ใช้เทคนิควิธี วิเคราะห์ห่อภิมาณ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดข้อคำถามในแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย ผู้วิจัยคัดเลือกตัวแปรโดยแบ่งตามประเภทคุณลักษณะงานวิจัย ออกเป็น 3 ด้าน

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย

1.1.1 ชื่อผู้วิจัย

1.1.2 ชื่อเรื่อง

1.1.3 สถาบันที่ทำวิจัย

1.1.4 สาขาวิชา

1.1.5 ปีที่พิมพ์เผยแพร่

1.1.6 ประเภทงานวิจัย

1.2 ข้อมูลด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย

1.2.1 การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ

1.2.2 แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการส่งเสริมจิตสาธารณะ

1.3 ข้อมูลด้านระเบียบวิธีวิจัยของงานวิจัย

1.3.1 แหล่งข้อมูลงานวิจัย

1.3.2 การกำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง

1.3.3 ลักษณะการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

1.3.4 ระดับชั้นของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง

1.3.5 การตั้งสมมติฐานของการวิจัย

1.3.6 แบบแผนการวิจัย

1.3.7 จำนวนประชากร/กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.3.8 จำนวนตัวแปรในงานวิจัย

1.3.9 ประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.10 สถิติพื้นฐาน

1.3.11 สถิติทดสอบสมมติฐาน

2. สร้างแบบบันทึกคุณลักษณะจากนั้นนำแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยไปทดลองใช้บันทึกข้อมูลจากงานวิจัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 เรื่อง เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษา และความครอบคลุมในการเก็บข้อมูลตัวแปรคุณลักษณะของงานวิจัยก่อนจะนำมาปรับปรุงให้มีความชัดเจนและครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษามากขึ้น

3. นำแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและครอบคลุมของตัวแปรด้านคุณลักษณะงานวิจัย แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

4. นำเสนอแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยที่ปรับแก้ไขแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านตรวจสอบคุณภาพ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะอีกครั้งจนพบผลการตรวจสอบว่าแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยมีความชัดเจน ครอบคลุมประเด็น แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง

5. ดำเนินการบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยจำนวน 5 เรื่อง จากนั้นทิ้งไว้ 2 สัปดาห์ แล้วทำการบันทึกซ้ำ (test-retest) ด้วยตัวผู้วิจัยเอง เพื่อตรวจสอบความเที่ยงของแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยก่อนดำเนินการเก็บข้อมูลจริงมาหาความสัมพันธ์ โดยใช้สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson correlation) ซึ่งจากการประเมินงานวิจัยจำนวน 5 เล่ม ผลการตรวจสอบ พบว่าคะแนนการประเมินงานวิจัยจำนวน 5 เล่ม ทั้งสองครั้งมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

การสร้างและการหาคุณภาพของแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย

มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพงานวิจัย รายงานการวิจัยที่เกี่ยวกับการวิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ และรายงานการวิจัยที่ใช้วิธีการวิเคราะห์ถ้อยคำ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดหัวข้อในการประเมินงานวิจัย

2. ศึกษาและประยุกต์แบบประเมินคุณภาพงานวิจัยจากแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย ของ วิยญา อิมยวน (2547) เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดหัวข้อที่จำเป็นในการนำมาประเมินคุณภาพงานวิจัย ประกอบไปด้วยหัวข้อดังนี้

2.1 ด้านความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย

2.2 ด้านเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 ด้านการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.4 ด้านวิธีดำเนินการวิจัย

2.5 ด้านการนำเสนอผลงานวิจัย

2.6 ด้านประโยชน์ของงานวิจัย

3. ดำเนินการสร้างแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยตามกรอบที่กำหนดไว้

จากนั้นนำแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยไปทดลองใช้ประเมินงานวิจัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 5 เรื่อง ทำการปรับปรุงจากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความชัดเจนของภาษาและความครอบคลุมประเด็นที่จะประเมินรวมทั้งเกณฑ์ที่กำหนดก่อนนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ชุดเดียวกับผู้ทรงคุณวุฒิแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย ตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเนื้อหาแต่ละข้อว่ามีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดและนิยามปฏิบัติการหรือไม่ เช่นเดียวกับการหาคุณภาพของแบบบันทึกคุณลักษณะการวิจัย จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะอีกครั้ง

5. นำแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุงแล้วมาทดลองฝึกประเมินกับผู้ประเมิน 2 ท่าน ซึ่งคุณสมบัติของผู้ประเมินทั้ง 2 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เนื่องจากต้องการให้ผู้ประเมินไม่ต่างกันมากนักในด้านความรู้และประสบการณ์ในเรื่องการประเมินงานวิจัย เพื่อป้องกันตัวแปรแทรกซ้อนอันอาจเกิดขึ้นจากการตรวจสอบหาค่าความสอดคล้องในการประเมินคุณภาพงานวิจัย (inter rater reliability) รวมจำนวนผู้ประเมิน 3 ท่าน ซึ่งรวมทั้งตัวผู้วิจัยเองด้วย ในการตรวจสอบนั้นจะประเมินงานวิจัยจำนวน 3 เล่ม โดยสูตรในการคำนวณค่าความสอดคล้องในการประเมินคุณภาพงานวิจัยและเกณฑ์ในการแปลผลค่าความสอดคล้องในการประเมิน (Copper and Hedges, 1994) เป็นดังนี้

สูตรในการคำนวณค่าความสอดคล้องในการประเมิน

$$\text{ค่าความสอดคล้องในการประเมิน} = \frac{\text{จำนวนข้อในการประเมินคุณภาพงานวิจัยที่สอดคล้องกัน}}{\text{จำนวนข้อของการประเมินคุณภาพงานวิจัยทั้งหมด}}$$

(Agreement rate : AR)

เกณฑ์ในการแปลผลค่าความสอดคล้องในการประเมิน

AR มีค่าน้อยกว่า 0.40	หมายถึง	ความสอดคล้องในการประเมิน คุณภาพงานวิจัยไม่สอดคล้องกัน
AR มีค่าอยู่ระหว่าง 0.40 ถึง 0.59	หมายถึง	ความสอดคล้องในการประเมิน คุณภาพงานวิจัยสอดคล้องกัน ปานกลาง
AR มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 0.74	หมายถึง	ความสอดคล้องในการประเมิน คุณภาพงานวิจัยสอดคล้องกันดี
AR มีค่าอยู่ระหว่าง 0.40 ถึง 0.59	หมายถึง	ความสอดคล้องในการประเมิน คุณภาพงานวิจัยสอดคล้องกัน ดีมาก

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องในการประเมินคุณภาพงานวิจัยระหว่างผู้ประเมิน 3 ท่าน เป็นดังนี้

การประเมินงานวิจัยเล่มที่ 1 มีประเด็นที่ประเมินได้สอดคล้องกัน 27 ข้อ
จาก 30 ข้อ คิดค่าความสอดคล้องในการประเมินได้ 0.9 คิดเป็นร้อยละ 90 แปลได้ว่า
ค่าความสอดคล้องในการประเมินนั้นสอดคล้องกันดีมาก

การประเมินงานวิจัยเล่มที่ 2 มีประเด็นที่ประเมินได้สอดคล้องกัน 30 ข้อ
จาก 30 ข้อ คิดค่าความสอดคล้องในการประเมินได้ 1 คิดเป็นร้อยละ 100 แปลได้ว่า
ค่าความสอดคล้องในการประเมินนั้น สอดคล้องกันดีมาก

การประเมินงานวิจัยเล่มที่ 3 มีประเด็นที่ประเมินได้สอดคล้องกัน 28 ข้อจาก 30 ข้อ
คิดค่าความสอดคล้องในการประเมินได้ 0.933 คิดเป็นร้อยละ 93.3 แปลได้ว่าค่าความสอดคล้องใน
การประเมินนั้นสอดคล้องกันดีมาก รายละเอียดปรากฏดังตาราง 2

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 2 ผลค่าความสอดคล้องในการประเมินคุณภาพงานวิจัย

ข้อที่	ประเมินงานวิจัย				ประเมินงานวิจัย				ประเมินงานวิจัย			
	เล่มที่ 1			* จำนวนข้อที่สอดคล้องในการ ประเมินงานวิจัยเล่มที่ 1	เล่มที่ 2			* จำนวนข้อที่สอดคล้องในการ ประเมินงานวิจัยเล่มที่ 2	เล่มที่ 3			* จำนวนข้อที่สอดคล้องในการ ประเมินงานวิจัยเล่มที่ 3
ผลจากผู้ประเมินคนที่ 1	ผลจากผู้ประเมินคนที่ 2	ผลจากผู้ประเมินคนที่ 3	ผลจากผู้ประเมินคนที่ 1		ผลจากผู้ประเมินคนที่ 2	ผลจากผู้ประเมินคนที่ 3	ผลจากผู้ประเมินคนที่ 1		ผลจากผู้ประเมินคนที่ 2	ผลจากผู้ประเมินคนที่ 3		
1	4	2	4	สอดคล้อง	4	4	4	สอดคล้อง	4	4	4	สอดคล้อง
2	4	2	2	สอดคล้อง	4	4	4	สอดคล้อง	3	4	2	ไม่สอดคล้อง
3	2	2	2	สอดคล้อง	3	2	3	สอดคล้อง	4	3	3	สอดคล้อง
4	4	3	1	ไม่สอดคล้อง	3	4	3	สอดคล้อง	3	3	2	สอดคล้อง
5	3	3	2	สอดคล้อง	2	2	1	สอดคล้อง	3	3	3	สอดคล้อง
6	2	2	3	สอดคล้อง	3	3	3	สอดคล้อง	2	2	3	สอดคล้อง
7	3	3	2	สอดคล้อง	2	3	3	สอดคล้อง	2	4	2	สอดคล้อง
8	3	3	3	สอดคล้อง	3	3	3	สอดคล้อง	3	3	3	สอดคล้อง
9	1	1	1	สอดคล้อง	4	4	2	สอดคล้อง	2	1	1	สอดคล้อง
10	1	1	1	สอดคล้อง	1	1	1	สอดคล้อง	2	1	1	สอดคล้อง
11	1	2	2	สอดคล้อง	4	4	4	สอดคล้อง	4	4	1	สอดคล้อง
12	2	3	2	สอดคล้อง	1	1	2	สอดคล้อง	4	4	4	สอดคล้อง
13	4	4	4	สอดคล้อง	3	3	3	สอดคล้อง	3	4	4	สอดคล้อง
14	0	4	3	ไม่สอดคล้อง	2	2	2	สอดคล้อง	4	4	4	สอดคล้อง
15	4	4	4	สอดคล้อง	4	4	4	สอดคล้อง	4	4	3	สอดคล้อง
16	4	4	4	สอดคล้อง	4	3	4	สอดคล้อง	4	4	3	สอดคล้อง
17	4	4	4	สอดคล้อง	3	3	3	สอดคล้อง	4	4	4	สอดคล้อง
18	2	4	2	สอดคล้อง	2	2	2	สอดคล้อง	2	4	2	สอดคล้อง
19	4	4	4	สอดคล้อง	4	4	4	สอดคล้อง	4	3	4	สอดคล้อง
20	4	4	4	สอดคล้อง	4	4	4	สอดคล้อง	4	4	1	สอดคล้อง
21	4	4	1	สอดคล้อง	4	4	4	สอดคล้อง	4	3	4	สอดคล้อง
22	4	4	3	สอดคล้อง	4	4	4	สอดคล้อง	2	3	4	ไม่สอดคล้อง
23	3	4	2	ไม่สอดคล้อง	3	3	3	สอดคล้อง	3	2	3	สอดคล้อง

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อที่	ประเมินงานวิจัย เล่มที่ 1				ประเมินงานวิจัย เล่มที่ 2	ประเมินงานวิจัย เล่มที่ 3						
	ผลจากผู้ประเมินคนที่ 1	ผลจากผู้ประเมินคนที่ 2	ผลจากผู้ประเมินคนที่ 3	* จำนวนข้อที่สอดคล้องในการ ประเมินงานวิจัยเล่มที่ 1		ผลจากผู้ประเมินคนที่ 1	ผลจากผู้ประเมินคนที่ 2	ผลจากผู้ประเมินคนที่ 3	* จำนวนข้อที่สอดคล้องในการ ประเมินงานวิจัยเล่มที่ 2	ผลจากผู้ประเมินคนที่ 1	ผลจากผู้ประเมินคนที่ 2	ผลจากผู้ประเมินคนที่ 3
24	4	4	2	สอดคล้อง	4	4	4	สอดคล้อง	4	4	2	สอดคล้อง
25	4	4	4	สอดคล้อง	3	3	3	สอดคล้อง	4	3	4	สอดคล้อง
26	4	3	3	สอดคล้อง	4	4	4	สอดคล้อง	4	4	4	สอดคล้อง
27	4	4	4	สอดคล้อง	4	3	3	สอดคล้อง	4	4	4	สอดคล้อง
28	2	4	2	สอดคล้อง	2	2	2	สอดคล้อง	3	3	2	สอดคล้อง
29	1	3	1	สอดคล้อง	1	1	1	สอดคล้อง	1	1	1	สอดคล้อง
30	2	4	2	สอดคล้อง	2	2	2	สอดคล้อง	2	2	2	สอดคล้อง
รวม(ข้อ)	30	30	30		30	30	30	30	30	30	30	28
ค่าความ สอดคล้อง	$27/30 = 0.9$				$30/30 = 1$				$28/30 = 0.933$			

*ผู้วิจัยกำหนดว่า ในการประเมินคุณภาพงานวิจัยแต่ละข้อนั้น หาก 2 ใน 3 ท่านมีความคิดเห็นในการประเมินสอดคล้องกัน จะถือว่าผู้ประเมินทั้งหมดมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

จากผลการประเมินออกมาสอดคล้องตรงกันทั้ง 3 คน สรุปได้ว่า แบบประเมินคุณภาพงานวิจัยและเกณฑ์การประเมินที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาครั้งนี้มีคุณภาพ ซึ่งดูได้จากค่าความสอดคล้องในการประเมินคุณภาพงานวิจัยนั้นสอดคล้องดีมาก จากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยไปใช้งานจริง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ประเมินงานวิจัยทุกเล่มด้วยตนเองทั้งหมด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิต
สาธารณะโดยใช้ระยะเวลาตั้งแต่เดือน เมษายน 2562-ตุลาคม 2562 โดยดำเนินการเก็บรวบรวม
ข้อมูล ดังนี้

1. สํารวจรายชื่องานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ
จากฐานข้อมูล Thailis ซึ่งเป็นฐานข้อมูล ที่จัดเก็บเอกสารฉบับเต็มในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Digital
Collection) โดยใช้คำสำคัญ “จิตสาธารณะ” และดาวโหลดไฟล์เอกสารงานวิจัยเก็บบันทึกไว้
2. อ่านงานวิจัยในเบื้องต้น 1 รอบ เพื่อตรวจสอบเนื้อหาภายในตัวเล่มงานวิจัยนั้นว่า
มีคุณสมบัติเข้าเกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัยที่ผู้วิจัยกำหนดไว้หรือไม่ และมีเนื้อหาครบถ้วน
เพียงพอที่จะนำมาสังเคราะห์งานวิจัยได้
3. อ่านงานวิจัยโดยละเอียด เพื่อประเมินคุณภาพงานวิจัยตามแบบประเมินคุณภาพ
งานวิจัย
4. อ่านงานวิจัยโดยละเอียด และบันทึกข้อมูลจากงานวิจัยลงในแบบบันทึกคุณลักษณะ
งานวิจัย
5. เตรียมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ โดยทำการลงรหัสตัวแปรโดยใช้โปรแกรม SPSS

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ
โดยใช้สถิติบรรยาย คำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย
2. นำค่าสถิติมาคำนวณค่าขนาดอิทธิพลตามวิธีของ Glass
3. เปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ
โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

พูน ปณ ทิโต ชีเว

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดังนี้

1.1 ร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย \bar{X} (Arithmetic Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติในการหาค่าขนาดอิทธิพล

2.1 ค่าขนาดอิทธิพล ซึ่งสูตรในการประมาณค่ามี ดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

2.1.1 งานวิจัยที่ทราบค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

คำนวณค่าขนาดอิทธิพลตามสูตรต่อไปนี้

$$d = \frac{(\bar{Y}_E - \bar{Y}_C)}{S_c}$$

เมื่อ d แทน ขนาดอิทธิพล

\bar{Y}_E แทน ค่าเฉลี่ยตัวแปรกลุ่มทดลอง

\bar{Y}_c แทน ค่าเฉลี่ยตัวแปรกลุ่มควบคุม

S_c แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุม

2.1.2 งานวิจัยที่ทราบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนวัดครั้งแรก (Pretest) และคะแนนวัดครั้งหลัง (Posttest) คำนวณค่าขนาดอิทธิพลตามสูตรต่อไปนี้

$$d = \frac{(\bar{Y}_{\text{post}} - \bar{Y}_{\text{pre}})}{S_{\text{pooled}}}$$

เมื่อ d แทน ขนาดอิทธิพล

\bar{Y}_{post} แทน ค่าเฉลี่ยตัวแปรกลุ่มทดลอง

\bar{Y}_{pre} แทน ค่าเฉลี่ยตัวแปรกลุ่มควบคุม

S_{pooled} แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุม

2.1.3 งานวิจัยที่ทราบเฉพาะค่าสถิติ t ในการทดสอบประมาณค่าขนาดอิทธิพล โดยการคำนวณจากสูตร

$$d = t \sqrt{\frac{1}{n_E} + \frac{1}{n_C}}$$

เมื่อ d แทน ขนาดอิทธิพล

n_E แทน ค่าเฉลี่ยตัวแปรกลุ่มทดลอง

n_C แทน ค่าเฉลี่ยตัวแปรกลุ่มควบคุม

t แทน ค่าสถิติจากการทดสอบสมมติฐาน

พหุบัณฑิตวิทยาลัย

2.2 หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของขนาดอิทธิพล โดยใช้สูตรดังนี้
(อุทุมพร จามรมาน, 2527)

$$S_d = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^k n_i (d_i - \bar{d})^2}{\sum_{i=1}^k n_i}}$$

เมื่อ S_d แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของขนาดอิทธิพล
 d_i แทน ค่าขนาดอิทธิพล
 \bar{d} แทน ค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพล
 n_i แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างของขนาดอิทธิพล

2.3 ค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพล หาค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพลจากงานวิจัย
โดยใช้สูตร ดังนี้ (อุทุมพร จามรมาน, 2527)

$$\bar{d} = \frac{\sum_{i=1}^k n_i d_i}{\sum_{i=1}^k n_i}$$

เมื่อ \bar{d} แทน ค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพล
 d_i แทน ค่าขนาดอิทธิพล
 n_i แทน จำนวนงานวิจัย

พหุ ประถมศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงทดลอง เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ห่อภิมาณตามแนวทางของ Glass ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยแยกนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 วิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ โดยใช้สถิติบรรยาย คำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย

ตอนที่ 2 นำค่าสถิติมาคำนวณค่าขนาดอิทธิพลตามวิธีของ Glass

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ANOVA

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกและการสื่อสารความหมายที่ชัดเจนมากขึ้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้อักษรย่อและสัญลักษณ์ต่างๆเพื่อใช้แทนค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

N	แทน	จำนวนวิจัย
d	แทน	ค่าขนาดอิทธิพล
\bar{d}	แทน	ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล
S_d	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของขนาดอิทธิพล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเอง ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยโดยใช้การสืบค้นข้อมูลงานวิจัยฉบับเต็มทางฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และเก็บรวบรวมตามมหาวิทยาลัยที่เป็นต้นสังกัดของงานวิจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้งานวิจัยที่มีคุณสมบัติตามจำนวน 57 เรื่อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ โดยใช้สถิติบรรยาย คำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย

ข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านข้อมูลพื้นฐานงานวิจัยมีจำนวน
ตัวแปร 4 ตัวแปร ข้อมูลด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัยมีจำนวนตัวแปร 2 ตัวแปร และข้อมูลด้าน
ระเบียบวิธีวิจัยของงานวิจัยมีจำนวนตัวแปร 14 ตัวแปร มีค่าความถี่ และร้อยละ ดังนี้

ตาราง 3 ความถี่ และร้อยละเกี่ยวกับคุณลักษณะของงานวิจัย

ตัวแปร	รายการ	จำนวน (N = 57)	ร้อยละ
สถาบัน	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	4	7.02
	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	1	1.75
	มหาวิทยาลัยลำปาง	2	3.51
	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	5	8.77
	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	7	12.29
	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	6	10.53
	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช	3	5.26
	มหาวิทยาลัยศิลปากร	2	3.51
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี	2	3.51
	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	2	3.51
	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	2	3.51
	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา	1	1.75
	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	6	10.53
	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	8	14.04
	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	1	1.75
	มหาวิทยาลัยบูรพา	3	5.26
	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	1	1.75
	มหาวิทยาลัยทักษิณ	1	1.75

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปร	รายการ	จำนวน (N = 57)	ร้อยละ
สาขา	จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว	17	29.82
	วิทยาศาสตร์ศึกษา	1	1.75
	หลักสูตรและการสอน	9	15.79
	การสอนสังคมศึกษา	1	1.75
	เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา	4	7.02
	อุดมศึกษา	1	1.75
	การศึกษาปฐมวัย	3	5.26
สาขา	การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์	4	7.02
	การวิจัยและสถิติทางการศึกษา	1	1.75
	พลศึกษา	1	1.75
	การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา	3	5.26
	การสอนภาษาไทย	1	1.75
	การจัดการการศึกษาและการเรียนรู้	1	1.75
	บริหารการศึกษา	1	1.75
	นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้	2	3.51
	วิจัยและประเมินผลการศึกษา	7	12.29
ปีที่พิมพ์	2547	3	5.26
	2549	1	1.75
	2550	2	3.51
	2551	1	1.75
	2552	2	3.51
	2553	5	8.77
	2554	6	10.53
	2555	9	15.79
	2556	5	8.77
	2557	11	19.30

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปร	รายการ	จำนวน (N = 57)	ร้อยละ
	2558	9	15.79
	2559	2	3.51
	2560	1	1.75
ประเภทงานวิจัย	ปริญญาโทหรือวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโท	48	88.89
	ปริญญาโทหรือวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาเอก	9	15.79
การจัดการเรียนรู้	ใช้ภาพยนตร์และสื่อวีดิทัศน์	4	7.02
	ใช้กิจกรรมในการพัฒนา	35	61.40
	ใช้โปรแกรมในการพัฒนา	14	24.56
	ใช้ตัวแบบ หรือกรณีศึกษา	2	3.51
	ใช้สถานการณ์จำลอง	2	3.51
แนวคิด ทฤษฎี	แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์	2	3.51
	แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม	4	7.02
	แนวคิดทางพระพุทธศาสนา	3	5.26
	แนวคิดการบำบัดแบบเผชิญความจริง		
	โดยวิลเลียม กลาสเซอร์	1	1.75
	แนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา	6	10.53
	แนวคิด 5 จิตเพื่ออนาคต	2	3.51
	แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมนิยม	3	5.26
	ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ แบนดูรา	14	24.56
	ทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าของ เรเนท เจริ้มเมส	2	3.51
	ทฤษฎีพัฒนาการทักษะทางสังคมของ อิริคสัน	2	3.51

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปร	รายการ	จำนวน (N = 57)	ร้อยละ
แนวคิด ทฤษฎี	ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg	1	1.75
	กระบวนการทางปัญญาตามแนวการฝึกทักษะแก้ปัญหาของเดอชริลลาและโกลด์ไฟด์	4	7.02
	แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4	7.02
	แนวคิดด้านการพัฒนาจิตพิสัยของ bloom	1	1.75
	แนวคิดจิตสาธารณสุขของ Gardner	2	3.51
	แนวคิดทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์	1	1.75
	ไม่ระบุ	5	8.77
	แหล่งข้อมูล	ประชากร	6
กลุ่มตัวอย่าง		51	89.47
การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง	กำหนดเอง	34	59.65
	คำนวณจากสูตรหรือจากตารางสำเร็จ	1	1.75
	ไม่ระบุ	22	38.60
ลักษณะการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	สุ่มอย่างง่าย	17	29.82
	สุ่มแบบแบ่งชั้น	3	5.26
	สุ่มแบบแบ่งกลุ่ม	9	15.79
	สุ่มแบบหลายขั้นตอน	2	3.51
	เลือกแบบเจาะจง	21	36.85
	เลือกแบบอาสาสมัคร	5	8.77

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปร	รายการ	จำนวน (N = 57)	ร้อยละ
ระดับชั้นของประชากร หรือกลุ่มตัวอย่าง	ก่อนประถมศึกษา	6	10.53
	ประถมศึกษา	19	33.33
	มัธยมศึกษา	23	40.35
	อุดมศึกษา	9	15.79
การตั้งสมมติฐาน	มีทิศทาง	35	61.40
	ไม่มีทิศทาง	4	7.02
	ไม่มีการตั้งสมมติฐาน	18	31.58
แบบแผนการทดลอง	Randomized Control Group Pretest – Posttest Design	11	19.30
	Randomized Control Group Posttest Only Design	1	1.75
	Randomized One Group Pretest – Posttest Design	20	35.09
	Non Randomized Pretest – Posttest Design	17	29.82
	Factorial Design	5	8.77
	ไม่ระบุ	2	3.51
	จำนวนกลุ่มประชากร/ กลุ่มตัวอย่าง	1	38
2		14	24.56
3		1	1.75
4		3	5.26
6		1	1.75
จำนวนตัวอย่างของกลุ่ม ทดลอง		0-10 คน	4
	11 – 20 คน	14	24.56
	21 – 30 คน	19	33.33
	31 – 40 คน	7	12.29
	41 – 50 คน	12	21.05
	51-60 คน	1	1.75

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปร	รายการ	จำนวน (N = 57)	ร้อยละ
จำนวนตัวอย่างของ กลุ่มควบคุม	0-10 คน	34	59.65
	11 – 20 คน	16	28.07
	21 – 30 คน	4	7.02
	31 – 40 คน	2	3.51
	51-60 คน	1	1.75
จำนวนตัวแปรอิสระ	1	53	92.98
	2	4	7.02
จำนวนตัวแปรตาม	1	45	78.95
	2	9	15.79
	3	3	5.26
เครื่องมือที่ใช้เก็บ ข้อมูล	แบบสังเกต	2	3.51
	แบบสอบถาม	13	22.81
	แบบสัมภาษณ์	3	5.31
	แบบทดสอบ	11	19.29
	แบบสำรวจ	1	1.75
	แบบวัด	40	70.17
	แบบบันทึก	10	17.54
	แบบประเมิน	10	17.54
	แบบแสดงความคิดเห็น	2	3.51
	แบบสะท้อนความคิด	2	3.51
สถิติพื้นฐานที่ใช้ใน การวิจัย	ไม่ระบุ	2	3.51
	ร้อยละ, X , S.D.	16	28.07
	X , S.D.	39	68.42

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปร	รายการ	จำนวน (N = 57)	ร้อยละ
สถิติทดสอบสมมติฐาน	t - test	43	75.44
	z - test	1	1.75
	One Way ANOVA	2	3.51
	ANCOVA	3	5.26
	MANOVA	1	1.75
	อื่นๆ	7	12.29

จากตาราง 3 พบว่า สถาบันที่ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะมากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม คิดเป็นร้อยละ 14.04 รองลงมาคือมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คิดเป็นร้อยละ 12.29 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น คิดเป็นร้อยละ 10.53 ตามลำดับ สาขาวิชาที่ทำการวิจัยมากที่สุดคือสาขาจิตวิทยาและการแนะแนว คิดเป็นร้อยละ 29.82 รองลงมาคือสาขาหลักสูตรและการสอน คิดเป็นร้อยละ 15.79 ปีที่พิมพ์เผยแพร่งานวิจัยที่มากที่สุดคือ ปี พ.ศ.2557 คิดเป็นร้อยละ 19.30 รองลงมาคือปี พ.ศ. 2555 และ พ.ศ.2558 คิดเป็นร้อยละ 15.79 ตามลำดับ ประเภทงานวิจัยเป็นปริญญาโทหรือวิทยานิพนธ์ทุกเล่ม

การจัดการเรียนรู้ใช้กิจกรรมในการพัฒนามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 61.40 รองลงมาคือใช้โปรแกรมในการพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 24.56 มีการใช้แนวคิดทฤษฎีในงานวิจัยมากที่สุดคือ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา คิดเป็นร้อยละ 24.56 รองลงมาคือแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา คิดเป็นร้อยละ 10.53

แหล่งข้อมูลที่ใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย มาจากกลุ่มตัวอย่างมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 89.47 และมาจากกลุ่มประชากร คิดเป็นร้อยละ 10.53 ตามลำดับ ลักษณะการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้มากที่สุดคือการเลือกแบบเจาะจง คิดเป็นร้อยละ 36.84 รองลงมาคือการสุ่มอย่างง่าย คิดเป็นร้อยละ 29.82 และการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 15.79 ตามลำดับ ระดับชั้นของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างการที่มากที่สุดระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 40.35 รองลงมาคือระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.33 และระดับอุดมศึกษาร้อยละ 15.79 ตามลำดับ การตั้งสมมติฐานของการวิจัยเป็นแบบมีทิศทางมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 61.40 แบบแผนการทดลองที่ใช้มากที่สุดคือ Randomized One Group Pretest-Posttest Design คิดเป็นร้อยละ 35.09 รองลงมาคือ Non Randomized Pretest-Posttest Design คิดเป็นร้อยละ 29.82 จำนวนกลุ่มประชากร/

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้มากที่สุดคือ 1 กลุ่มประชากร หรือ 1 กลุ่มตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 66.67 จำนวนตัวอย่างของกลุ่มทดลองที่ใช้มากที่สุด คือช่วง 21-30 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาคือช่วง 11-20 คน คิดเป็นร้อยละ 24.56 จำนวนตัวอย่างของกลุ่มควบคุมมากที่สุดคือช่วง 0-10 คน คิดเป็นร้อยละ 59.65 รองลงมาคือช่วง 11-20 คน คิดเป็นร้อยละ 28.07 จำนวนตัวแปรอิสระที่มากที่สุดคือ จำนวนตัวแปร 1 ตัว คิดเป็นร้อยละ 92.98 และจำนวนตัวแปรตามที่สุดคือ จำนวน 1 ตัวแปร คิดเป็นร้อยละ 78.95 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมากที่สุดคือ แบบวัดคิดเป็นร้อยละ 70.17 รองลงมาคือ แบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 22.81 และแบบทดสอบ คิดเป็นร้อยละ 19.21 ตามลำดับ ส่วนสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัยที่ใช้มากที่สุดคือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 68.42 และสถิติทดสอบสมมติฐานที่ใช้มากที่สุดคือ t-test คิดเป็นร้อยละ 75.44

ตอนที่ 2 ผลการคำนวณค่าขนาดอิทธิพลตามวิธีของ Glass ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์

ที่	ค่าขนาดอิทธิพล
1	1.00
2	1.32
3	10.22
4	4.87
5	-0.98
6	0.78
7	3.94
8	0.70
9	6.78
10	1.20
11	3.48
12	0.09
13	1.88

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	ค่าขนาดอิทธิพล
14	3.93
15	0.51
16	7.12
17	0.55
18	0.92
19	2.71
20	1.82
21	1.01
22	1.28
23	1.60
24	3.27
25	1.58
26	3.46
27	0.32
28	3.51
29	2.47
30	1.52
31	1.79
32	0.50
33	3.56
34	2.61
35	7.07
36	6.70
37	3.03
38	0.50
39	1.02

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	ค่าขนาดอิทธิพล
40	1.96
41	0.09
42	1.61
43	12.64
44	1.76
45	1.36
46	2.16
47	3.13
48	0.93
49	1.04
50	1.87
51	0.55
52	1.89
53	1.74
54	4.58
55	1.88
56	9.16
57	9.28

จากตาราง 4 พบว่า งานวิจัย 57 เรื่องที่ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนนักศึกษา มีงานวิจัยของกิริติวิทย์ สุวรรณธรรมา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนจิตสาธารณะตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา และทฤษฎีปัญญาสังคม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีค่าขนาดอิทธิพลมากที่สุด คือ 12.64 รองลงมาคืองานวิจัยของสุพจน์เปลี่ยวสงัด เรื่อง ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีขนาดอิทธิพล 9.28 และมีงานวิจัย 1 เรื่อง คือ การพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมสร้างความเข้าใจและความสำนึกด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านวินัย และด้านมีจิตสาธารณะ ด้วยนิทานพื้นบ้านอุตรดิตถ์ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วย

ตนเอง ของ เอนก กาญจนโกมล ที่มีค่าขนาดอิทธิพลเป็นลบ นั้นแสดงว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง มีค่าต่ำกว่ากลุ่มควบคุม

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนนี้จะเป็นการเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ANOVA รายละเอียดดังตารางที่ 5 และ 6

ตาราง 5 เปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ

ค่าขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ				
ใช้ภาพยนตร์และ สื่อวีดิทัศน์	ใช้กิจกรรมใน การพัฒนา	ใช้โปรแกรมใน การพัฒนา	ใช้ตัวแบบหรือ กรณีศึกษา	ใช้สถานการณ์ จำลอง
1.00	1.32	1.20	3.93	0.55
0.92	10.22	0.51	1.79	1.60
2.71	4.87	7.12		
3.03	-0.98	1.82		
	0.78	1.01		
	3.94	1.28		
	0.70	3.27		
	6.78	0.50		
	3.48	1.02		
	0.09	1.61		
	1.88	12.64		
	1.58	1.76		
	3.46	1.36		
	0.32	2.16		
	3.51			

ตาราง 5 (ต่อ)

ค่าขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ					
ใช้ภาพยนตร์และ สื่อวีดิทัศน์	ใช้กิจกรรมใน การพัฒนา	ใช้โปรแกรมใน การพัฒนา	ใช้ตัวแบบหรือ กรณีศึกษา	ใช้สถานการณ์ จำลอง	
	2.47				
	1.52				
	0.50				
	3.56				
	2.61				
	7.07				
	6.70				
	1.96				
	0.09				
	3.13				
	0.93				
	1.04				
	1.87				
	0.55				
	1.89				
	1.74				
	4.58				
	1.88				
	9.16				
	9.28				
รวม	7.66	104.48	37.26	5.72	2.15
ค่าเฉลี่ย	1.92	2.99	2.66	2.86	1.08

จากตาราง 5 พบว่า ค่าขนาดอิทธิพลเฉลี่ยของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมในการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงที่สุด 2.99 รองลงมาเป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ตัวแบบหรือ

กรณีศึกษา มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล 2.86 รองลงมา คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรมในการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล 2.66 การจัดการเรียนรู้ใช้ภาพยนตร์และสื่อวีดิทัศน์ มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล 1.92 และการจัดการเรียนรู้ใช้สถานการณ์จำลอง มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล 1.08 ตามลำดับ นำค่าขนาดอิทธิพลจากวิธีการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 แบบ มาวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อตรวจสอบว่าการจัดการเรียนรู้อย่างกล่าวส่งผลต่อจิตสาธารณะแตกต่างกันหรือไม่ รายละเอียดดังตารางได้ผลดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	10.47	4	2.62	.326	.859
ภายในกลุ่ม	417.37	52	8.03		
รวม	427.83	56			

จากตาราง 6 พบว่าค่า P-value มากกว่า .05 ซึ่งแสดงว่าการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะทั้ง 5 แบบ คือ ใช้ภาพยนตร์และสื่อวีดิทัศน์ ใช้กิจกรรมในการพัฒนา ใช้โปรแกรมในการพัฒนา ใช้ตัวแบบหรือกรณีศึกษา และใช้สถานการณ์จำลอง ส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ โดยการวิเคราะห์อภิธาน ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับด้านรูปแบบการเรียนการสอน ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2561 มีความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียน นักศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบขนาดอิทธิพลของผลการวิจัย โดย
 - 2.1 เปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของผลการวิจัยแต่ละเล่ม
 - 2.2 เปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ

สรุปผล

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียน นักศึกษา จำนวน 57 เรื่อง พบว่าสถาบันที่ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะมากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สาขาวิชาที่ทำการวิจัยมากที่สุดคือ สาขาหลักสูตรและการสอน ปีที่พิมพ์เผยแพร่งานวิจัยที่มากที่สุดคือ ปี พ.ศ.2557 และประเภทงานวิจัยเป็นปริญยานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ทุกเล่ม เครื่องมือที่ใช้การจัดการเรียนรู้ใช้โปรแกรมพัฒนา หรือใช้รูปแบบการพัฒนา มากที่สุด มีการใช้แนวคิดทฤษฎีในงานวิจัยมากที่สุดคือ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา แหล่งข้อมูลที่ใช้ในเก็บข้อมูลในการวิจัย มาจากกลุ่มตัวอย่าง

มากที่สุด ลักษณะการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้มากที่สุดคือการเลือกแบบเจาะจง ระดับชั้นของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างการที่มากที่สุดระดับมัธยมศึกษา การตั้งสมมติฐานของการวิจัยเป็นแบบมีทิศทางมากที่สุด แบบแผนการทดลองที่ใช้มากที่สุดคือ Randomized One Group Pretest-Posttest Design จำนวนกลุ่มประชากร/กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้มากที่สุดคือ 1 กลุ่มประชากร หรือ 1 กลุ่มตัวอย่าง จำนวนตัวอย่างของกลุ่มทดลองที่ใช้มากที่สุด คือช่วง 20-30 คน จำนวนตัวอย่างของกลุ่มควบคุมมากที่สุดคือช่วง 0-10 คน จำนวนตัวแปรอิสระที่มากที่สุดคือ จำนวนตัวแปร 1 ตัว จำนวนตัวแปรตามมากที่สุดคือ จำนวน 1 ตัว เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมากที่สุดคือ แบบวัด ส่วนสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัยที่ใช้มากที่สุดคือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐานที่ใช้มากที่สุดคือ t-test

2. ผลการเปรียบเทียบขนาดอิทธิพลของงานวิจัยแต่ละเล่ม ที่ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนนักศึกษาพบว่างานวิจัยของกิริติวิทย์ สุวรรณธรรมา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนจิตสาธารณะตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา และทฤษฎีปัญญาสังคม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีค่าขนาดอิทธิพลมากที่สุด แสดงว่าการพัฒนารูปแบบการสอนจะส่งเสริมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนได้มากที่สุดของงานวิจัยที่นำมาศึกษา และมีงานวิจัย 1 เรื่อง คือ การพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมสร้างความเข้าใจและความสำนึกด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านวินัย และด้านมีจิตสาธารณะ ด้วยนิทานพื้นบ้านอุตรดิตถ์ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ของ เอนก กาญจนโกมล ที่มีค่าขนาดอิทธิพลเป็นลบ นั่นแสดงว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง มีค่าต่ำกว่ากลุ่มควบคุม

3. ผลการเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะพบว่าค่าขนาดอิทธิพลเฉลี่ยของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมในการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงที่สุด รองลงมาเป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ตัวแบบหรือกรณีศึกษา รองลงมาคือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรมในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์และสื่อวีดิทัศน์ และการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง ตามลำดับ และเมื่อนำค่าขนาดอิทธิพลมาเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ ได้ผลว่าวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ต่างกันทั้ง 5 วิธี ส่งผลต่อการพัฒนาจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะทั้งหมด 57 เล่ม ซึ่งได้ค่าขนาดอิทธิพลของตัวแปรทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านข้อมูลพื้นฐานงานวิจัย ด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย และด้านระเบียบวิธีวิจัยของงานวิจัย ซึ่งผลการหาค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยเป็นรายเล่มได้ข้อสรุปว่างานวิจัยด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกิริติวิทย์ สุวรรณธรรมมา (2556) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนจิตสาธารณะตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา และทฤษฎีปัญญาสังคม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีค่าขนาดอิทธิพลมากที่สุด ซึ่งเป็นงานวิจัยที่จัดอยู่ในกลุ่มงานวิจัยที่ส่งเสริมจิตสาธารณะโดยใช้กิจกรรมในการส่งเสริมจิตสาธารณะ และเมื่อนำค่าขนาดอิทธิพลมาเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะพบว่าค่า P-value มากกว่า .05 ซึ่งแสดงว่าการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะทั้ง 5 แบบ คือ ใช้ภาพยนตร์และสื่อวีดิทัศน์ ใช้กิจกรรมในการพัฒนา ใช้โปรแกรมในการพัฒนา ใช้ตัวแบบหรือกรณีศึกษา และใช้สถานการณ์จำลอง ส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะงานที่นำมาสังเคราะห์นี้ในแต่ละด้านมีจำนวนที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมจิตสาธารณะ ทำให้ทราบถึงวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและพัฒนาด้านจิตสาธารณะให้กับนักเรียน ซึ่งการใช้กิจกรรมดังกล่าวควรเลือกใช้ให้สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีในการส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนในแต่ละช่วงวัย

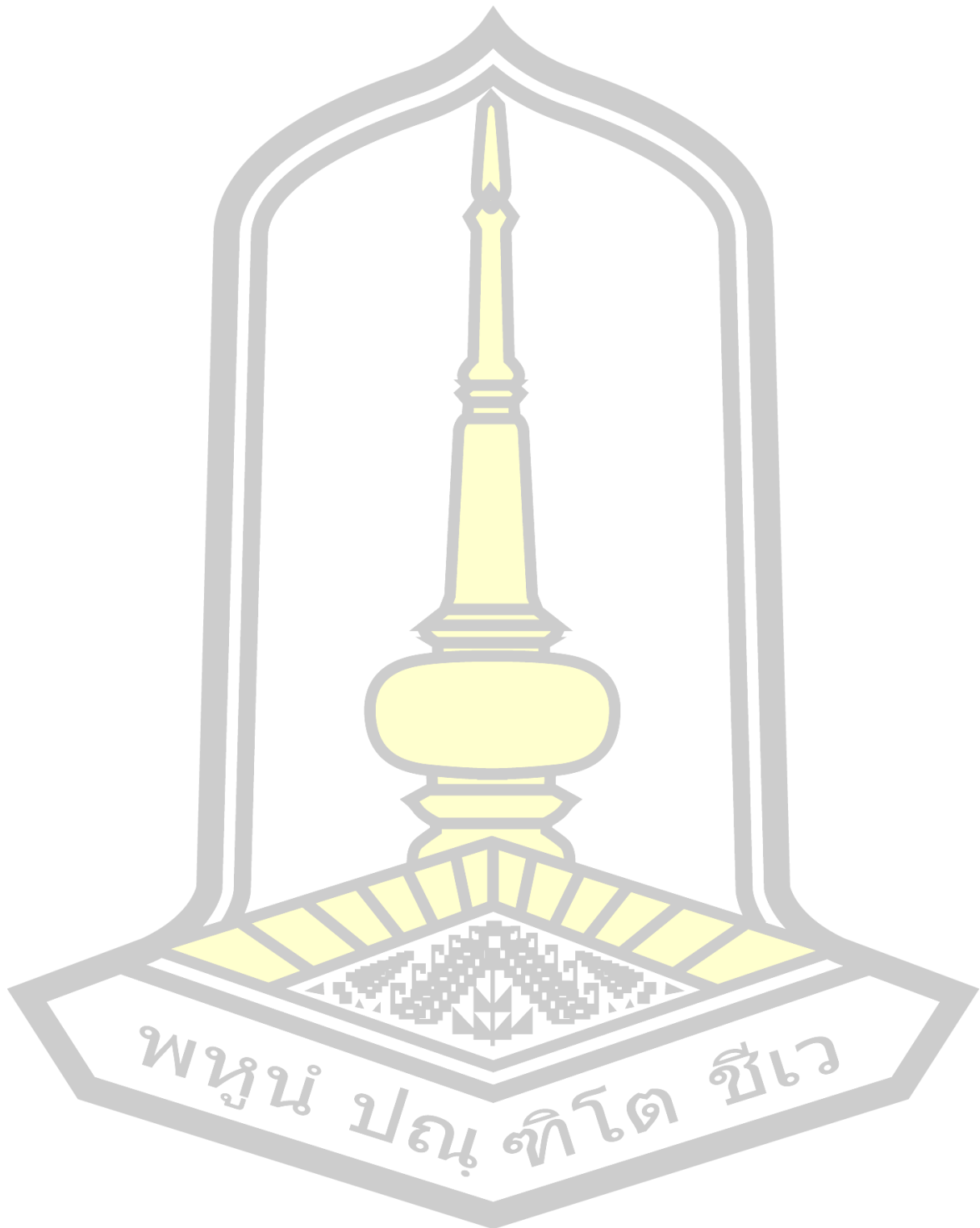
1.2 จากการสังเคราะห์งานวิจัยทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ ดังนั้นผู้ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะ ควรนำผลการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยเพื่อป้องกันการทํางานวิจัยที่ซ้ำซ้อนหรือใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการวิจัยต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 การสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นการสังเคราะห์ตัวแปรที่มีตัวแปรย่อยหลายตัวแปร ทำให้ความถี่ของข้อมูลในแต่ละตัวแปรย่อยมีน้อย จึงอาจทำให้ข้อมูลขาดความน่าเชื่อถือและนำไปใช้ในการอ้างอิงได้ยาก

2.2 การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการวิเคราะห์ห่อภิมานศึกษาเฉพาะค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัย เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนยิ่งขึ้นควรสังเคราะห์เชิงคุณภาพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2543). *คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540*. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิริติวิทย์ สุวรรณธรรมา. (2556). *การพัฒนารูปแบบการสอนจิตสาธารณะตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา และทฤษฎีปัญญาสังคม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *โรงเรียนสร้างคนมีจิตสาธารณะ*. *การศึกษา*, 2(65), 3-17.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2553). *การบริหารธุรกิจและการบริหารจัดการใจภาวะวิกฤต*. กรุงเทพฯ : ชัคเซลมีเดีย.
- จิรศักดิ์ ยาโน. (2553). *สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์ห่อภิมาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จุฑาภรณ์ บุรณะโอสถ. (2543). *การพัฒนาองค์ประกอบและเกณฑ์การประเมินคุณภาพวิทยานิพนธ์ของ นิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : การเปรียบเทียบวิธีค่าเฉลี่ยน้ำหนักและวิธี เอ เอช ที*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจนจิรา ดวงสิน. (2552). *สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์โดยการวิเคราะห์ห่อภิมาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เจษฎา หนูสู่น. (2551). *ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนลาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ใจสะคราญ หิรัญพุกษ์ และคณะ. (2544). *รายงานวิจัย การปลูกฝังในคุณค่าของจิตสำนึกพอเพียงและยั่งยืนเพื่อการพัฒนาสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน สมดุลและเป็นธรรม*. กรุงเทพฯ : สถาบันภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษาราชนครินทร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ชัยยศ เดชสุระ. (2557). การพัฒนาโปรแกรมโดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักพุทธธรรมไตรสิกขา เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะนักศึกษาปริญญาบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ. กรุงเทพฯ : วี พรินท์ (1991).
- ชาย โพธิ์ลีตา และคณะ. (2540). รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ : ศึกษากรณีกรุงเทพมหานคร. นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทิตินา แคมมณี. (2546). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : เมธีทีปส์.
- ธรรมนันท์กานา แจ็งสว่าง. (2547). ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2536). สังคมเข้มแข็ง. กรุงเทพฯ : มิ่งมิตร.
- ธีระ อาชวเมธี. (2541). สามมิติของการวิจัยเชิงประจักษ์. วารสารวิธีวิทยาการวิจัย, 1(1), 25-34.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และทิตินา แคมมณี. (2546). แก้วก้าวในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนและการสังเคราะห์งานวิจัย. กรุงเทพฯ : นิชิน แอ็ดเวอ์ไทซิง กรุ๊ป.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช. (2541). การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยวิเคราะห์อภิमान และการวิเคราะห์เนื้อหา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). การวิเคราะห์อภิमान META-ANALYSIS. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นนทวัฒน์ ชุนซี. (2546). การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นัยนา ตันติวิสุทธิ. (2546). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). พื้นฐานการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- บุญทัน ภูบาล. (2549). *การใช้ชีวิตที่ค้นละครุ่นเข็ดเป็นต้นแบบเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประเวศ วะสี. (2545). *วิถีมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 สู่ภาพภูมิใหม่แห่งการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : สดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- พลับปลิง วงศ์คำมูล. (2555). *การใช้กิจกรรมลมุดบันทึกความดีเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร. (2543). *สำนึกไทยที่พึงปรารถนา*. กรุงเทพฯ : เดือนตุลาคม.
- ภทนะ จันท์เจริญสุข. (2554). *การใช้ภาพยนตร์แบบปฏิสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวชิรวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มัลลิกา มติโก. (2541). *จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล*. กรุงเทพฯ : เจริญดีการพิมพ์.
- มุกิตตา หวังคิด. (2547). *การฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียน ระดับประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ยุทธนา วรอุบตีกุล. (2542). *สำนึกพลเมือง*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม.
- ยุรวัดน์ คล้ายมงคล. (2545). *การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยการประยุกต์แนวคิดการใช้ปัญหาเป็นหลัก ในการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสมรรถภาพทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัทธัญ ทรวงาม. (2559). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรรณิ อริยะสินสมบูรณ์. (2544). *การสังเคราะห์งานวิจัยในสาขาจิตวิทยาการศึกษา : การวิเคราะห์อภิमान*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วัลย์ภรณ์ ขุนชนะ. (2550). *การวิเคราะห์อภิมานงานวิจัยด้านทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียน*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัยญา ยิ้มยวน. (2547). *การวิเคราะห์อภิมานของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคิดวิจารณ์ญาณ*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัตน์ คำศรีจันทร์. (2544). *จิตสำนึกพลเมืองในบริบทสังคมไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). *สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริยุภา พูลสุวรรณ. (2530). *การศึกษาประสิทธิภาพของสื่อการสอนโดยวิธีการวิเคราะห์อภิมาน*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมพงษ์ สิงหะพล. (2542). *ต้องสอนให้เกิดจิตสำนึกใหม่*. *สมาจารย์*, 13(27), 15-16.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2541). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2541). *รวมบทความทางวิธีวิทยาการวิจัย เล่ม 2*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สายสุนีย์ ดวงแข. (2547). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2542). *วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤติเพื่อฟื้นฟูชาติ*.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
และสิ่งแวดล้อม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
สภาการศึกษา.
- สุคนธรส หุตะวัฒน์. (2550). *ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคการเสนอ
ตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจาที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุชาดา บวรกิตติวงศ์. (2548). *สถิติประยุกต์ทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

- สุธัญญา วาดเขียน. (2547). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร*. วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนทรี่ จุงวงศ์สุข. (2548). *การใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยจิต สาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม. (2530). *การวิเคราะห์เมตาดาของงานวิจัย*. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสารการพิมพ์.
- สุวิมล สฤษระนาคะภูมินทร์. (2550). *การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาของคณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนระหว่างปีการศึกษา 2527-2541*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- แหวง ไตจิราการ. (2550). *จุดประกาย...คิด(ดนตรี)เพื่อจิตสาธารณะ*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.9dem.com/view.php?id=110>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 16 ธันวาคม 2562].
- อนุชาติ พวงสำลี และวีรบุรณ วิสารทสกุล. (2540). *ประชาสังคม*. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่น พัฒนา.
- อรพินทร์ ชูชม. (2552). *วิเคราะห์ปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับจิตสำนึกทางปัญญาและคุณภาพ ชีวิตของเยาวชนไทยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.news.mumuu.com/social/cats2/news2133/>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 16 ธันวาคม 2562].
- อริยา ทองกร. (2550). *การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพจากการสังเคราะห์ งานวิจัยโดยวิธีการวิเคราะห์อภิมาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัญชลี ยิ่งรักษพันธ์. (2550). *ผลการใช้สถานการณ์จำลองกับเทคนิคการประเมินจากสภาพจริง เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อุทุมพร จามรมาน. (2527). *การสังเคราะห์งานวิจัย : เชิงปริมาณ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

อุทุมพร พันธุ์ชมภู. (2555). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา : โดยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ. วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.

Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84, 191-215.

Bloom, B.S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives, the classification of educational goals-Handbook I: Cognitive Domain*. New York : McKay.

Coopersmith, S. (1981). *SEI Self-Esteem Inventories Manual*. Redwood City, CA : Mind Garden.

De Bono, E. (1992). *Six Thinking Hats for Schools: Book 3*. Cheltenham, Victoria : Hawker Brownlow Education.

George, H.M. (1930). Cooley's Contribution to American Social Thought. *American Journal of Sociology*, 35, 693-706.

Glass, G.V. (1976). Primary, secondary, and meta-analysis of research. *Education Research*, 5(10), 145.

Glass, G.V., McGraw, B. and Smith, M.L. (1981). *Meta-Analysis in Social Research*. Beverly Hills : Sage Publications.

Hedges and Olkin. (1985). *A practical guide to Modern methods of Meta-Analysis*. Washington, DC: National Science Teachers Association. Hunt, M.

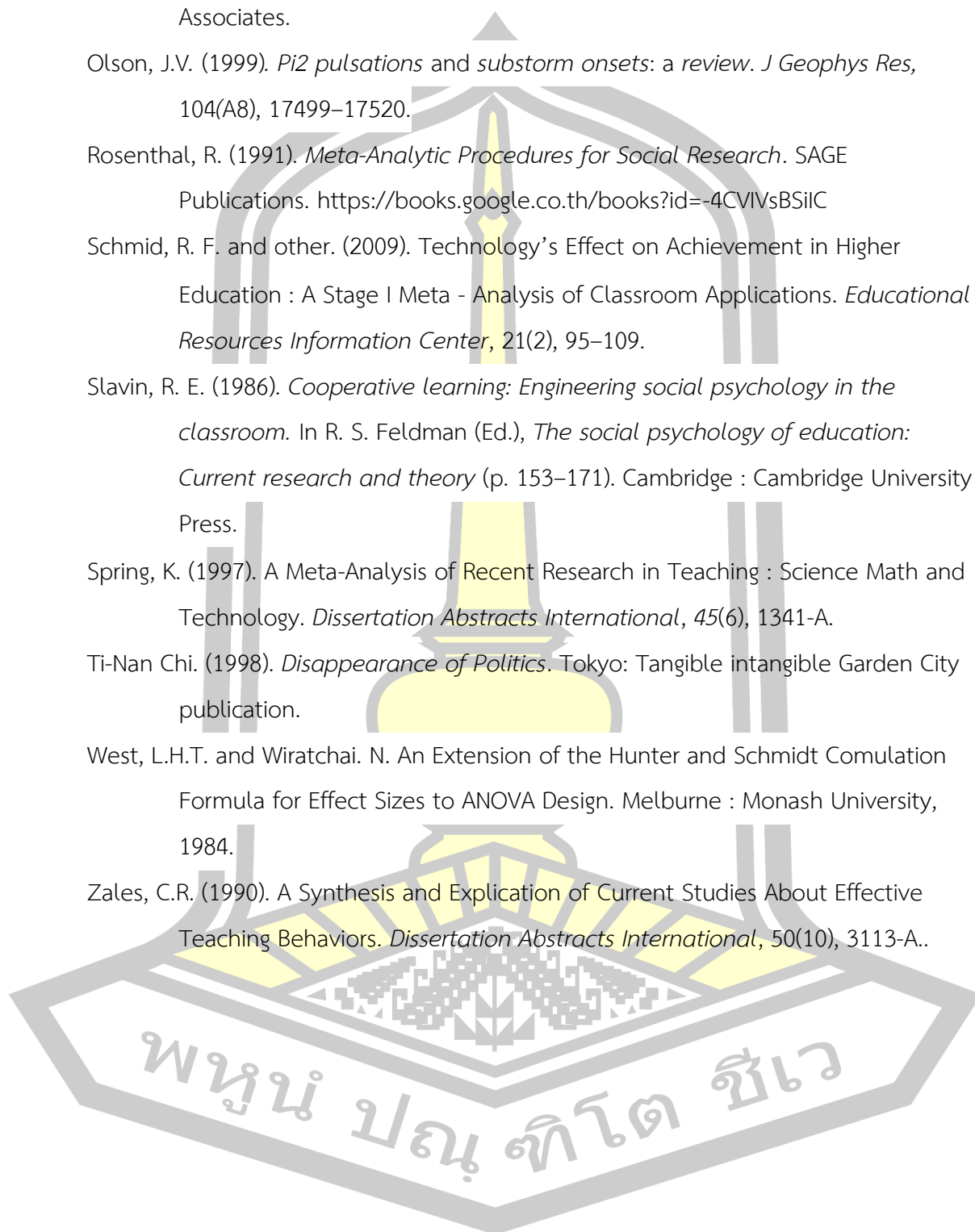
Hunter, J.E., Schmidt F.L.S. and Jackson. G.B.J. (1982). *Meta-Analysis : Comulating Research Findings Across Studies*. Beverly Hills: Sage Publications.

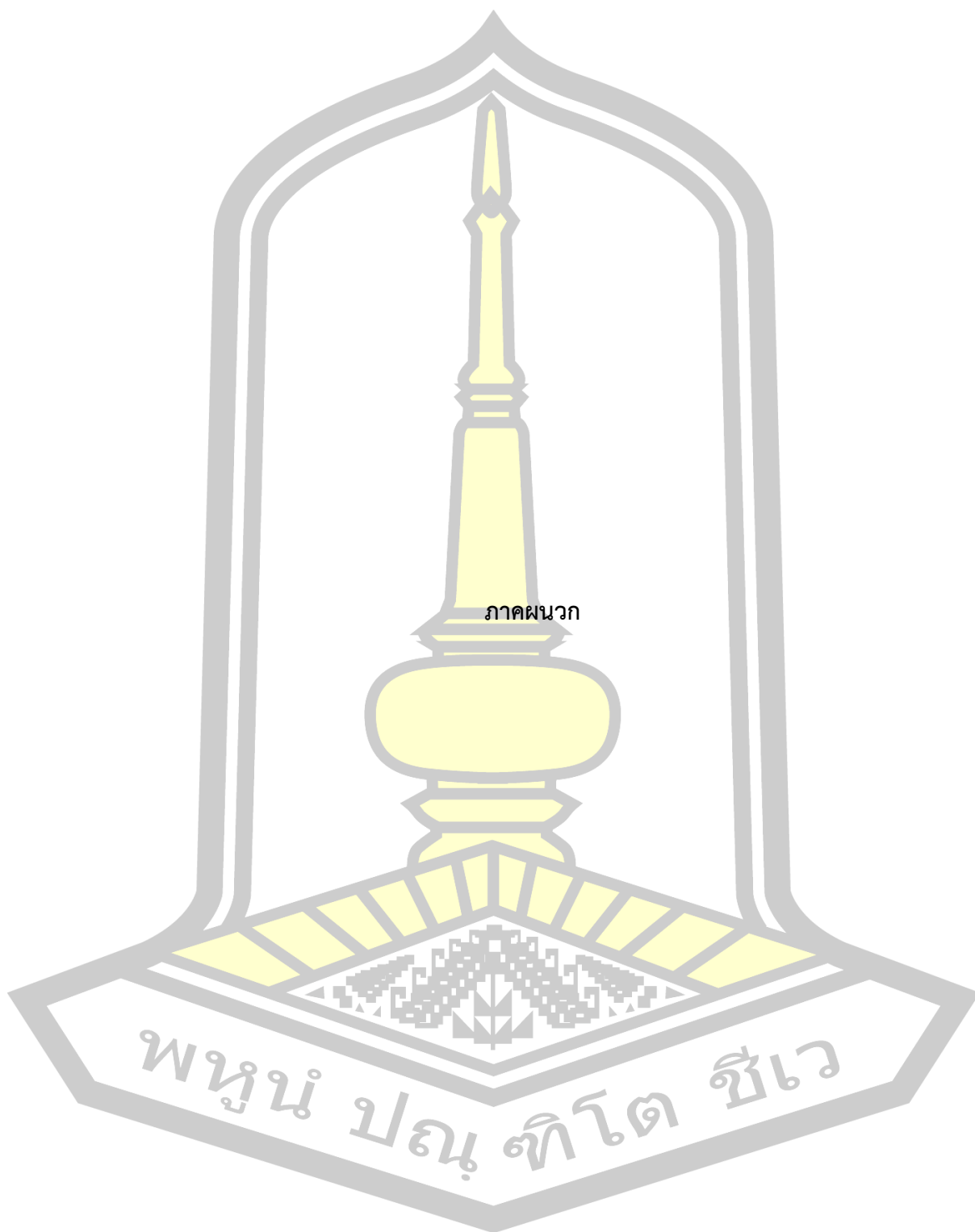
Kazdin, A.E. (1978). Methodological and interpretive problems of single-case experimental designs. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 46(4), 629-642.

Kraft. F.N. (1992). *Nurturing Social Consciousness Through Church Education*.

Michaelis, R.M. (1963) Perceptual Factors in Car Following. Proceedings from the Second International Symposium on Transportation and Traffic Theory, OECD, Paris.

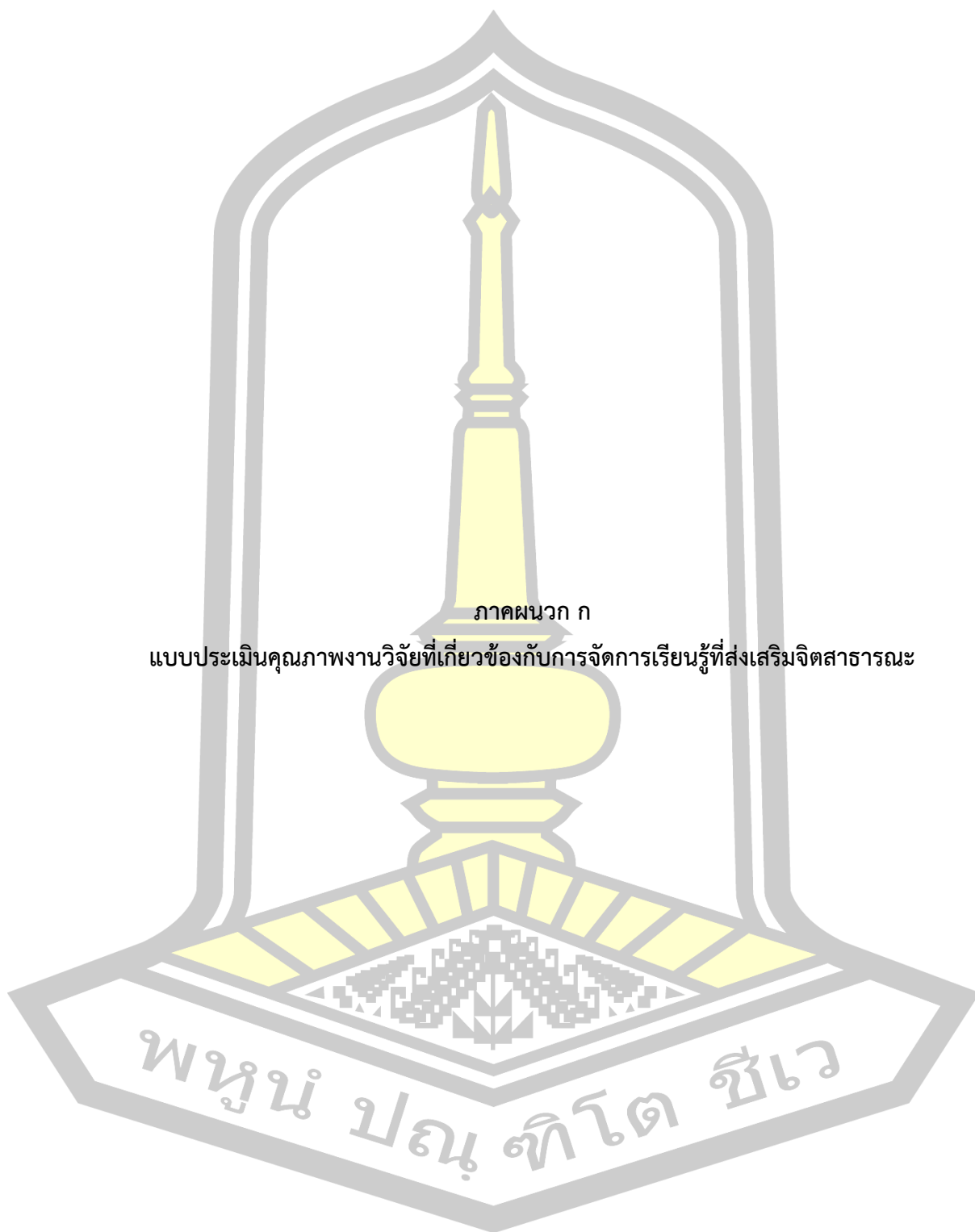
- Mullen, B. (1989). *Advanced basic meta-analysis*. Hillsdale, NJ : Lawrence Erlbaum Associates.
- Olson, J.V. (1999). *Pi2 pulsations and substorm onsets: a review*. *J Geophys Res*, 104(A8), 17499–17520.
- Rosenthal, R. (1991). *Meta-Analytic Procedures for Social Research*. SAGE Publications. <https://books.google.co.th/books?id=-4CVIVsBSiC>
- Schmid, R. F. and other. (2009). Technology's Effect on Achievement in Higher Education : A Stage I Meta - Analysis of Classroom Applications. *Educational Resources Information Center*, 21(2), 95–109.
- Slavin, R. E. (1986). *Cooperative learning: Engineering social psychology in the classroom*. In R. S. Feldman (Ed.), *The social psychology of education: Current research and theory* (p. 153–171). Cambridge : Cambridge University Press.
- Spring, K. (1997). A Meta-Analysis of Recent Research in Teaching : Science Math and Technology. *Dissertation Abstracts International*, 45(6), 1341-A.
- Ti-Nan Chi. (1998). *Disappearance of Politics*. Tokyo: Tangible intangible Garden City publication.
- West, L.H.T. and Wiratchai. N. An Extension of the Hunter and Schmidt Comulation Formula for Effect Sizes to ANOVA Design. Melburne : Monash University, 1984.
- Zales, C.R. (1990). A Synthesis and Explication of Current Studies About Effective Teaching Behaviors. *Dissertation Abstracts International*, 50(10), 3113-A..

ภาคผนวก

พหุจน์ ปณฺ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ก

แบบประเมินคุณภาพงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ

พหุจน์ ปณฺ ทิโต ชีเว

รหัสงานวิจัย □□□

แบบประเมินคุณภาพงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ

ชื่อผู้วิจัย.....ปีที่ตีพิมพ์.....

ชื่องานวิจัย.....

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย.....

ลักษณะที่ประเมิน	ผลการประเมิน				
	0	1	2	3	4
ด้านที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย					
1. ชื่อเรื่องมีความชัดเจนน่าสนใจ					
2. ปัญหาวิจัย/วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับชื่อเรื่อง ถูกต้องตามหลักการวิจัย					
3. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ชัดเจน สอดคล้องกับเรื่องที่ทำวิจัย					
ด้านที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง					
4. เอกสารและงานวิจัยมีความเกี่ยวข้องกับปัญหาวิจัย					
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีความทันสมัย					
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศมีสัดส่วนเหมาะสม					
7. นิยามศัพท์มีความชัดเจน					
ด้านที่ 3 การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย					
8. กำหนดขอบเขตของการวิจัยได้อย่างเหมาะสม และมีเหตุผลรองรับ					
9. ข้อตกลงเบื้องต้นสมจริง					
10. ระบุข้อจำกัดของการวิจัยสมเหตุสมผล					
11. สมมติฐานถูกต้อง ชัดเจน ตามหลักการวิจัย					
12. มีการสังเคราะห์สร้างกรอบแนวคิดอย่างเหมาะสม ถูกต้องตามหลักการวิจัย					
ด้านที่ 4 ด้านวิธีดำเนินการวิจัย					
13. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้เหมาะสมกับงานวิจัย					

ลักษณะที่ประเมิน	ผลการประเมิน				
	0	1	2	3	4
14. แบบการวิจัยเหมาะสมกับปัญหาวิจัย					
15. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีคุณภาพ					
16. อธิบายขั้นตอนดำเนินงานวิจัยอย่างชัดเจน					
17. มีกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ชัดเจนและเหมาะสม					
18. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้อง เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล					
19. แปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง					
20. นำเสนอผลการวิเคราะห์อย่างชัดเจน และเหมาะสม					
21. สรุปผลการวิจัยอย่างถูกต้อง					
22. มีการอภิปรายผลการวิจัยที่ได้กับผลงานวิจัยในอดีต					
23. มีข้อเสนอแนะที่ชัดเจน และเป็นประโยชน์					
ด้านที่ 5 ด้านการนำเสนอผลงานวิจัย					
24. ภาคผนวกมีสาระที่ช่วยในการศึกษาเพิ่มเติมได้ดี					
25. ภาษาและลีลาการนำเสนอรายงานการวิจัยถูกต้องและเหมาะสม					
26. มีการพิสูจน์อักษรในการพิมพ์					
27. รูปแบบรายงานถูกต้องตามหลักวิชา					
28. รายงานการวิจัยในภาพรวมมีคุณภาพ					
ด้านที่ 6 ด้านประโยชน์ของงานวิจัย					
29. เป็นงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ในทางวิชาการ					
30. เป็นงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ในทางปฏิบัติ					

รวมคะแนนทั้งหมด...../120

คิดเป็นร้อยละ.....

พูน ปณ ทิโต ชเว

เกณฑ์การประเมินคุณภาพสำหรับแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย

ด้านที่ 1 : ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย
<p>1. ชื่อเรื่องมีความชัดเจน น่าสนใจ</p> <p>ระดับ 0 หมายถึง ไม่ระบุถึงปัญหาวิจัย</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง ระบุถึงปัญหาวิจัย</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง ระบุถึงปัญหาวิจัย ระบุถึงตัวแปรสำคัญที่ศึกษาได้แก่ ตัวแปรต้นหรือตัวแปรตามอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น</p> <p>ระดับ 3 หมายถึง ระบุถึงปัญหาวิจัย ระบุถึงตัวแปรสำคัญที่ศึกษาได้แก่ ตัวแปรต้นและตัวแปรตามครบถ้วน ชัดเจน</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง ระบุถึงปัญหาวิจัย ระบุถึงตัวแปรสำคัญที่ศึกษาได้แก่ ตัวแปรต้น ตัวแปรตาม และระบุกลุ่มประชากรที่ศึกษา</p>
<p>2. ปัญหาวิจัย วัตถุประสงค์ ความสอดคล้องกับชื่อเรื่อง ถูกต้องตามหลักการวิจัย</p> <p>ระดับ 0 หมายถึง ปัญหาวิจัย/วัตถุประสงค์ไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง ปัญหาวิจัย/วัตถุประสงค์สอดคล้องกับชื่อเรื่อง</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง ปัญหาวิจัย/วัตถุประสงค์สอดคล้องกับชื่อเรื่อง ระบุตัวแปรสำคัญที่ศึกษา</p> <p>ระดับ 3 หมายถึง ปัญหาวิจัย/วัตถุประสงค์สอดคล้องกับชื่อเรื่อง ระบุตัวแปรสำคัญที่ศึกษา ระบุวิธีที่ศึกษา</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง ปัญหาวิจัยวัตถุประสงค์สอดคล้องกับชื่อเรื่อง ระบุกลุ่มประชากรที่ศึกษา ระบุตัวแปรสำคัญที่ศึกษา ระบุวิธีที่ศึกษา</p>
<p>3. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาชัดเจนและสอดคล้องกับเรื่องที่ทำวิจัย</p> <p>ระดับ 0 หมายถึง ไม่ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำวิจัย/ไม่ได้ระบุให้เห็นถึงประเด็นปัญหาและความสำคัญ ในการทำวิจัย</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาแสดงให้เห็นถึงประเด็นปัญหาและความสำคัญในการทำวิจัย แต่ยังไม่ครอบคลุม ประเด็นที่ศึกษา เนื้อความไม่ต่อเนื่อง สอดคล้อง</p> <p>ระดับ 3 หมายถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาแสดงให้เห็นถึงประเด็นปัญหาและความสำคัญในการทำวิจัย ครอบคลุม ประเด็นที่ศึกษาโดยมีเหตุผลสนับสนุน เนื้อความไม่ต่อเนื่อง สอดคล้อง</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาแสดงให้เห็นถึงประเด็นปัญหาและความสำคัญในการทำวิจัย ครอบคลุม ประเด็นที่ศึกษาโดยมีเหตุผลสนับสนุนข้อความมีความกระชับ ตรงประเด็น</p>

ด้านที่ 2 : ด้านเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
4. เอกสารและงานวิจัยมีความเกี่ยวข้องกับปัญหาวิจัย	<p>ระดับ 0 หมายถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไม่สอดคล้องกับเรื่องที่ทำวิจัย ใช้ประโยชน์ไม่ได้</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับเรื่องที่ทำวิจัย แต่ให้ รายละเอียดไม่ชัดเจน ไม่มีการสังเคราะห์สรุปเนื้อหา</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับเรื่องที่ทำวิจัย ให้รายละเอียดชัดเจน มีการสังเคราะห์สรุปเนื้อหาในบางส่วน</p> <p>ระดับ 3 หมายถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับเรื่องที่ทำวิจัย ให้รายละเอียดชัดเจน มีการสังเคราะห์สรุปเนื้อหาทุกหัวข้อ แต่ข้อความไม่ กระชับ เยิ่นเย้อ อ่านเข้าใจยาก</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับเรื่องที่ทำวิจัย ให้รายละเอียดชัดเจน มีการสังเคราะห์สรุปเนื้อหาทุกหัวข้อ ข้อความกระชับ อ่านเข้าใจง่าย</p>
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีความทันสมัย	<p>ระดับ 0 หมายถึง ไม่มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีอายุระหว่าง 1-5 ปีเลย</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีอายุระหว่าง 1-5 ปี มีปริมาณไม่ถึง 30%</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีอายุระหว่าง 1-5 ปี มีปริมาณมากกว่า 30% แต่ไม่ถึง 50%</p> <p>ระดับ 3 หมายถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีอายุระหว่าง 1-5 ปี มีปริมาณมากกว่า 50% แต่ไม่ถึง 70%</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีอายุระหว่าง 1-5 ปี มีปริมาณ 70%</p>
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศมีสัดส่วนที่เหมาะสม	<p>ระดับ 0 หมายถึง ไม่มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีเพียงภาษาไทยเท่านั้น</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีสัดส่วนเป็น ภาษาไทย 80 % และ ภาษาต่างประเทศ 20%</p> <p>ระดับ 3 หมายถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีสัดส่วนเป็น ภาษาไทย 50 % และ ภาษาต่างประเทศ 50%</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีสัดส่วนเป็น ภาษาไทย 30 % และ ภาษาต่างประเทศ 70%</p>
7. นิยามศัพท์มีความชัดเจน	<p>ระดับ 0 หมายถึง ไม่มีการนิยามศัพท์เฉพาะ</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง มีการให้นิยามเชิงทฤษฎี เฉพาะตัวแปรสำคัญที่ศึกษา แต่ไม่ครบถ้วน</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง มีการให้นิยามเชิงทฤษฎี เฉพาะตัวแปรสำคัญที่ศึกษาครบถ้วน</p> <p>ระดับ 3 หมายถึง มีการให้นิยามเชิงทฤษฎี นิยามเชิงปฏิบัติการ เฉพาะตัวแปรสำคัญที่ศึกษาแต่ไม่ครบถ้วน</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง มีการให้นิยามเชิงทฤษฎี นิยามเชิงปฏิบัติการ เฉพาะตัวแปรสำคัญที่ศึกษาอย่างครบถ้วน</p>

ด้านที่ 3 : ด้านการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย	
8. กำหนดขอบเขตของการวิจัยได้อย่างเหมาะสม และมีเหตุผลรองรับ	<p>ระดับ 0 หมายถึง ไม่ระบุขอบเขตของการวิจัย</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง ระบุขอบเขตของการวิจัยเพียง 1 ส่วน</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง ระบุขอบเขตของการวิจัยครบ 2 ส่วน</p> <p>ระดับ 3 หมายถึง ระบุขอบเขตของการวิจัยครบ 3 ส่วน</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง ระบุขอบเขตของการวิจัยครบ 4 ส่วนพร้อมทั้งอธิบายเหตุผลในการกำหนดขอบเขตน้อย่างสมเหตุผล</p> <p>(ขอบเขตของการวิจัย 4 ส่วน คือ กรอบความคิด ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรสำคัญที่ศึกษา)</p>
9. ข้อตกลงเบื้องต้นสมจริง	<p>ระดับ 0 หมายถึง ระบุข้อตกลงเบื้องต้นไม่สมจริง ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำวิจัย</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง ไม่มีการระบุข้อตกลงเบื้องต้น หรือไม่จำเป็นต้องมี</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง มีการระบุข้อตกลงเบื้องต้น แต่ขาดเหตุผลรองรับ</p> <p>ระดับ 3 หมายถึง มีการระบุข้อตกลงเบื้องต้นสมจริง มีเหตุผลรองรับ แต่อ่านแล้วไม่เข้าใจ ประเด็นสำคัญที่ต้องการสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง มีการระบุข้อตกลงเบื้องต้นสมจริง มีเหตุผลรองรับ อ่านแล้วเข้าใจ ประเด็นสำคัญที่ต้องการสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน</p>
10. ระบุข้อจำกัดของการวิจัยสมเหตุผล	<p>ระดับ 0 หมายถึง ระบุข้อจำกัดของการวิจัยไม่ถูกต้องตามหลักวิจัย</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง ไม่มีการระบุข้อจำกัดของการวิจัย หรือไม่จำเป็นต้องมี</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง ระบุข้อจำกัดที่แสดงถึงข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในการทำวิจัย แต่ไม่อธิบายสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น</p> <p>ระดับ 3 หมายถึง ระบุข้อจำกัดที่แสดงถึงข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในการทำวิจัย และอธิบายสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง ระบุข้อจำกัดที่แสดงถึงข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในการทำวิจัย และอธิบายสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น และให้ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย</p>
11. สมมติฐานถูกต้อง ชัดเจน ตามหลักการวิจัย	<p>ระดับ 0 หมายถึง ไม่มีการระบุสมมติฐาน</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง มีการระบุสมมติฐาน แต่ไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการวิจัย ขอบเขตกว้างเกินไป ไม่มีประเด็นเฉพาะที่คาดว่าจะป็นคำตอบ ที่ได้จากการวิจัย</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง มีการระบุสมมติฐานที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการวิจัย แต่ขอบเขตกว้างเกินไป ไม่มีประเด็นเฉพาะที่คาดว่าจะป็นคำตอบ ที่ได้จากการวิจัย หรือไม่สมเหตุผล ไม่ระบุ ที่มาของสมมติฐานนั้น</p>

<p>ด้านที่ 3 : ด้านการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย</p>
<p>ระดับ 3 หมายถึง สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการวิจัย ขอบเขตพอเหมาะ สมเหตุสมผล มีที่มาของสมมติฐาน แต่ใช้ภาษาไม่กะทัดรัด อ่านเข้าใจยาก สมมติฐานบางข้ออ่านแล้วไม่สามารถระบุได้ว่าประเด็นที่คาดว่าจะเป็นการวิจัยคืออะไร</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการวิจัย สมเหตุสมผล มีคำถามเพียง 1 ประเด็นในแต่ละข้อ และคาดว่าจะเป็นการวิจัย ใช้ภาษากะทัดรัด อ่านเข้าใจง่าย</p>
<p>ด้านที่ 3 : ด้านการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย (ต่อ)</p>
<p>12. มีการสังเคราะห์สร้างกรอบแนวคิดอย่างเหมาะสม ถูกต้องตามหลักการวิจัย</p> <p>ระดับ 0 หมายถึง ไม่ระบุกรอบแนวคิด/ไม่แสดงทฤษฎีหรือหลักฐานที่มาของกรอบแนวคิด</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง แสดงทฤษฎีหรือหลักฐานที่มาของกรอบแนวคิดบางส่วน ไม่มีการสังเคราะห์สร้างกรอบแนวคิด</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง ระบุกรอบแนวคิดโดยแสดงทฤษฎีหรือหลักฐานที่มาของกรอบแนวคิดนั้น แต่ไม่มีการสังเคราะห์สรุปกรอบแนวคิด</p> <p>ระดับ 3 หมายถึง ระบุกรอบแนวคิดโดยแสดงทฤษฎีหรือหลักฐานที่มาของกรอบแนวคิดนั้น มีการสังเคราะห์สรุปกรอบแนวคิดแต่ไม่แสดงแผนภาพความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหรือแสดงแผนภาพความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ไม่ถูกต้อง</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง ระบุกรอบแนวคิด แสดงทฤษฎีหรือหลักฐานที่มาของกรอบแนวคิดนั้น มีการสังเคราะห์สรุปกรอบแนวคิด แสดงแผนภาพความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอย่างถูกต้อง</p>
<p>ด้านที่ 4 : ด้านวิธีดำเนินการวิจัย</p>
<p>13. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้เหมาะสมกับงานวิจัย</p> <p>ระดับ 0 หมายถึง ไม่ระบุกลุ่มประชากร ไม่ระบุกลุ่มตัวอย่าง</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง ไม่ระบุกลุ่มประชากร แต่ระบุกลุ่มตัวอย่าง</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง ระบุกลุ่มประชากร ระบุกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่มีการสุ่มตัวอย่าง</p> <p>ระดับ 3 หมายถึง ระบุกลุ่มประชากร ระบุกลุ่มตัวอย่าง มีการสุ่มตัวอย่าง แต่ให้รายละเอียดในการสุ่มตัวอย่างไม่ชัดเจน</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง ระบุกลุ่มประชากร ระบุกลุ่มตัวอย่าง มีการสุ่มตัวอย่าง ให้รายละเอียดในการสุ่มตัวอย่างชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย</p>
<p>14. แบบการวิจัยเหมาะสมกับปัญหาวิจัย</p> <p>ระดับ 0 หมายถึง ไม่มีการระบุว่าแบบการวิจัยเป็นแบบใด</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง ระบุว่าใช้แบบวิจัยอะไร แต่ไม่สอดคล้องกับปัญหาวิจัย</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง ระบุแบบวิจัยได้สอดคล้องกับปัญหาวิจัย แต่ไม่อธิบายเหตุผลในการใช้แบบวิจัยนั้น</p> <p>ระดับ 3 หมายถึง ระบุแบบวิจัยได้สอดคล้องกับปัญหาวิจัย ให้เหตุผลในการใช้แบบวิจัยนั้นบางส่วน อย่างไรก็ตามสมเหตุสมผล อ่านเข้าใจยาก</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง ระบุแบบวิจัยได้สอดคล้องกับปัญหาวิจัย ให้เหตุผลในการใช้แบบวิจัยนั้นอย่างชัดเจน อย่างสมเหตุสมผล อ่านเข้าใจง่าย</p>

ด้านที่ 4 : ด้านวิธีดำเนินการวิจัย	
15. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีคุณภาพ	<p>ระดับ 0 หมายถึง ไม่ระบุที่มาของเครื่องมือวิจัย</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง ระบุที่มา/วิธีสร้างเครื่องมือ แต่ไม่บอกคุณภาพ หรือวิธีตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง ระบุที่มา/วิธีสร้างเครื่องมืออย่างชัดเจนเป็นขั้นตอน บอกวิธีตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือบางส่วน แต่ไม่มีการทดลองนำไปใช้งาน</p> <p>ระดับ 3 หมายถึง ระบุที่มา/วิธีสร้างเครื่องมือ/วิธีตรวจสอบคุณภาพเครื่องมืออย่างชัดเจนเป็นขั้นตอน มีการทดลองนำเครื่องมือไปใช้งาน แต่ไม่บอกการปรับปรุงเครื่องมือ</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง ระบุที่มา/วิธีสร้างเครื่องมือ/วิธีตรวจสอบคุณภาพเครื่องมืออย่างชัดเจนเป็นขั้นตอน มีการทดลองนำเครื่องมือไปใช้งานและการปรับปรุงเครื่องมือ</p>
16. อธิบายขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยอย่างชัดเจน	<p>ระดับ 0 หมายถึง ไม่มีการอธิบายขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง อธิบายขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย แต่ไม่ครบถ้วน 5 ส่วน</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง อธิบายขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยครบ 5 ส่วน แต่รายละเอียดไม่ชัดเจนในบางส่วน</p> <p>ระดับ 3 หมายถึง อธิบายขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยครบ 5 ส่วน มีรายละเอียดครบทุกหัวข้อ แต่ข้อความไม่กระชับ เยิ่นเย้อ อ่านเข้าใจยาก</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง อธิบายขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยครบ 5 ส่วน รายละเอียดชัดเจนครบทุกหัวข้อ มีการสรุปวิธีดำเนินงานวิจัยในแต่ละส่วนข้อความกระชับ อ่านเข้าใจง่าย (4 ส่วน คือ แบบแผนการวิจัย ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง การสร้าง/ตรวจสอบเครื่องมือ กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล)</p>
17. มีกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ชัดเจนและเหมาะสม	<p>ระดับ 0 หมายถึง ไม่มีการระบุถึงกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง ระบุถึงกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลบางส่วน ไม่ระบุเป็นขั้นตอน อ่านแล้วสับสน</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง ระบุถึงกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นตอน แต่วิธีการบางส่วนให้รายละเอียดไม่ชัดเจน เช่นไม่ระบุว่าใช้เครื่องมืออะไร หรือเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในลักษณะใด</p> <p>ระดับ 3 หมายถึง ระบุถึงกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างชัดเจนเป็นขั้นตอน วิธีการเก็บข้อมูลเหมาะสม แต่ข้อความไม่กระชับ เยิ่นเย้อ อ่านเข้าใจยาก</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง ระบุถึงกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างชัดเจนเป็นขั้นตอน วิธีการเก็บข้อมูลเหมาะสม ใช้ข้อความกระชับ อ่านเข้าใจง่าย</p>

ด้านที่ 4 : ด้านวิธีดำเนินการวิจัย (ต่อ)

<p>18. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้อง เหมาะสม กับลักษณะของข้อมูล</p> <p>ระดับ 0 หมายถึง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์/ปัญหาวิจัย</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์/ปัญหาวิจัยเป็นบางส่วน</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์/ปัญหาวิจัย และระดับข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์</p> <p>ระดับ 3 หมายถึง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์/ปัญหาวิจัย และระดับข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ มีการตรวจสอบข้อตกลง เบื้องต้นของสถิติที่ใช้</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์/ปัญหาวิจัย และระดับข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ มีการตรวจสอบข้อตกลง เบื้องต้นของสถิติที่ใช้ และปรับแก้ข้อมูลให้สามารถนำมาใช้ในการทดสอบสมมติฐานได้</p>
<p>19. แปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง</p> <p>ระดับ 0 หมายถึง ไม่มีการแปลความหมายหรือสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง มีการแปลความหมาย/สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นบางส่วนเท่านั้น และไม่ถูกต้องตามผลวิเคราะห์ที่ได้</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง มีการแปลความหมาย/สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นบางส่วนเท่านั้น และถูกต้อง/สอดคล้องกับผลวิเคราะห์ที่ได้</p> <p>ระดับ 3 หมายถึง มีการแปลความหมาย/สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลครบทุกส่วน แต่บางส่วนไม่ถูกต้อง/ไม่สอดคล้องกับผลวิเคราะห์ที่ได้</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง มีการแปลความหมาย/สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลครบทุกส่วน ถูกต้อง/สอดคล้องกับผลวิเคราะห์ที่ได้</p>
<p>20. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างชัดเจน และเหมาะสม</p> <p>ระดับ 0 หมายถึง ไม่มีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง มีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ควรจะนำเสนอ แต่ไม่ครบถ้วน เช่น แสดงเพียงค่าสถิติพื้นฐานเท่านั้น</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง มีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ควรจะนำเสนออย่างครบถ้วน แต่วิธีนำเสนอไม่เหมาะสม เช่น แสดงเป็นข้อความ อ่านเข้าใจยาก สับสน</p> <p>ระดับ 3 หมายถึง มีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ควรจะนำเสนออย่างครบถ้วน วิธีนำเสนอเหมาะสม เช่น นำเสนอในรูปแบบตาราง แต่ไม่มีการอธิบายผลการวิเคราะห์</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง มีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ควรจะนำเสนออย่างครบถ้วน วิธีนำเสนอเหมาะสม เช่น นำเสนอในรูปแบบตาราง มีการอธิบาย/สรุปผลการวิเคราะห์</p>

ด้านที่ 4 : ด้านวิธีดำเนินการวิจัย (ต่อ)

21. สรุปผลการวิจัยอย่างถูกต้อง

ระดับ 0 หมายถึง ไม่มีการสรุปผลวิจัย

ระดับ 1 หมายถึง สรุปผลวิจัยไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย หรือข้อมูลที่ได้จากการค้นพบ

ระดับ 2 หมายถึง สรุปผลวิจัยอย่างถูกต้อง/สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยบางส่วน
ไม่ครอบคลุมทุกหัวข้อ

ระดับ 3 หมายถึง สรุปผลวิจัยอย่างถูกต้อง/สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ตอบปัญหาวิจัย
ครอบคลุมทุกหัวข้อ แต่ข้อความไม่กระชับ อ่านเข้าใจยาก ไม่เข้าใจถึงประเด็นที่
ชัดเจนที่ต้องการสรุปในหัวข้อนั้น ๆ

ระดับ 4 หมายถึง สรุปผลวิจัยถูกต้อง/สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ตอบปัญหาวิจัยครอบคลุม/
สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการค้นพบ ใช้ข้อความ กระชับ อ่านเข้าใจง่าย อ่านแล้ว
เข้าใจประเด็นที่ต้องการสรุปในหัวข้อนั้น ๆ อย่างชัดเจน

22. มีการอภิปรายผลการวิจัยที่ได้กับผลงานวิจัยในอดีต

ระดับ 0 หมายถึง ไม่มีการอภิปรายผลวิจัยที่ได้กับผลวิจัยในอดีต

ระดับ 1 หมายถึง มีการอภิปรายผลวิจัยแต่เป็นข้อคิดเห็นส่วนตัวของผู้วิจัย ไม่สมเหตุผล/
ไม่ครอบคลุมทุกประเด็นปัญหาวิจัย ระดับ 2 หมายถึง มีการอภิปรายผลวิจัย
ที่ได้กับผลวิจัยในอดีตอย่างสมเหตุผลและไม่ครอบคลุมทุกประเด็นปัญหาวิจัย

ระดับ 3 หมายถึง มีการอภิปรายผลวิจัยที่ได้กับผลวิจัยในอดีตอย่างสมเหตุผล แต่ไม่ครอบคลุม
ทุกประเด็นปัญหาวิจัย

ระดับ 4 หมายถึง มีการอภิปรายผลวิจัยที่ได้กับผลวิจัยในอดีตอย่างสมเหตุผล และครอบคลุม
ทุกประเด็นปัญหาวิจัย

23. มีข้อเสนอแนะที่ชัดเจน และเป็นประโยชน์

ระดับ 0 หมายถึง ไม่มีการเขียนข้อเสนอแนะไว้

ระดับ 1 หมายถึง มีข้อเสนอแนะแต่ไม่เกี่ยวกับเรื่องที่ทำวิจัย

ระดับ 2 หมายถึง มีข้อเสนอแนะถึงการนำผลวิจัยไปใช้ ไม่สมเหตุผล เป็นข้อคิดเห็นส่วนตัว
ของผู้วิจัย ไม่ได้มาจากผลวิจัย ระดับ 3 หมายถึง มีข้อเสนอแนะถึงการ
นำผลวิจัยไปใช้ มาจากผลวิจัย มีเหตุผลรองรับเพียงพอ

ระดับ 4 หมายถึง มีข้อเสนอแนะถึงการนำผลวิจัยไปใช้ มาจากผลวิจัย มีเหตุผลรองรับเพียงพอ
สามารถมองเห็นแนวทางนำไปใช้ประโยชน์

ด้านที่ 5 : ด้านการนำเสนอผลงานวิจัย

24. ภาคผนวกมีสาระที่ช่วยในการศึกษาเพิ่มเติมได้ดี

ระดับ 0 หมายถึง เนื้อหาในภาคผนวกไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำวิจัย ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพิ่มเติมได้เลย

ระดับ 1 หมายถึง เนื้อหาในภาคผนวกเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำวิจัย แต่ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพิ่มเติมได้

ระดับ 2 หมายถึง เนื้อหาในภาคผนวกเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำวิจัย นำมาใช้ประโยชน์เพิ่มเติมได้เพียงบางส่วนเท่านั้น

ระดับ 3 หมายถึง เนื้อหาในภาคผนวกเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำวิจัย นำมาใช้ประโยชน์ได้เป็นอย่างดี แต่ปริมาณมากเกินไปจนความจำเป็น ไม่มีการจัดเรียงอย่างเป็นระบบ ค้นหาข้อมูลได้ยาก

ระดับ 4 หมายถึง เนื้อหาในภาคผนวกเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำวิจัย นำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า มีปริมาณเหมาะสม และมีการจัดเรียงอย่างเป็นระบบ ค้นหาข้อมูลได้ง่าย

25. ภาษาและลีลาการนำเสนอรายงานการวิจัยถูกต้องและเหมาะสม

ระดับ 0 หมายถึง ไม่มีการจัดระบบการนำเสนอ ใช้ภาษา/คำศัพท์ วรรณคดีไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม อ่านแล้วสับสน

ระดับ 1 หมายถึง มีการจัดระบบการนำเสนอบางส่วน ขาดความต่อเนื่อง ใช้ภาษา/คำศัพท์ วรรณคดีไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม อ่านแล้วสับสน

ระดับ 2 หมายถึง มีการจัดระบบการนำเสนอบางส่วน มีความต่อเนื่อง แต่ใช้ภาษา/คำศัพท์ วรรณคดีเหมาะสมในบางส่วน

ระดับ 3 หมายถึง มีการจัดระบบการนำเสนอทุกส่วน มีความต่อเนื่อง ใช้ภาษา/คำศัพท์ วรรณคดีถูกต้อง แต่ข้อความไม่กระชับ เยิ่นเย้อ เข้าใจยาก

ระดับ 4 หมายถึง มีการจัดระบบการนำเสนอทุกส่วน มีความต่อเนื่อง ใช้ภาษา/คำศัพท์ วรรณคดีถูกต้อง ข้อความกระชับ ได้ใจความ อ่านเข้าใจง่าย

26. มีการพิสูจน์อักษรในการพิมพ์

ระดับ 0 หมายถึง ตรวจพบการพิมพ์ผิดตั้งแต่ 7 คำขึ้นไป

ระดับ 1 หมายถึง ตรวจพบการพิมพ์ผิดระหว่าง 5-6 คำ

ระดับ 2 หมายถึง ตรวจพบการพิมพ์ผิดระหว่าง 3-4 คำ

ระดับ 3 หมายถึง ตรวจพบการพิมพ์ผิดระหว่าง 1-2 คำ

ระดับ 4 หมายถึง ไม่พบการพิมพ์ผิดเลย

<p>ด้านที่ 5 : ด้านการนำเสนอผลงานวิจัย</p>
<p>27. รูปแบบรายงานถูกต้องตามหลักวิชา</p> <p>ระดับ 0 หมายถึง รูปแบบรายงานถูกต้องน้อยกว่า 2 ส่วน</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง รูปแบบรายงานถูกต้องครบ 2 ส่วน</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง รูปแบบรายงานถูกต้องครบ 3 ส่วน</p> <p>ระดับ 3 หมายถึง รูปแบบรายงานถูกต้องครบ 4 ส่วน</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง รูปแบบรายงานถูกต้องครบ 5 ส่วน</p> <p>(5 ส่วน คือ บทนำ รายงานเอกสารที่เกี่ยวข้อง วิธีการวิจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปและอภิปรายผล)</p>
<p>ด้านที่ 5 : ด้านการนำเสนอผลงานวิจัย (ต่อ)</p>
<p>28. รายงานการวิจัยในภาพรวมมีคุณภาพ</p> <p>ระดับ 0 หมายถึง รายงานการวิจัยในภาพรวมทั้ง 5 ส่วนมีคุณภาพต่ำ</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง รายงานการวิจัยในภาพรวมทั้ง 5 ส่วนมีคุณภาพค่อนข้างต่ำ</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง รายงานการวิจัยในภาพรวมทั้ง 5 ส่วนมีคุณภาพปานกลาง</p> <p>ระดับ 3 หมายถึง รายงานการวิจัยในภาพรวมทั้ง 5 ส่วนมีคุณภาพค่อนข้างสูง</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง รายงานการวิจัยในภาพรวมทั้ง 5 ส่วนมีคุณภาพสูง</p> <p>(5 ส่วน คือ บทนำ รายงานเอกสารที่เกี่ยวข้อง วิธีการวิจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปและอภิปรายผล)</p>
<p>ด้านที่ 6 : ด้านประโยชน์ของงานวิจัย</p>
<p>29. เป็นงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ในทางวิชาการ</p> <p>ระดับ 0 หมายถึง มีประโยชน์ในด้านวิชาการเฉพาะตัวผู้วิจัย</p> <p>ระดับ 1 หมายถึง มีประโยชน์ในด้านวิชาการเฉพาะเหตุการณ์ สถานที่จำกัด เวลาที่จำกัด ขอบเขตจำกัด เช่นเฉพาะหมู่บ้าน เฉพาะอำเภอ</p> <p>ระดับ 2 หมายถึง มีประโยชน์ในด้านวิชาการในระดับก่อให้เกิดกฎ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ สภาพการณ์/เหตุการณ์ทั่วไปตามธรรมชาติได้ เช่นผ้าบริสุทธ์ีใด ๆ นำไปตั้งไฟ ฉนวน ใด ๆ ที่มีความดัน 1 บรรยากาศ จะเดือดที่ 100 องศาเซลเซียส ไม่ว่าจะ เป็นเวลาใด ๆ</p> <p>ระดับ 3 หมายถึง มีประโยชน์ในด้านวิชาการในระดับปรับปรุงทฤษฎี ผลจากการปรับปรุงนั้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้</p> <p>ระดับ 4 หมายถึง มีประโยชน์ในด้านวิชาการในระดับก่อให้เกิดทฤษฎี สามารถนำทฤษฎีนั้น ไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้</p>

ด้านที่ 6 : ด้านประโยชน์ของงานวิจัย

30. เป็นงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ในทางปฏิบัติ

ระดับ 0 หมายถึง ผลการวิจัยไม่สร้างองค์ความรู้ใหม่

ระดับ 1 หมายถึง ผลการวิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

เฉพาะในระดับกลุ่มบุคคล

ระดับ 2 หมายถึง ผลการวิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

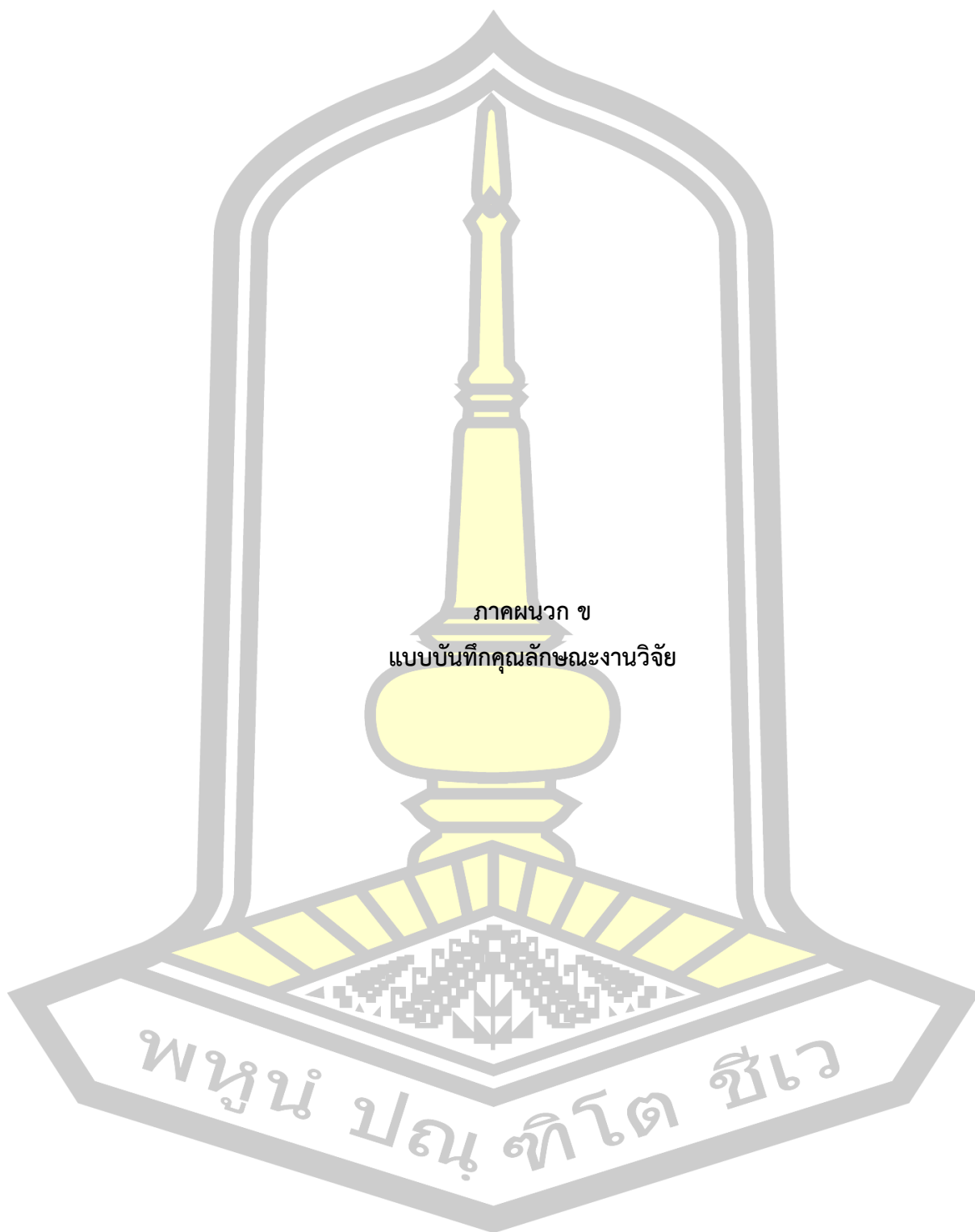
เฉพาะในระดับหน่วยงาน

ระดับ 3 หมายถึง ผลการวิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

เฉพาะในระดับจังหวัด

ระดับ 4 หมายถึง ผลการวิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้เฉพาะในระดับประเทศ

ภาคผนวก ข
แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

พหุ ประทีป ชัยเว

รหัสงานวิจัย

แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริงของงานวิจัย และเติมลงในช่องว่าง**ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย**

1. ชื่อผู้วิจัย

.....

2. ชื่อเรื่อง.....

.....

.....

3. สถาบันที่ทำวิจัย.....

4. สาขาวิชา.....

5. ปีที่พิมพ์เผยแพร่.....

6. ประเภทงานวิจัย

 ส่วนบุคคล หรือหน่วยงานราชการ สารนิพนธ์ หรือการค้นคว้าอิสระ วิทยานิพนธ์ หรือวิทยานิพนธ์**ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย**

1. การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ

 ใช้ภาพยนตร์ และสื่อวีดิทัศน์ ใช้กิจกรรมในการพัฒนา ใช้การพัฒนาโปรแกรม ใช้ตัวแบบ หรือ การณศึกษา ใช้สถานการณ์จำลอง

2. แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการส่งเสริมจิตสาธารณะ

 แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ แนวคิดการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของ Kemmis and McTaggart แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม แนวคิดของ Paulo Freire ว่าด้วยจิตสำนึก แนวคิดทางพระพุทธศาสนา แนวคิดการบำบัดแบบเผชิญความจริง โดยวิลเลียม กลาสเซอร์

- แนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา
- แนวคิด 5 จิต เพื่ออนาคต
- แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
- ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา
- ทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าของเรเนท เจริ้มเมส
- ทฤษฎีพัฒนาการรู้คิดทางสังคมของเซลแมน
- ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง
- ทฤษฎีพัฒนาการทักษะทางสังคมของอิริคสัน
- ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg
- ทฤษฎีการวางเงื่อนไขของ B.F.Skinner
- แนวคิดกระบวนการทางปัญญาตามแนวการฝึกทักษะการแก้ปัญหาของเดอซูริลลา

และโกลด์ไฟด์

- แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Piaget
- แนวคิดด้านการพัฒนาจิตพิสัยของ Bloom
- แนวคิดจิตสาธารณะของ Garder
- แนวคิด ทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์
- อื่นๆ (ระบุ).....
- ไม่ระบุ

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านระเบียบวิธีวิจัยของงานวิจัย

1. แหล่งข้อมูลงานวิจัย

- ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

2. การกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง

- กำหนดเอง คำนวณจากสูตรหรือตารางสำเร็จ ไม่ระบุ

3. ลักษณะการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

- แบบอาศัยความน่าจะเป็น
- สุ่มอย่างง่าย สุ่มแบบแบ่งชั้น สุ่มแบบแบ่งกลุ่ม
- สุ่มแบบมีระบบ สุ่มแบบหลายขั้นตอน
- แบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น

- เลือกแบบบังเอิญ เลือกแบบโควตา เลือกแบบเจาะจง
 เลือกตามสะดวก เลือกแบบให้อาสาสมัคร
 ไม่ระบุ

4. ระดับชั้นของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง

- ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษา อุดมศึกษา

5. การตั้งสมมติฐานของการวิจัย

- มีการตั้งสมมติฐาน
 มีทิศทาง ไม่มีทาง
 ไม่มีการตั้งสมมติฐาน

6. แบบแผนการวิจัย

1. Randomized Control Group Pretest – Posttest Design
 2. Randomized Control Group Posttest Only Design
 3. Randomized One Group Pretest – Posttest Design
 4. Randomized One Group Posttest Only Design
 5. Non Randomized Pretest – Posttest Design
 6. Non Randomized Posttest Only Design
 7. Solomon Four Group Design
 8. Factorial Design
 ไม่ระบุ

7. จำนวนประชากร / กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....กลุ่ม รวมทั้งสิ้น..... คน

กลุ่มทดลองกลุ่ม จำนวน คน

กลุ่มที่ 1 จำนวน คน

กลุ่มที่ 2 จำนวน คน

กลุ่มที่ 3 จำนวน คน

กลุ่มควบคุมกลุ่ม จำนวน คน

กลุ่มที่ 1 จำนวน คน

กลุ่มที่ 2 จำนวน คน

กลุ่มที่ 3 จำนวน คน

8. จำนวนตัวแปรในงานวิจัย

ตัวแปรอิสระ ตัว ได้แก่

ตัวแปรที่ 1 คือ

ตัวแปรที่ 2 คือ

ตัวแปรที่ 3 คือ

ตัวแปรที่ 4 คือ

ตัวแปรตาม ตัว ได้แก่

ตัวแปรที่ 1 คือ

ตัวแปรที่ 2 คือ

ตัวแปรที่ 3 คือ

ตัวแปรที่ 4 คือ

9. ประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

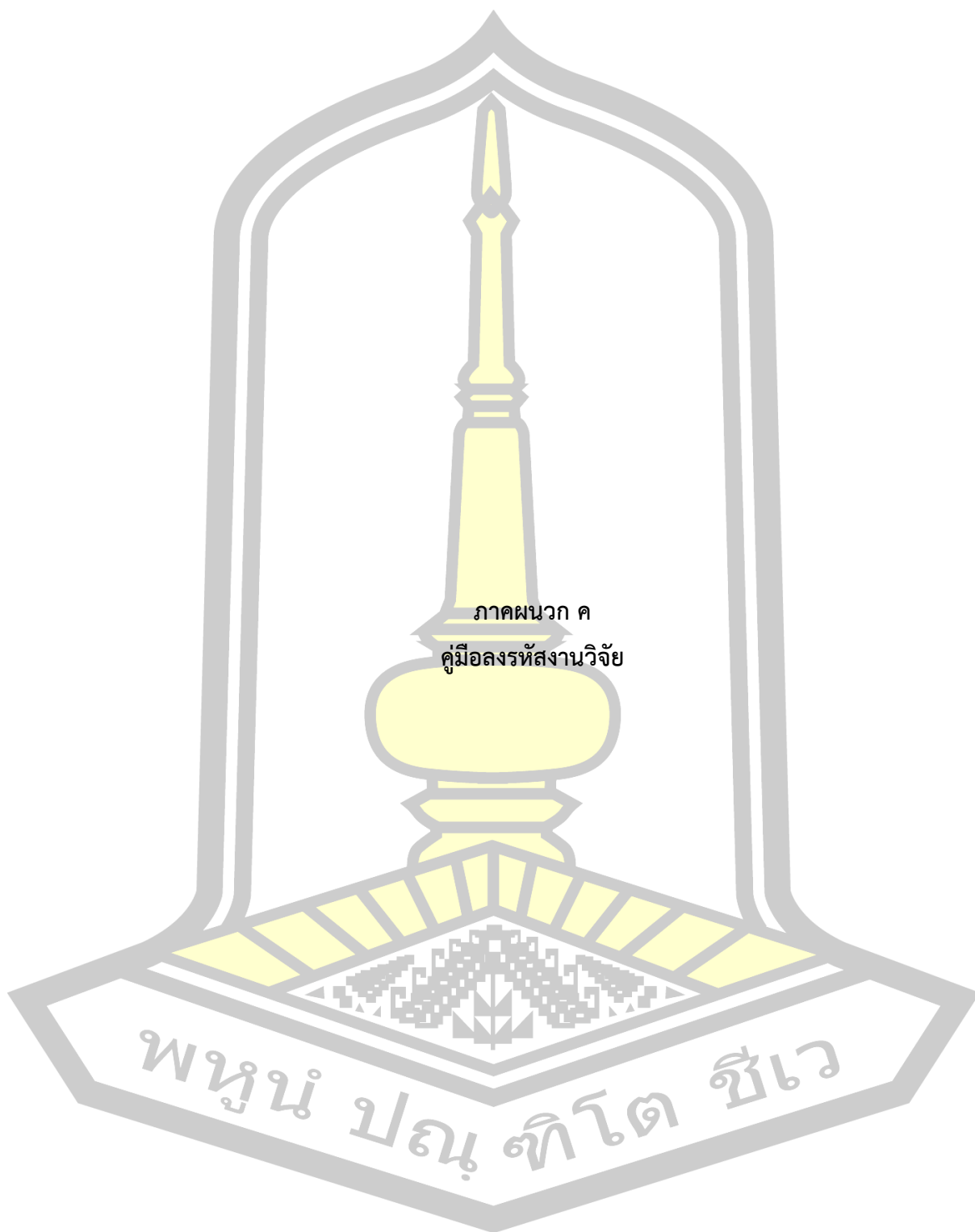
☐ แบบสังเกต	☐ แบบสอบถาม
☐ แบบสัมภาษณ์	☐ แบบทดสอบ
☐ แบบสำรวจ	☐ แบบวัด
☐ แบบบันทึก	☐ แบบประเมิน
☐ แบบแสดงความคิดเห็น	☐ แบบสะท้อนความคิด
	☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

10. สถิติพื้นฐาน

☐ ร้อยละ	☐ ค่าเฉลี่ย
☐ มัธยฐาน	☐ ฐานนิยม
☐ พิสัย	☐ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
☐ ความแปรปรวน	☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

11. สถิติทดสอบสมมติฐาน

☐ t - test	☐ z - test
☐ F - test	
☐ One Way ANOVA	☐ ANCOVA
☐ Two Way ANOVA	☐ MANOVA
☐ χ^2 - test	☐ อื่น ๆ (ระบุ)

ภาคผนวก ค
คู่มือลงทะเบียนวิจัย

พหุบัณฑิต โท โตะ ชีวะ

คู่มือลงทะเบียนวิจัย

ชื่อตัวแปร	รหัส	ความหมาย
1. NUM	1-99	NUM : รหัสงานวิจัย 1 – 99 : งานวิจัยเรื่องที่ 1 - 99
2. UNI	1-23	UNI : สถาบันที่ผลิตงานวิจัย 1 : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2 : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ 3 : มหาวิทยาลัยลำปาง 4 : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 5 : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 6 : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 7 : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 8 : มหาวิทยาลัยศิลปากร 9 : มหาวิทยาลัยนเรศวร 10 : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี 11 : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 12 : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลย์สงคราม 13 : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ 14 : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 15 : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม 16 : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 17 : มหาวิทยาลัยขอนแก่น 18 : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 19 : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 20 : มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด 21 : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 22 : มหาวิทยาลัยบูรพา 23 : มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี 24 : มหาวิทยาลัยทักษิณ

ชื่อตัวแปร	รหัส	ความหมาย
3. DEP	1 - 32	DEP : สาขาวิชา 1 : จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว 2 : วิทยาศาสตร์ศึกษา 3 : การสอนสังคมศึกษา 4 : เทคโนโลยีการและการสื่อสารการศึกษา 5 : อุดมศึกษา 6 : การศึกษาปฐมวัย 7 : การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ 8 : การวิจัยและสถิติทางการศึกษา 9 : พลศึกษา 10 : การสอนภาษาไทย 11 : การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ 12 : บริหารการศึกษา 13 : นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้ 14 : วิจัยและประเมินผลการศึกษา
4. YEAR	ใส่ค่าจริง	YEAR : ปีที่พิมพ์เผยแพร่ เช่นพ.ศ. 2548 ใส่ตัวเลข 2548
5. RES	1-3	RES : ประเภทงานวิจัย 1 : ส่วนบุคคล หรือหน่วยงานราชการ 2 : สารนิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ 2 : ปริญญาานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์
6. LEARN	1 - 22	LEARN : การจัดการเรียนรู้ 1 : ใช้ภาพยนตร์และสื่อวีดิทัศน์ 2 : ใช้กิจกรรมการพัฒนา 3 : ใช้โปรแกรมในการพัฒนา 4 : ใช้ตัวแบบหรือกรณีศึกษา 5 : ใช้สถานการณ์จำลอง
7. CONC	1-13	CONC : แนวคิด ทฤษฎี 1 : แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์

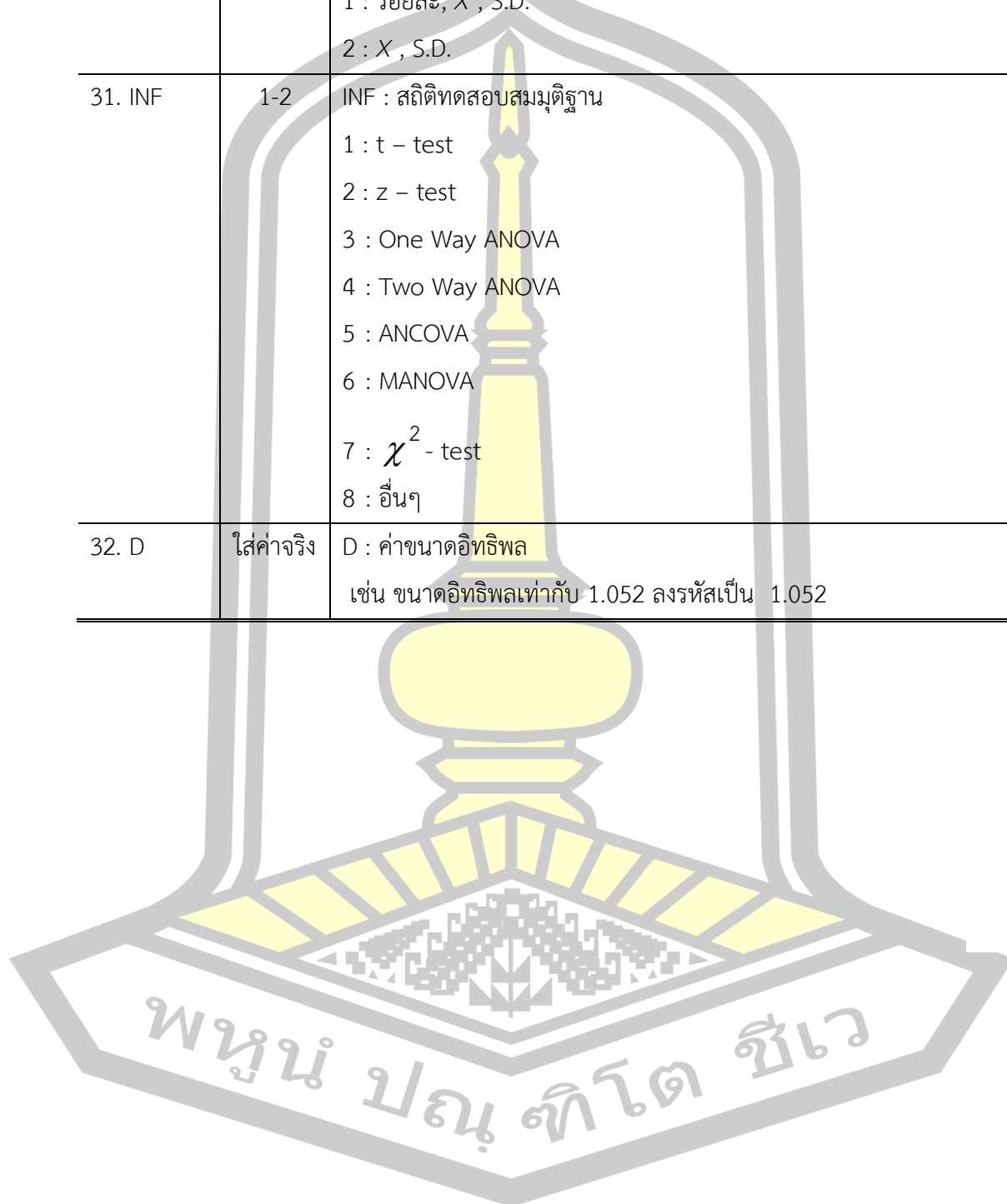
ชื่อตัวแปร	รหัส	ความหมาย
		2 : แนวคิดการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของ Kemmis and McTaggart 3 : แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม 4 : แนวคิดของ Paulo Freire ว่าด้วยจิตสำนึก 5 : แนวคิดทางพระพุทธศาสนา 6 : แนวคิดการบำบัดแบบเผชิญความจริงโดยวิลเลียม กลาสเซอร์ 7 : แนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา 8 : แนวคิด 5 จิตเพื่ออนาคต 9 : แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมนิยม 10 : ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ แบนดูรา 11 : ทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าของเรเนท เจิร์มเมส 12 : ทฤษฎีพัฒนาการรู้คิดทางสังคมของเซลแมน 13 : ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง 14 : ทฤษฎีพัฒนาการทักษะทางสังคมของ อิริคสัน 15 : ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg 16 : ทฤษฎีการวางเงื่อนไขของ B.F.Skinner 17. กระบวนการทางปัญญาตามแนวการฝึกทักษะการแก้ปัญหาของเดอ ชูริลลา และโกลด์ไฟด์ 18. แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 19. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Pieget 20. แนวคิดด้านการพัฒนาจิตพิสัยของ Bloom 21. แนวคิดจิตสาธารณะของ Gardner 22. แนวคิดทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ 23 : อื่นๆ (ระบุ)..... 24 : ไม่ระบุ
8. SOUR	1,2	SOUR : แหล่งข้อมูล 1 : ประชากร 2 : กลุ่มตัวอย่าง

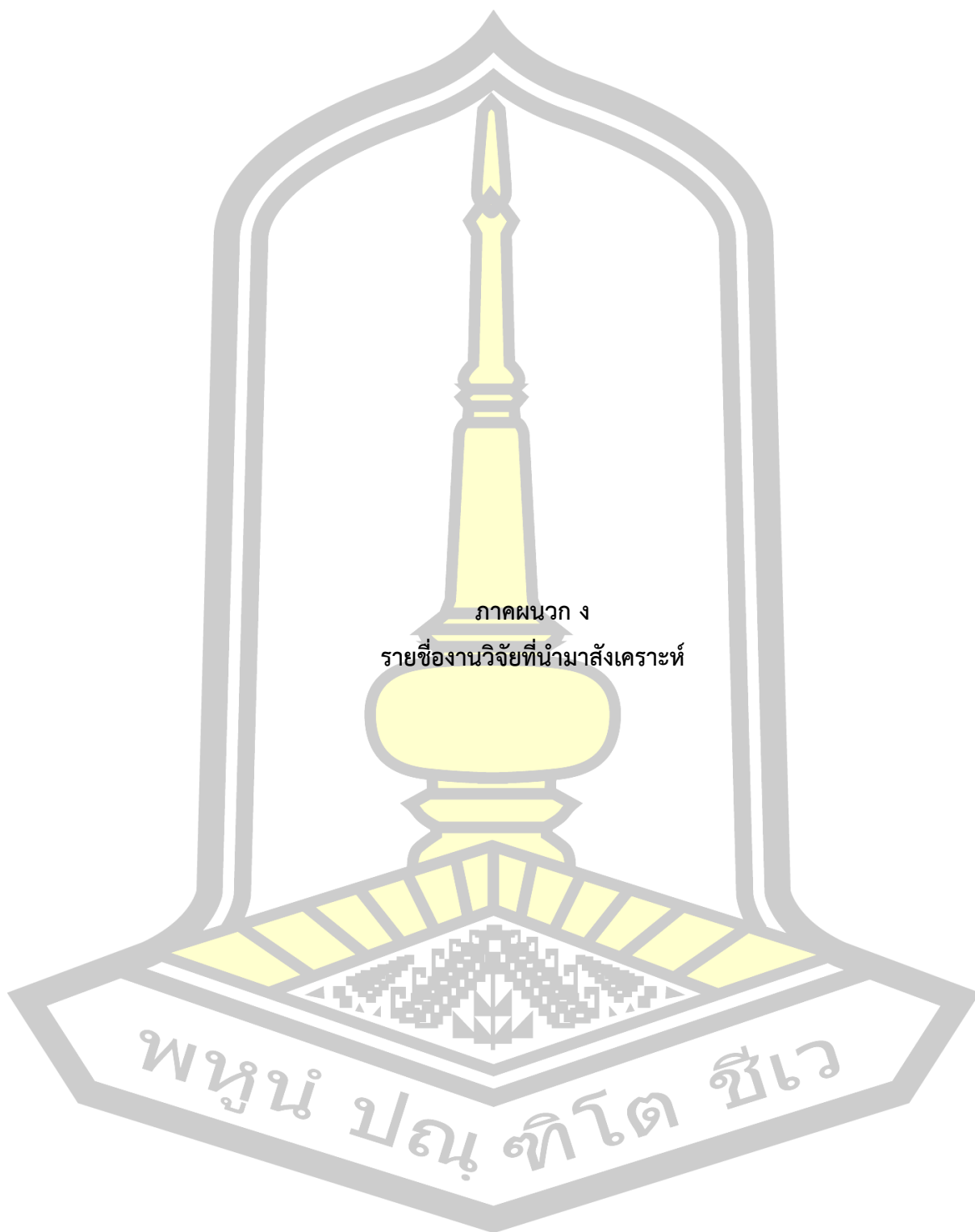
ชื่อตัวแปร	รหัส	ความหมาย
9. SAMS	1 - 3	SAMS : การกำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากประชากร 1 : กำหนดเอง 2 : คำนวณจากสูตรหรือจากตารางสำเร็จ 3 : ไม่ระบุ
10. SAMP	1 - 11	SAMP : ลักษณะการเลือกกลุ่มตัวอย่าง 1 : สุ่มอย่างง่าย 2 : สุ่มแบบแบ่งชั้น 3 : สุ่มแบบแบ่งกลุ่ม 4 : สุ่มแบบมีระบบ 5 : สุ่มแบบหลายขั้นตอน 6 : เลือกแบบบังเอิญ 7 : เลือกแบบโควตา 8 : เลือกแบบเจาะจง 9 : เลือกตามสะดวก 10 : เลือกแบบอาสาสมัคร 11 : ไม่ระบุ
11. GRAD	1-4	GRAD : ระดับชั้นของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง 1 : ก่อนประถมศึกษา 2 : ประถมศึกษา 3 : มัธยมศึกษา 4 : อุดมศึกษา
12. HYP	1-3	HYP : การตั้งสมมติฐาน 1 : มีทิศทาง 2 : ไม่มีทิศทาง 3 : ไม่มีการตั้งสมมติฐาน
13. DES	1-9	design : แบบแผนการวิจัย 1 : Randomized Control Group Pretest – Posttest Design 2 : Randomized Control Group Posttest Only Design 3 : Randomized One Group Pretest – Posttest Design

ชื่อตัวแปร	รหัส	ความหมาย
		4 : Randomized One Group Posttest Only Design 5 : Non Randomized Pretest – Posttest Design 6 : Non Randomized Posttest Only Design 7 : Solomon Four Group Design 8 : Factorial Design 9 : ไม่ระบุ
14. GRO	ใส่ค่า จริง	group : จำนวนกลุ่มของประชากร/ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เช่น มี 2 กลุ่ม ใส่เลข 2
15. NUMEXP	1-4	NUMEXP : จำนวนตัวอย่างของกลุ่มทดลอง 1 : 11 – 20 คน 2 : 21 – 30 คน 3 : 31 – 40 คน 4 : 41 – 50 คน
16. NUMCONT	1-4	NUMCONT : จำนวนตัวอย่างของกลุ่มควบคุม 1 : 11 – 20 คน 2 : 21 – 30 คน 3 : 31 – 40 คน 4 : 41 – 50 คน
17. NUMIND	ใส่ค่า จริง	NUMIND : จำนวนตัวแปรอิสระ เช่น ตัวแปรอิสระ 2 ตัว ใส่ ตัวเลข 2
18. NUMDEP	ใส่ค่า จริง	NUMDEP : จำนวนตัวแปรตาม เช่น ตัวแปรอิสระ 3 ตัว ใส่ ตัวเลข 3
19. OBS	0,1	OBS : แบบสังเกต 0 : ไม่ใช่ 1 : ใช่
20. QUES	0,1	QUES : แบบสอบถาม 0 : ไม่ใช่ 1 : ใช่

ชื่อตัวแปร	รหัส	ความหมาย
21. INT	0,1	INT : แบบสัมภาษณ์ 0 : ไม่ใช่ 1 : ใช่
22. ACH	0,1	ACH : แบบทดสอบ 0 : ไม่ใช่ 1 : ใช่
23. SURV	0,1	SURV : แบบสำรวจ 0 : ไม่ใช่ 1 : ใช่
24. SATIS	0,1	SATIS : แบบวัด 0 : ไม่ใช่ 1 : ใช่
25. REC	0,1	REC : แบบบันทึก 0 : ไม่ใช่ 1 : ใช่
26. ASS	0,1	ASS : แบบประเมิน 0 : ไม่ใช่ 1 : ใช่
27. COM		COM : แบบแสดงความเห็น 0 : ไม่ใช่ 1 : ใช่
28. REF		REF : แบบสะท้อนความคิด 0 : ไม่ใช่ 1 : ใช่
29. OTH	0,1	OTH : เครื่องมืออื่นๆ 0 : ไม่ใช่ 1 : ใช่

ชื่อตัวแปร	รหัส	ความหมาย
30. BASE	1-2	BASE : สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัย 1 : ร้อยละ, X , S.D. 2 : X , S.D.
31. INF	1-2	INF : สถิติทดสอบสมมุติฐาน 1 : t - test 2 : z - test 3 : One Way ANOVA 4 : Two Way ANOVA 5 : ANCOVA 6 : MANOVA 7 : χ^2 - test 8 : อื่นๆ
32. D	ใส่ค่าจริง	D : ค่าขนาดอิทธิพล เช่น ขนาดอิทธิพลเท่ากับ 1.052 ลงรหัสเป็น 1.052

ภาคผนวก ง
รายชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

ตาราง 7 แสดงผู้วิจัย ชื่องานวิจัย สถาบันที่ผลิตงานวิจัย ปีที่พิมพ์เผยแพร่

ที่	ผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	สถาบัน ที่ผลิตงานวิจัย	ปีที่พิมพ์ เผยแพร่
1	ภัทนะ จันทร์เจริญสุข	การใช้ภาพยนตร์แบบปฏิสัมพันธ์ เพื่อสร้างจิตสาธารณะของ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวชิรวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่	มหาวิทยาลัย เชียงใหม่	2554
2	นิรมล มาลัย	จิตสาธารณะและผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่อง สิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมของ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ สอนโดยการเสริมกิจกรรมพัฒนา จิตสาธารณะ	มหาวิทยาลัย เชียงใหม่	2555
3	พลับพลึง วงศ์คำมูล	การใช้กิจกรรมสมุดบันทึกความดี เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน	มหาวิทยาลัย เชียงใหม่	2555
4	ประภาพรรณ จันทร์แสนตอ	การใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อ เสริมสร้างจิตสาธารณะของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแม่แว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่	มหาวิทยาลัย เชียงใหม่	2557
5	เอนก กาญจนโกมล	การพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมสร้าง ความเข้าใจและความสำนึกด้าน ความซื่อสัตย์สุจริต ด้านวินัย และ ด้านมีจิตสาธารณะ ด้วยนิทาน พื้นบ้านอุตรดิตถ์ โดยใช้ทฤษฎี การสร้างความรู้ด้วยตนเอง	มหาวิทยาลัย ราชภัฏ อุตรดิตถ์	2557

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	ผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	สถาบัน ที่ผลิตงานวิจัย	ปีที่พิมพ์ เผยแพร่
6	พัสวีย์ณัน กัญยะโรจน์	การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรม ส่งเสริมจิตสาธารณะ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน ประชาวิทย์ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง	มหาวิทยาลัย ราชภัฏลำปาง	2555
7	จีราภัสร์ ใจเย็น	การพัฒนาหลักสูตรเสริม ประสบการณ์เพื่อพัฒนาจิต สาธารณะของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน บ้านศรีบุญเรือง อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง	มหาวิทยาลัย ราชภัฏลำปาง	2557
8	ภาสุดา ภาคาผล	ผลของการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานในวิชาสังคมศึกษาโดย ใช้กิจกรรมการบริการสังคมที่มี ต่อมโนทัศน์และพฤติกรรมจิต สาธารณะของนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 1	จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	2556
9	ปกเกศ ชนะโยธา	การพัฒนาทรัพยากรการศึกษา แบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริม จิตสาธารณะและการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ	จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	2557

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	ผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	สถาบัน ที่ผลิตงานวิจัย	ปีที่พิมพ์ เผยแพร่
10	ชัยยศ เดชสุระ	การพัฒนาโปรแกรมโดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักพุทธธรรมไตรสิกขา เพื่อสร้างเสริมจิตสาธารณะนักศึกษาปริญญาบัณฑิต	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2557
11	ดนุชา ปนคำ	การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2555
12	สงคราม มีบุญญา	การพัฒนารูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาปริญญาตรีโดยใช้โครงการบริการสังคมที่ใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนร่วมกัน	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2555
13	อุไรวรรณ คุ่มวงษ์	จิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมตามโครงการพระราชดำริ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	2558
14	นันทวัฒน์ ชุนซี	การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	2551

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	ผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	สถาบัน ที่ผลิตงานวิจัย	ปีที่พิมพ์ เผยแพร่
15	ธรรมนันท์กา แจ้งสว่าง	ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนา จิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติ กับตัวแบบของนักเรียนชั้น ประถมศึกษา ปีที่ 3	มหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ	2547
16	สุคนธรส หุตะวัฒนะ	ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนา จิตสาธารณะด้วยเทคนิคการ เสนอตัวแบบผ่านการตุ๋นร่วมกับ การชี้แนะทางวาจาที่มีต่อจิต สาธารณะของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3	มหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ	2550
17	อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์	ผลของการใช้สถานการณ์ จำลองผสมกับเทคนิคการ ประเมินผลจากสภาพจริงเพื่อ พัฒนาจิตสาธารณะของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	มหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ	2550
18	บุญทัน ภูบาล	การใช้วีดิทัศน์ละครหุ่นเชิดเป็น ตัวแบบเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี ที่ 2	มหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ	2549
19	มุกิตา หวังคิด	การฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดย นำเสนอสถานการณ์ผ่าน สื่อคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนา จิตสาธารณะในนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	มหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ	2547

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	ผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	สถาบัน ที่ผลิตงานวิจัย	ปีที่พิมพ์ เผยแพร่
20	วิจิตรา อมรบุญปิติ	ผลของโปรแกรมพัฒนาผู้เรียนต่อ จิตสาธารณะของเด็กนักเรียน ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ	มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	2554
21	นุสสรีย์ คั่นจิก	ผลของโปรแกรมการปรับ พฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการ พัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน สวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี	มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	2553
22	ณัฐนรี คล้ายสาคร	ผลของโปรแกรมการปรับ พฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการ พัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน บางบัว (เฟ่งตั้งตรงจิตร วิทยาคาร)	มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	2556
23	ปนพงค์ งามมาก	ผลของโปรแกรมการเสนอตัวแบบ และการเสริมแรงทางสังคมที่มีต่อ การพัฒนาจิตสาธารณะของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแสงจันทร์ จังหวัด สุรินทร์	มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	2557
24	สุนิสา คงทอง	ผลของโปรแกรมการปรับ พฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการ พัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน พยาบาลทหารอากาศชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ กรมแพทย์ทหารอากาศ	มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	2557

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	ผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	สถาบัน ที่ผลิตงานวิจัย	ปีที่พิมพ์ เผยแพร่
25	ฐิตาภรณ์ รัชมี	ผลของการใช้แผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้พลศึกษาที่มีต่อการ พัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี	มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์	2558
26	พรทรัพย์ ชื่นในเมือง	ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว ตามแนวคิดพฤติกรรมนิยมที่มีต่อ การพัฒนาพฤติกรรมกรมการมีจิต สาธารณะของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีราชินูทิศจังหวัด อุดรธานี	มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช	2554
27	วัฒนา วงศ์ษาบุตร	ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อ พัฒนาพฤติกรรมกรมการมีจิตสาธารณะ ของนักศึกษาหอพักชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช	2558
28	วรรณพัชร ชูทอง	ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวด้วย เทคนิคตัวแบบ เพื่อพัฒนาจิต สาธารณะของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านเตง (เรือนจุลประชาสรรค์) จังหวัดพัทลุง	มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช	2558
29	อติมาน แสงคำ	ผลการจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดทาง พุทธศาสนาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมจิต สาธารณะของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาค ประสิทธิ์ อำเภอสามพราณ จังหวัด นครปฐม	มหาวิทยาลัย ศิลปากร	2555

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	ผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	สถาบัน ที่ผลิตงานวิจัย	ปีที่พิมพ์ เผยแพร่
30	อดิสร ชาวสะอาด	การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน จับใจความ และคุณลักษณะจิต สาธารณะของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน นवलนรติศวิทยาคม รังมั่งคณาภิเษก ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วย เทคนิค STAD	มหาวิทยาลัย ศิลปากร	2555
31	วรางคณา หุ่นสุวรรณ	การทดลองสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง เรื่องการปฏิบัติตนเป็นคนดี กลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาทักษะการ คิดวิเคราะห์และจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี ที่ 5	มหาวิทยาลัยราชภัฏ เทพสตรี	2552
32	สุวรรณลักษณ์ อุดมศักดิ์	การพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของ เด็กปฐมวัยด้านความมีระเบียบวินัย และจิตสาธารณะที่จัดประสบการณ์ โดยใช้นิทานคุณธรรม สำหรับชั้น อนุบาลปีที่ 2	มหาวิทยาลัยราชภัฏ เทพสตรี	2558
33	มนตราธิป อินทร์กำ	ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่มีต่อ พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของเด็ก ปฐมวัยที่จัดชั้นเรียนแบบคละอายุ	มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร	2558
34	วราพร เทพาทิพงษ์	การพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะ ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการ เรียนรู้แบบร่วมมือตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนวัดบาง กระดี่ กรุงเทพมหานคร	มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร	2558

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	ผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	สถาบัน ที่ผลิตงานวิจัย	ปีที่พิมพ์ เผยแพร่
35	วิจิตรพรรณ ลาภะ	การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิต สาธารณะสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4	มหาวิทยาลัยราช ภัฏนครสวรรค์	2556
36	เขมณัฏฐ์ หล่อศรีสุขชัย	การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม คุณธรรมและจริยธรรมด้านจิต สาธารณะของนักศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จ เจ้าพระยา	2560
37	พงศ์ศักดิ์ บัวจะมะ	การพัฒนาเว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ต เพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสาร การศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี	มหาวิทาลัย เทคโนโลยีราช มงคลธัญบุรี	2555
38	โกวิทย์ พงษ์ภักดี	การใช้โปรแกรมฝึกการคิดแบบ โยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิต สาธารณะของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3	มหาวิทาลัยขอนแก่น	2553
39	เจนต์จุฬา คำดี	ผลของการใช้โปรแกรม สถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิต สาธารณะของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้าน พระบาทท่าเรือ	มหาวิทาลัยขอนแก่น	2553

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	ผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	สถาบัน ที่ผลิตงานวิจัย	ปีที่พิมพ์ เผยแพร่
40	อภิเชษฐ จันทนา	ผลของการใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านโป่งขุนเพชรพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยภูมิ เขต 3	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	2553
41	ระเวียง ดอนศรีชา	การใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อ พัฒนาจิตสาธารณะของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	2554
42	ธัญญารัตน์ คามวุฒิ	ผลของโปรแกรมการให้ คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนว ทางการบำบัดแบบเผชิญความ จริง ที่มีผลต่อจิตสาธารณะของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	2555
43	กীরติวิทย์ สุวรรณธรรมมา	การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน จิตสาธารณะตามแนวคิด จิตปัญญาศึกษา และทฤษฎี ปัญญาสังคมสำหรับนักเรียน ประถมศึกษา	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	2556
44	ดวงมณี วรรณสุทธิ์	การพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4	มหาวิทยาลัย มหาสารคาม	2552
45	อมรรัตน์ จันทร์เขียว	การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อ สร้างเสริมจิตสาธารณะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	มหาวิทยาลัย มหาสารคาม	2554

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	ผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	สถาบัน ที่ผลิตงานวิจัย	ปีที่พิมพ์ เผยแพร่
46	จิรวรรณ กองทุ่งมน	การพัฒนาโปรแกรมเพื่อพัฒนา จิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้น ที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7	มหาวิทยาลัย มหาสารคาม	2553
47	จินตนา พบบุญ	ผลของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อ การพัฒนาจิตสาธารณะของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	มหาวิทยาลัย มหาสารคาม	2556
48	สาริศา บุญแจ่ม	การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหา ความรู้และแบบการบริการสังคม เรื่องสิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อส่งเสริม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิด วิเคราะห์และจิตสาธารณะสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	มหาวิทยาลัย มหาสารคาม	2557
49	ศิริธร ศรีจำนง	การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้าง จิตสาธารณะสำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้นตามแนวจิตต ปัญญาศึกษา	มหาวิทยาลัย มหาสารคาม	2557
50	จิตรฐิกานต์ สบายจิตร	การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิต สาธารณะสำหรับนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	มหาวิทยาลัย มหาสารคาม	2558

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	ผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	สถาบัน ที่ผลิตงานวิจัย	ปีที่พิมพ์ เผยแพร่
51	ปราณปรียา พรหมสิทธิ์	การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาเจตคติต่อการใส่ใจสิ่งแวดล้อมและจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับแบบปกติ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	2558
52	จุฬารัตน์ มูลทรัพย์	การพัฒนากิจกรรมสถานการณ์จำลองเพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะและความมีวินัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	2555
53	พรทิพย์ มนต์วิงศ์	การพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการให้การปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม	มหาวิทยาลัยบูรพา	2554
54	จิราภรณ์ เกตุแก้ว	การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	มหาวิทยาลัยบูรพา	2559
55	ปิณพร ศรีปลั่ง	การพัฒนากิจกรรมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	มหาวิทยาลัยบูรพา	2559

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	ผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	สถาบัน ที่ผลิตงานวิจัย	ปีที่พิมพ์ เผยแพร่
56	แพรวพิชฌาณ์ ไมตรีเวช	การประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE) เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเขากรวด จ. กาญจนบุรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	2557
57	สุพจน์ เปลีียวสัจด์	ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช	มหาวิทยาลัยทักษิณ	2557

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางมยุรา ฉลุทอง
วันเกิด	วันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2521
สถานที่เกิด	อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 374 หมู่ที่ 7 บ้านคูแก้ว ตำบลบ้านจืด อำเภอคูแก้ว จังหวัดอุดรธานี รหัสไปรษณีย์ 41130
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านหัวหนอง เลขที่ 121 หมู่ที่ 3 ตำบลโนนทองอินทร์ อำเภอคูแก้ว จังหวัดอุดรธานี รหัสไปรษณีย์ 41130
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2538 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวงแหวนวิทยาคม จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2543 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์-เคมี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2563 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนุ์ ปณุ์ ทิโต ชีเว